

KRISTIJAN JANC,
sevniški župan:

»Saj na tolarju ne piše, da je radioaktiv.«

Pogovor, str. 3

MARJAN ŠUNTA,
direktor GZS OZ:

Danes je težko predvideti posledice novega zakona o GZ na posavsko gospodarstvo.

Gospodarstvo, str. 4

ANTON KOMAT,
samostojni raziskovalec:

Gre za proces feminizacije moških oz. kemično kastracijo, ki se dogaja pred nami.

Zanimivosti, str. 16

SALVADOR KRANJČIČ,
trener:

Za obetavno levičarico Barbaro Varlec se že zanimata Tone Tiselj in sloviti Krim.

Šport, str. 10

POSAVSKI Obzornik

Leto IX, številka 92, četrtek, 14. 7. 2005 naklada 23.500 izvodov, cena 1 SIT

VSEBINE

- 2 V Urbini želijo odkrit pogovor
- 3 Pogovor: Kristijan Janc
- 4 Stališča GZS OZ Posavje o napovedanih spremembah
- 5 Viktor Kožar: Skrb za nasade vedno boljša
- 6 Praznik KS Blanca

- 9 Kmečki praznik v Trzišču
- 10 ŽRK Brežice: Z domačimi močmi v elito
- 11 Akcija:

- 12 Iz občine Krško
- 16 Z našimi ribami se dogaja nekaj čudnega
- 17 Priloga: Živeti v Posavju Majhni kraji - veliki ljudje

Foto: Mojca Dostal

Toča uničila sadove dela posavskih pridelovalcev

Po pozebi v aprilu, ko so se stopinje kar trikrat spustile pod 0 stopinj Celzija, po štirih neurjih s točo v maju in juniju, je 8. julija nekaj po 15. uri toča v krški in brežiški občini v pasu od Rake do Orlice ponekod povsem upostošila sadovnjake, vinograde, poljščine in vrtine. Najhuje je bilo na območju Rake, Libne, Čel, Arrovega sela in Urbine, kjer je velikosti lešnika in celo oreha toča prekrila površine nekaj centimetrov debelo. Posavski sadjarji, ki pridelajo več kot 30 % vsega pridelanega sadja v Sloveniji, so ostali praznih rok. Samo skupina Evrosad ima od pomladanskih neurij s točami, vključno z 20-minutno točo, ki je divjala 8. julija, poškodovanih več kot 500 ha sadovnjakov, od tega so najbolj prizadeti nasadi jablan. Po prvih ocenah so sadovnjaki, ki so bili tarča neurja, prizadeti več kot 80 %. Že naslednji dan se je odzvalo tudi kmetijsko ministrstvo, ki je obljubilo pomoč.

Kmetijska ministrica Lukačičeva med ogledom uničenega vinograda

Med poljščinami so kot kultura najbolj prizadete buče, na nekaterih predelih je neurje poglelo žito in zbito zrnje, zaradi česar bodo nastali problemi z žetvijo. Travinje bo potrebno takoj kositi. Že naslednji dan je začela z ogledom in popisom škode na prizadetih območjih regijska komisija Civilne zaščite Uprave za zaščito in reševanje, prizadeta območja pa sta si 9. julija s posavskimi pridelovalci ogledala tudi kmetijska ministrica Marija Lukačič in direktor KGZS mag. Miran Naglič. Glede na padavine in nizke temperature je toča prese-

netila marsikaterega pridelovalca, predvsem pa laično skupnost. Kakor pravi član regijske komisije za oceno in popis škode Roman Matjašič, je potrebno upoštevati dejstvo, da je v višjih plasteh ozračja temperatura tudi do -50 stopinj Celzija in v primeru, da je pre malo kondenzacijskih jeder, pride do kopičenja velikih gnot, ki se med padanjem do tal ne raztopijo. Matjašič pri tem opozarja na problematiko protitočne obrambe, ki je delovala v Radarskem centru na Lisci in so jo opustili kmalu po osamosvojitveni vojni: "Razlaga s strani države je bila, češ da protiletalska zaščita z raketami in srebrovim jodidom ne pomeni 100 % zaščite, hkrati pa tudi, da tu potekajo določeni koridorji, avionske linije in bližina meje. Vendar pa je ta protitočna zaščita na hrvaški strani vzpostavljena in ta tako rekoč dobesedno porinjaljevanje na 2. strani

Sevničani v prvem planu?

Potem ko je nadzorni svet Eles Gena 6. julija za direktorja družbe pričakovano imenoval Martina Novšaka, dosedanjega direktorja inženiringa v Nuklearni elektrarni Krško, je nekoliko zapolnjena posavska kadrovska vrzel, ki je nastala z odstopom mag. Draga Fabijana z mesta direktorja Holdinga Slovenske elektrarne. Čeprav je težko verjeti, da bi tako pomembne kadrovske rošade potekale brez ministra za gospodarstvo mag. Andreja Vizjaka, ki je seveda v prvi vrsti Brežičan, njegov someščan pa je tudi direktor HSE Skupni podvig Bogdan Bärbič, je očitno, da se povečuje vloga Sevničanov na pomembnih, predvsem z energetiko povezanih položajih. V kratkem je namreč pričakovati tudi imenovanje in nato še potrditev direktorja podjetja za izgradnjo infrastrukturnih objektov ob savskih hidroelektrarnah Infra, kar naj

Martin Novšak:
»Za to delo sem se odločil, ker imam izkušnje v jedrski

energetiki, vsekakor pa gre za nov izziv. Ker sem končal študij MBA in vodil projekte v NEK, nisem brez znanja in izkušenj v finančnih in poslovanju z različnimi partnerji. Predvsem nameravam skrbeti, da bi se meddržavni sporazum o NE Krško s Hrvaško dejansko izvajal, v prvi vrsti z zagotavljanjem finančnih in ostalih virov za varno obratovanje jedrske elektrarne. Za prostor Posavja to pomeni, da bomo ohranjali pridobljeno znanje in izkušnje in s tem jedrsko opcijo v energetiki, z njo pa tudi določeno število delovnih mest«.

bi postala mlada pravica Ana Gračner, sicer predsednica Komisije za spremljanje gradnje HE na Spodnji Savi iz občine Sevnica. Za to naj bi si prizadeval predvsem sevniški župan in državni poslanec Kristijan Janc, ki javno obžaluje, da se sedanja vla-

da ni uspela dogovoriti za sodelovanje s Fabijanom, s podporo Gračnerjevi pa poskuša izenačiti pozicijo Sevnice v sicer dokaj zapletenih in nedorečenih posavskih razmerjih, predvsem pa okrepiti svojo vlogo v odnosih z državo in njenimi organi. M.M.

posavje info

SeCOM
PVC OKNA

Kerin
Strešna opeka in prevozi
Strešna kritina Kerin je primerna za vsak dom.
30 letna garancija!
50 letna tradicija!
Kritina je dobavljiva v 5 barvnih odtenkih.
Karel Kerin s.p. / 8312 / Podbočje
Tel.: 49 78 199, gsm: 041 642 340

PORAVNAVA
PE KRŠKO
Cesta krških žrtev 135c
(JOB CENTER)
STE BILI POŠKODOVANI V PROMETNI NEZGODI?
ŽELITE PRIMERNO DENARNO ODŠKODNINO?
POKLIČITE BREZPLAČNO ŠTEVILKO 080 13 14
www.poravnava.si

Toča uničila sadove dela posavskih pridelovalcev

nadaljevanje s 1. strani

ne oblake na našo stran, kar se je izrazilo pokazalo v letošnjem letu, ko je nato toča prizadela obsoteljski predel. Zaščita s srebrom jodidom je namreč ravno v tem, da ustvari čim več kondenzacijskih jeder, da se lahko ledeni kristali med padanjem do tal raztopijo."

Član regijske komisije za oceno in popis škode Roman Matjašič

Ne glede na to, da je bilo po nekaterih napovedih pričakovati vroče, celo tropsko poletje in sušo, pa sedanji poslanec v Državnem zboru RS in nekdanji vodja Hidrometeorološke postaje na Lisci Stane Pajk pa pravi, da se kljub sodobni tehnologiji, radarskim in satelitskim posnetkom vremena ne da napovedati več kot deset dni vnaprej in da je tovrstnih vremenskih ujem pri-

Stane Pajk, posavski poslanec v DRZ RS

čakovati še več: "Gre za globalno segrevanje, namreč ko se v ozračje sproščajo toplogredni plini, kar pa ne pomeni le segrevanja, temveč tudi ohlavitve, pravzaprav pa več temperaturnih odstopanj od nekega povprečja."

Boštjan Kozole, direktor Sadjarske zadrage Evrosad Krško, katero sestavljajo organiza-

Boštjan Kozole, direktor Sadjarske zadrage Evrosad Krško

cije proizvajalcev podjetje Evrosad Krško, Sadjarstvo Blanca ter 57 kooperantov, ocenjuje, da je poškodovanih preko 95 % nasadov: "Že v prejšnjih neurjih s točo so bili prizadeti nasadi v Kostanjevici, Blanci in Brestanici, tokrat je bilo najhujše na območju Stare vasi, kjer je tako rekoč v celoti poškodovan letošnji pridelek jabolč v kompleksu nasadov na preko 120 ha površine. Letos smo predvideli vse investicije na angleški trg, zato upam, da je izpad tega trga samo začasen, da bomo tako z angleškimi partnerji kot tudi s partnerji na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini v bodoče lahko še sodelovali, v nasprotnem primeru bi bila ob tem, da v letošnjem letu ne bomo imeli pridelka, to samo še dodatna katastrofa."

Viktor Kožar, vodja krške enote za kmetijsko svetovanje: "Tudi v poljedelstvu je škoda zelo velika. Že prva neurja s točo v maju in juniju so povzročila v trajnih

nasadih od 70 do 80 % škode na območju Rake proti Velikemu Trnu, Pijavškemu polju, Dolenjem Leskovcu, na Čelah oziroma na območju zaselkov Ravne in Šapule, saj so bili posevki tik pred žetvijo. Toča je povzročila izpad tudi na koruzi in kupovinah, ki so še v stadiju rasti."

Jože Ratajc, direktor Sadjarske zadrage Blanca: "Petkovo neurje sicer naših nasadov ni hudo prizadelo, imamo pa občutne posledice iz prejšnjih neurij s točo. Sadjarstvo je pač takšna panoga, da že

Jože Ratajc, direktor Sadjarske zadrage Blanca

najmanjša toča povzroči škodo na plodovih, jih praktično deklasira, da ti niso več primerni za konzum."

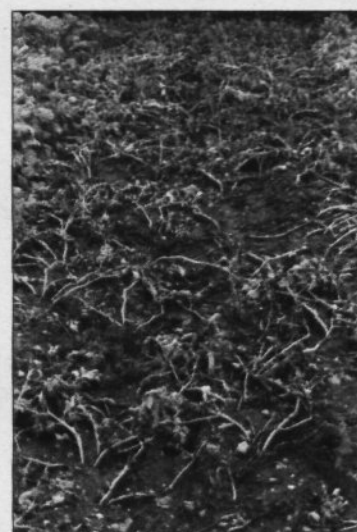
Kot je povedal Tone Koršič, direktor Sadjarske zadrage Posavje, je Arnovo selo najbolj razvita sadjarska vas v Sloveniji, saj praktično ni več kmetije, ki ne bi imela intenzivnih nasadov. Tokratna toča je, razen s protitočno mrežo pokritih dveh hektarjev, v celoti uničila pridelek v 100 ha intenzivnih sadovnjakov. Koršič pravi, da so v Arnovem selu s skupnimi močmi uspeli v vseh nasadih napeljati na-

Tone Koršič, direktor Sadjarske zadrage Posavje

makalni sistem. V zadnjih letih se skušajo revitalizirati tudi z novimi programi vrtnin, kot so paprika, paradiznik, kumarice in bučke, in če ne bi bilo iz leta v leto ponavljajočih naravnih katastrof, bi imeli s protitočno mrežo pokritih tudi več površin. Koršič samo izpad 300 ton jabolč ocenjuje na 20 do 25 milijonov tolarjev.

Kot je povedal mag. Miran Naglič, direktor KGZ Slove-

Pred kratkim je bil tu še krompir ... (foto: Draško Kupirovič)

nije, je toča že pred tem neurjem prizadela 9200 hektarjev površin v 29 občinah na območju jugo- in severovzhodne Slovenije, od tega preko 2300 ha na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja. In kar 80 % od preko

900 ha intenzivnih sadovnjakov v Posavju je prizadetih v tolikšni meri, da bodo plodovi ustrezni le za industrijsko predelavo.

Kmetijska ministrica Lukačičeva je potem, ko si je ogledala najbolj prizadeta območja od Krškega do Bizeljskega, povedala, da bo po popisu škode, ki mora biti opravljen do konca tega meseca, interdisciplinarno sestavljena državna komisija, ki deluje pri ministrstvu za okolje in prostor, pripravila poročilo in o nastali škodi poročala vladi. In če bo ta v skladu z Zakonom o odpravi posledic ugotovila, da je škoda povzročila 0,3 promila vrednosti načrtovanega

Kot oreh debela toča je padala dobrih dvajset minut ... (foto: Draško Kupirovič)

proračuna v letošnjem letu in skupne škode, ki je nastala v 120 dneh, (to je, ko neka nesreča doseže škodo v vrednosti od 400 do 450 milijonov na teritoriju cele Slovenije), v kar pa je Lukačičeva prepričana, da je ta prag že presežen, bo morala vlada sprejeti sanacijski program in se odločiti o obsegu državne pomoči prizadetim kmetijskim pridelovalcem.

Ob tem pa je tudi poudarila, da bodo t. i. interventni zakoni v veljavi samo v obdobju treh let ali v t. i. prehodnem obdobju, ko mora Slovenija po direktivi evropske komisije vzpostaviti sistemske rešitve za tveganje naravnih nesreč. Zato bo potrebno v poljedelstvu in sadjarstvu narediti več na makalnih in kapljicnih sistemih in protitočnih mrežah, ki so se izkazale za najbolj učinkovito zaščito doslej. In že v prihodnjem letu glede na to, da v letošnjem rebalansu ni bilo zagotovljenih sredstev, vzpostaviti sistem vzajemnega zavarovanja. Zanj je potrebno zagotoviti dve milijardi SIT, od tega 1,5 milijarde SIT za subvencioniranje premij in preostala sredstva za vzpostavitev delovanja zavarovalnice. Tovrsten sistem ima urejenih večina evropskih držav. Ob tem pa je mag. Naglič tudi izpostavil investicije na kmetijskih obratih, ki so zaenkrat naravnane le na večje proizvajalce oziroma obrate. V prihodnjih letih bo potrebno glede na posebno strukturo kmetij investicijske podpore prilagoditi tako, da se bodo za sredstva lahko potegovali tudi manjše kmetije, ki so odločilnega pomena za ohranjanje slovenskega podeželja.

V kolikor se bo vlada odločila za čim hitrejšo pomoč, bodo prizadeti pridelovalci akon-tacije prejeli že v prihodnjih mesecih, vsekakor pa naj bi bili državne pomoči deležni že v tem letu.

Bojana Mavsar

Veleposlanik Fouéré se je prišel posloviti

Erwan Fouéré, veleposlanik EU in vodja predstavništva Evropske komisije v RS, se je ob koncu svojega »mandata« v Sloveniji prišel posloviti in se zahvalit za dobro sodelovanje k županu občine Krško Franciju Bogoviču.

Ujeli smo ju po ogledu starega dela mesta, ko sta pred začetkom obeda ravno nazdravila. Gospod Fouéré si je vzel nekaj minut in za Posavski obzornik povedal: »Krško mi ni neznanica. Prav nasprotno, moji obiski Krškega, tudi v družbi predsednika vlade, niso bili naključje, saj z občino sodelujemo pri kar nekaj programih, ki so predvsem ekonomsko usmerjeni in pomembni za razvoj te regije, seveda pa tudi Slovenije

in Evropske unije. Tukaj sem vedno zelo lepo sprejet. Moje mnenje o gospodu Bogoviču, županu Krškega, pa je zelo pozitivno, ker je dinamičen in ima vizijo. Slovenija potrebuje takšne ljudi, ljudi, ki mislijo »na dolgi rok«, ki iščejo odgovore na pereča vprašanja ekonomske blaginje in razumejo pomen evropske in-

tegracije. Mislim, da gospod Bogovič dobro razume pomen evropske integracije in da ima regija lahko koristi od takšnega povezovanja. Tudi za nas je lokalno delovanje na ravni občin zelo pomembno, to ustvarja Evropo.«

M. Mavsar
Foto: M. Žitnik

Vrbinčani želijo odkrit pogovor

Na pobudo krajanov Vrbine (v volilni imenik jih je vpisanih 38, živijo pa v enajstih hišah) je župan Občine Krško Franc Bogovič za 12. julij sklical zbor občanov naselja Vrbina.

Na zboru naj bi Vrbinčanom predstavili vsebino uredbe o območju omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta, možnosti izplačila rente za razvednotenje kraja, pogoje bivanja v tem področju in možnosti izselitve iz njega, seznanili pa naj bi jih tudi s postopki umeščanja odlagališča radioaktivnih odpadkov v prostor. "Že dolga leta si želimo razgovora z Občino

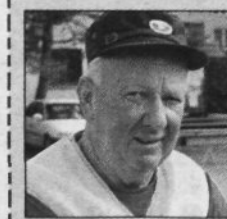
Branka Pajič, pooblaščenka za pobudo krajanov Vrbine

Krško, z Nuklearno elektrarno Krško in z državo, saj želimo, da se reši problem, ki je nastal z izgradnjo nuklearke. Takrat objavljenе preselitve krajanov ni bilo, naši problemi pa se povečujejo. Naše imetje je razvednoteno, sprejeta je uredba o 1,5-kilometrskem krogu okoli nuklearke, ki omejuje rabo tega prostora in vse to nam otežuje življenje. Zato želimo odkrit pogovor in odgovore na naše pobude tako s strani stroke kot politike", pravi pooblaščenka zastopnica za pobudo Vrbinčanov Branka Pajič. Kot dodaja, je sestanek v naselju pokazal, da so pogledi vaščanov različni, saj nekateri zahtevajo le odškodnino, drugi bi se iz kraja radi izselili. Poleg "jedrske" problematike Vrbinčane zanimajo tudi načrti glede Poslovne cone Vrbina. Na zbor občanov so bili povabljeni tudi direktor Agencije za radioaktivne odpadke dr. Miran Veselič, direktor Nuklearne elektrarne Krško Stane Rožman in predsednik sveta KS mesta Krško Jože Habinc. P. Pavlovič

ANKETA

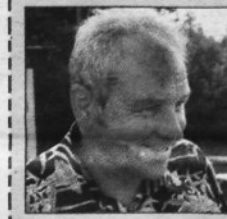
POSAVSKI TURIZEM

Medtem ko se je ali se še bo večina Posavcev odpravila na počitnice na slovensko, hrvaško ali kakšno drugo obalo, pa si marsikateri posavski turistični delavec želi, da bi v letošnji turistični sezoni Slovenci od drugod in tujci za svoj poletni oddih izbrali tudi Posavje. Pa bo temu res tako? Jih znamo privabiti? Dovolj vlagamo v razvoj turizma?

Adolf Jazbinšek

»Stanje v posavskem turizmu se po moje sicer izboljšuje, prej pa je bilo na tem področju bolj slabo. Saj veste, denarja ni - pri tem pa se vse začne in konča. Turizem ni pri tem nobena izjema.«

Drago Juh

»Dopust v Posavju? Saj ga vedno preživljam v Posavju! Menim, da ima Posavje lepe turistične kraje in izletniške točke, dosti cvička, no, pa tudi Posavčanke so lepe, kajne?«

Silva Žvar

»Posavje ponuja veliko, največje možnosti za dopust ponuja in še zmeraj najbolj promovira Čatež. V tem je problem pri nas: ni promotorjev. Imamo čudovite podbohorske slapove, Lisco, ogromno stvari, na katere smo lahko ponosni. Samo še prava promocija manjka!«

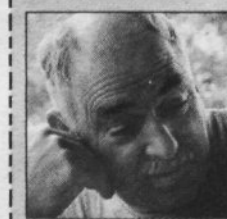
Blanka Župan

»Po moje v Posavju ni ravno veliko možnosti za turiste. Odbija industrija, tovarne. Za mlade se mi zdi zanimiv rekreacijski center Grič v Brežicah, pa brežiški grad in seveda Čatež. Krško? Ne poznam posebne ponudbe za turiste v Krškem.«

David Radej

»V Krško marsikoga pripelje nuklearna elektrarna, sicer pa bi v Posavju nasploh morali narediti več za promocijo, saj imamo kar nekaj znamenitosti in posebnih točk, kot je na primer Bohor s svojimi slapovi. Za promocijo bi morali delati tudi sami občani!«

Stane Debeljak

»Posavci ne znamo privabiti turistov, to je žalostno, na koncu se zadržujejo v kakšnih vaških gostilnah. Slabo je tudi z nastanitvenimi kapacitetami. Sam sem bil dolga leta v turizmu, predvsem kot član turističnega društva Zdole in skozi to funkcijo sem videl marsikaj. Veselice so sicer vedno zanimive, ne gre pa za neko posebno kulturno vrednost. Mislim, da bi turizem morale spodbujati predvsem občine.«

Mitja Kostanjšek

»Po moje je stanje zelo slabo. Občine premalo vlagajo. Tako gredo turisti samo v Čatež, pa smo kmalu pri koncu. Brežiški grad - ni nič. Ne vlagamo v tisto, kar je res pomembno - v kmečke turizme, kjer še ohranjajo naše običaje in kjer bi ljudje lahko začutili neko tradicijo, v Čateških toplicah tega pač ne moreš dobiti.«

Višnja Vrtačnik

»V Posavju imamo veliko možnosti za turiste. Lahko pridejo v Čateške toplice, se »sprehodijo« po urejenih vinskih poteh, obišejo grad v Brežicah in prireditve, ki se tam odvijajo, kopajo se lahko v urejenih kopalniških ob Krki. H Krki večkrat pridejo tudi nemški skavti in taborniki. Ponudba je po moje res dobra. Pravijo pa, da smo dragi. Uvrščajo nas v poseben trojček - Piran, Koper, Brežice.«

V GZS OZ Posavje o napovedanih spremembah

Prenova in dograjevanje za ohranitev dobrega v zbornici

Mineva dober mesec dni od objave »Tez za zakon o gospodarskih zbornicah« na internetnih straneh Ministrstva za gospodarstvo. Teze predloga zakona, ki jih je pripravilo ministrstvo, so konceptualno v nasprotju z vizijo Gospodarske zbornice Slovenije, kjer so se organi zbornice zavzeli za dograjevanje obstoječega javnopravnega zborničnega modela z obveznim članstvom. O stališčih zbornice, posledicah in možnostih smo se pogovarjali z Marjanom Šunto, direktorjem Gospodarske zbornice Slovenije Območne zbornice Posavje Krško.

Kaj pomenijo teze, ki so jih pripravili na Ministrstvu za gospodarstvo, in njihova uveljavitev za sedanjše delovanje zbornice?

Uveljavitev tez za zakon o gospodarskih zbornicah bi pomenila radikalno spremembo vsebine in načina povezovanja podjetij ter vpliva gospodarstva. V Sloveniji predlaga povsem nov in pri nas nepreveren angloameriški sistem v nasprotju z evropskim zborničnim sistemom, ki je uveljavljen v največjih državah,

gospodarskih partnericah Slovenije. Bolj kot vprašanje obveznega ali prostovoljnega združevanja podjetij v predlogu zakona izstopa dejstvo, da manjkajo osnove za izvajanje splošnih javnih nalog s področja gospodarstva. Te je doslej GZS izvajala v skupnem interesu celotnega gospodarstva in družbe. Predlog tez za zakon o gospodarskih zbornicah ne podpira vsebinsko močne in učinkovite zbornice kot organizacije celotnega gospodarstva, ampak

predlaga ustanovitev večjega števila zbornic. Posamične, konkretno zapisane rešitve za prehodno obdobje ob ukinitvi Zakona o Gospodarski zbornici Slovenije ustvarjajo temelje za likvidacijo nacionalne zbornične organizacije in razbitje materialne, kadrovske in tehnološke podlage, ki so jo s svojim prispevkom ustvarila slovenska podjetja.

Sprejetje novega Zakona o gospodarskih zbornicah v parlamentu ne pomeni le re-

organizacije zbornice, temveč se bodo morala spremembam prilagoditi tudi podjetja.

Če bo predlog zakona o gospodarskih zbornicah uveljavljen in s tem likvidacija Gospodarske zbornice Slovenije kot krovne organizacije slovenskega gospodarstva, bo ukinjeno tudi izvajanje javnih nalog (skupaj jih je 11), ki jim zbornica namenja 3,1 milijarde tolarjev letno, kar je dve tretjini njenega celotnega proračuna:

- oblikovanje in vpliv na evropsko in slovensko zakonodajo in ekonomsko politiko ter merjenje učinkov vpliva zakonodaje na konkurenčnost gospodarstva; Ekonomsko socialni dialog
- internacionalizacija slovenskih podjetij (predstavnštva, sejmi, poslovne konference, poslovne delegacije)
- organizacija in razvoj poklicnega in strokovnega izobraževanja (priprava poklicnih standardov, dualno poklicno izobraževanje, promocija deficitarnih poklicev)
- spodbujanje tehnološkega razvoja (inovacije, tehnološke mreže, e-poslovanje, kakovost)
- varstvo okolja
- informiranje in pomoč podjetjem (EU razpisi, svetovna banka, strukturalni skladi, Infopika)
- analize (priprava makro ekonomskih ocen in napovedi, spremljanje tekočih gibanj, kazalniki poslovanja, ...)
- sodelovanje z asociacijami (Združenje nadzornih svetov, Učede se podjetje, Združenje manager, Združenje poslovnih finančnikov, Center za poklicno izobraževanje)
- častno sodišče
- arbitražna
- baze podatkov

Stališče Gospodarske zbornice Slovenije, ki ga je na podlagi razprave med članstvom sprejel upravni odbor zbornice, je, da podjetja in gospodarstvo potrebujejo učinkovito in močno zbornico ter da je temeljito reformiran in spremenjen model obveznega članstva najboljša podlaga za izvajanje javnih nalog, pooblastil in storitev za posamična podjetja.

Ali ste napovedane spremembe obravnavali tudi na območni zbornici?

Na upravnem odboru, ko smo obravnavali vizijo in spremembe v organizaciji zbornice, so bili člani tudi kritični: predlagali so prenovno, dograjevanje, a ohranitev dobrega v zbornici. So za zmanjševanje stroškov poslovanja zbornice in s tem tudi članarine in za obvezno članstvo. Prenova GZS je potrebna, a mora ostati strokovna, neodvisna in kompetentna predstavnik gospodarstva. V Posavju ima zbornica skoraj 1.500 članov, v strokovnih službah pa tri zaposlene. Posavska območna zbornica je z aktivnostmi in racionalizacijami v poslovanju prispevala svoj delež k zmanjševanju stroškov poslovanja; aktivnosti in storitve za naše člane pa zaradi tega

Kako spremljate in gledate na obstoj obstoječe gospodarske zbornice? Kakšno je vaše razmišljanje o prostovoljnem članstvu, kako ob predpostavki prostovoljnega članstva vidite uveljavljanje in zaščito vaših interesov?

Miran Stanko, Hermes Krško: "Menim, da obstoječa GZS ne zastopa dovolj interesov malih podjetij, saj so ta kljub številnosti v organih GZS nezadostno zastopana. Prostovoljno članstvo prinaša tržne zakonitosti tudi v zbornično organiziranost. Če bodo člani čutili, da so s članstvom pridobili, potem bodo ostali člani, sicer ne. To pa prinaša nevarnost, da se bo članstvo v hipu osulo, saj koristi, ki jih zbornica prinaša, niso dovolj vidne. Osip članstva na dolgi rok ne bo v redu, saj se bo s tem pogajalski potencial gospodarstva oslabil, država pa ne bo imela formalnega sogovornika, kar bo škodilo vsem podjetjem. Zato smatram, da bi prostovoljno članstvo uvajali le, če temeljita prenova GZS ne bi dala rezultatov, ki si jih članstvo želi."

Jože Baškovič, Integral Brebus Brežice: "Slovenski avtobusni prevozniki v okviru Sekcije za potniški promet pri GZS kontaktiramo z državo in uresničujemo svoje interese, zato zbornico jemljem kot zelo pomembno institucijo. Zadevo okrog bodoče zbornične ureditve spremljam in me skrbi. Strinjam se, da je v sedanjih ureditvah nekaj slabosti, da je zbornica toga, vendar me je strah, da bo v primeru prostovoljnega članstva manj močna, da bomo - vsaj v naši dejavnosti - težje uveljavljali interese. Zato podpiram obvezno članstvo z nekaterimi modifikacijami ureditve."

Ivan Mirt, Tanin Sevnica: "Podjetja se združujemo v zbornici zato, da uresničujemo cilje, kot so rast, razvoj in konkurenčnost, preko nje opredeljujemo in usklajujemo svoje interese in vplivamo na odločitve države, socialnih partnerjev ... Zato zagovarjam obvezno članstvo, ob novem modelu za izračun članskega prispevka. Menim, da je potrebno srednjeročno zmanjševanje deleža članskega prispevka v sestavi prihodkov zbornice in povečanje deleža financiranja s storitvami zbornice, kar pomeni večjo odprtost in fleksibilnost zbornice. V primeru prostovoljnega članstva bomo vsekakor iskali interese za našo tovarno v novi organiziranosti zbornice."

Andreja Jamšek, Sava avto Sevnica: "Vključevanje pravnih oseb v zbornico je nujno potrebno za njihov obstoj. Ali je obstoječa zbornica prava oblika za podjetja in ali je izpolnila pričakovanja članov, vsak ocenjuje s svojega zornega kota. Prav gotovo obstajajo veliki razkoraki med interesi velikih in malih podjetij, med interesi različnih panog gospodarstva in celo med regijami, zato je poenotiti stališča in interese znotraj zbornice izredno težko. Menim, da prostovoljno članstvo za GZS ni perspektivno, zato zagovarjam obvezno članstvo v eni zbornici, ki bo resnično zastopala interese tistega dela podjetništva, ki ga vključuje."

Aleksander Hatlak, Stilles Sevnica: "Podpiram aktualno presojo poslanstva GZS in zagovarjam racionalne oblike organiziranosti, ki so tudi najtransparentnejše in najučinkovitejše. Glede članstva pa menim, da je to vprašanje močno navezano na korenitost sprememb obstoječe zbornice. Gospodarski subjekti so pod izjemnimi pritiski tržnega gospodarstva. Ker tega ne moremo spremeniti, se moramo temu čim bolj prilagoditi vsi, ki vplivamo na uspešnost gospodarskih subjektov. Iz lastnih izkušenj vem, kako učinkovite so lahko tovrstne zbornice v navezavi z zunanjim ministrstvom in njihovimi veleposlaništvimi in ambasadami. Podpora avstrijskim družbam pri prodoru na nove trge, denimo, je res izjemna."

niso bile nikdar okrnjene. Še več, največ naših storitev in napotkov ter izobraževanj potrebujejo in koristijo mala podjetja in začetniki, ki zaradi manjšega prometa še niso obvezni plačniki članarine gospodarski zbornici. V Sloveniji je takih podjetij skoraj 30.000, v Posavju pa 300.

Kakšen bo vpliv sprejema novega zakona o zbornicah na posavska podjetja?

Danes je težko predvideti posledice uveljavitve tez novega zakona o gospodarskih zbornicah na posavsko gospodarstvo. Predvidena je ustanovitev novih zbornic, ki naj bi se ustanovljale na interesni osnovi, to pa pomeni, da bi se oblikovale različne pangozne zbornice in verjetno tudi območne zbornice, v kolikor bi se regijsko gospodarstvo za to odločilo. Zbornico kot institucijo ni moč prepustiti v popolnosti

tržnim načelom, saj je po tem to gospodarsko interesno združenje ali drugačna oblika interesnega združevanja in ne več zbornica, ki je osnovi tudi s tezami za Zakon o gospodarskih zbornicah namenjena za zastopanje interesov svojih članov, organiziranje izobraževanja in usposabljanja, organiziranje poslovnih delegacij, sejamskih predstavitev, seminarjev in konferenc ter drugih promocijskih dogodkov, posredovanje informacij ter izvajanje poslovnega svetovanja, sodelovanje pri navezovanju poslovnih stikov in povezav ter nudi članom strokovno pomoč.

Zavedam pa se, da je veliko podjetij in podjetnikov, ki iz različnih razlogov ne izkoristijo možnosti in storitev, ki jih nudi gospodarska zbornica in so dosegljive tudi na posavski območni zbornici.

M. L. D.

LB leasing je dober leasing

Kot pravi vodja poslovalnice LB Leasing Novo mesto Aleš Zorko, je LB Leasing d.o.o. Ljubljana eno izmed vodilnih podjetij na področju leasinga v Sloveniji. LB Leasing že nekaj časa ni več le družba v Ljubljani, temveč skupina LB Leasing, ki je razen v Sloveniji prisotna tudi na trgih jugovzhodne Evrope: v Srbiji in Črni gori, Bosni in Hercegovini, Hrvaški in Makedoniji. V letu 2004 so v LB Leasingu realizirali za 126 milijonov evrov naložb, kar v primerjavi z letom 2003 predstavlja rast v višini dobrih 30%.

Različne vrste leasinga

Finančni leasing ali finančni najem predstavlja obliko financiranja, ki ni ne prodaja ne najem, delno pa vsebuje elemente obojega in je trenutno najbolj pogosta oblika leasinga. Pri finančnem leasingu leasingojemalec plačuje pogodbene najemnine, ob izteku pogodbenega najemnega obdobja, ki običajno traja od enega do šestih let, pri nepremičninah tudi do 20 let, postane tudi dejanski oziroma pravni lastnik predmeta leasinga (uporablja in postane lastnik).

Po drugi strani je operativni leasing oblika financiranja, ki ima izključno elemente najema, pri čemer leasingojemalec prevzame predmet leasinga v uporabo za določen čas, za kar plačuje najemnino. Po končanem najemnem obdobju predmet leasinga vrne njegovemu lastniku, leasingodajalcu (uporablja, vrni in vzemi novo vozilo).

Kot dodaja Zorko, se razlike med finančnim in operativnim leasingom odražajo tudi v knjigovodski spremljavi enega in drugega posla ter posledično tudi v bilanci stanja podjetij tako leasingodajalca kot leasingojemalca.

Poleg zgoraj naštetih oblik poznamo še "sale & lease back", ki je oblika pridobivanja dolgoročnih obratov ali investicijskih finančnih sredstev iz naslova prodaje vašega premoženja (osnovnih sredstev) leasing hiši. Is-

Aleš Zorko, vodja poslovalnice LB Leasing Novo mesto

točasno vam leasing hiša da predmet prodaje nazaj v najem po principu finančnega ali operativnega leasinga (prodaj in vzemi nazaj v najem).

Leasing pridobiva na veljavi

Razlike med trgom leasinga in trgom konvencionalnih oblik financiranja so se precej zmanjšale in se še zmanjšujejo. Če je bil včasih leasing za pretežni del investitorjev neke vrste "izhod v sili", se danes za leasing odločajo vse strukture in selekcije tako fizičnih kot gospodarskih subjektov. Nemaokrat je leasing ne le komplementaren produkt konvencionalni ponudbi, temveč - globalno gledano - tudi njen neposreden in uspešen konkurent.

Pokličete jih lahko na tel. 07 337 93 15 ali obiščete na Seidlovi cesti 3 v Novem mestu.

Prednosti LB Leasinga

Pot do odobritve leasinga je krajša kot pri kreditih in drugih oblikah financiranja. V LB Leasingu so prilagodljivi ter prislusneje vašim željam in možnostim, njihove izkušnje, znanje in strokovnost vam omogočajo kvalitetno storitev, in nenazadnje, finančna moč skupine LB Leasing in njenega večinskega lastnika NLB d.d. zagotavlja varnost vaše investicije, podarja Zorko.

Pogovor z vodjo Enote za kmetijsko svetovanje Krško Viktorjem Kožarjem

“Skrb Posavcev za nasade iz leta v leto boljša”

Letošnje vremenske razmere z obilnimi padavinami in vlago kmetijskim pridelovalcem in ljubiteljskim vrtničarjem vnovič niso najbolj naklonjene, še posebej, če te razmere pogledamo z vidika pogojev za razvoj bolezni in škodljivcev na sadnem drevju, vinogradih in vrtninah. Toča, ki je v letošnjem letu klestila po nasadih sadja in vrtnin, je pridelovalcem povzročila nemalo preglavic in veliko škodo. Vodja Enote za kmetijsko svetovanje v izpostavi Krško Viktor Kožar pravi, da kljub neugodnim vremenskim razmeram opažajo manj škod, kar je posledica večje osveščenosti in skrbi pridelovalcev za nasade. “Pred točo pa so edina obramba mreže in zavarovanje,” dodaja.

Viktor Kožar, vodja Enote za kmetijsko svetovanje v izpostavi Krško, pravi, da se z vremenskimi neprilikami v kmetijstvu srečujejo domača vsaka leto, pa naj si bo to pozeba, toča, suša ... «Kot služba redno spremljamo vse vremenske dogodke, razvoj bolezni in škodljivcev kot tudi karantenske bolezni in karantenske škodljivce. V letošnjem letu beležimo v Posavju največ škodo na trajnih nasadih jablan, breskev, vinogradov, na vrtninah in na rastlinjakih. Glede na to, da smo šele na sredini vegetacije, je težko reči, kakšen bo letošnji pridelek. Ob težavnih razmerah in dobrih pogojih za razvoj bolezni in škodljivcev pa opazujemo, da je osveščenost in skrb prebivalcev Posavja za nasade iz leta v leto boljša. Tako ugotavljamo, da je letos stanje v vinogradih, kljub tako neugodnim razmeram, ki zahtevajo veliko pozornost in skrb, zelo dobro. Čeprav je vremensko leto podobno lanskemu, opazujemo veliko manj škod.»

Nasveti in napotki

»Na Kmetijski svetovalni službi svetujemo vsem, ki imajo dileme, da nas pokličejo. Za pridelovalce smo na nivoju Kmetijske gozdarskega zavoda

Novo mesto skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico pripravili kmetijske nasvete, ki jih posodablamo dvakrat tedensko (ob torkih in petkih) in kjer objavljamo informacije, namenjene zaščiti rastlin. Vsi ti podatki, ki so dostopni na telefonski številki 090/93-98-17 in spletnih straneh www.fito-info.bf.uni-lj.si, vsebujejo nasvete za zaščito rastlin, aktualne napotke (v primeru toče, neurja ...) tako za vinogradnike, sadjarje kot pridelovalce vrtnin,« nam je še povedal Viktor Kožar.

Sicer pa se na Kmetijski svetovalni službi v Krškem največ srečujejo s pomočjo kmetom pri uveljavljanju neposrednih plačil in plačil iz naslova razvoja podeželja. Nudijo pomoč pri izdelavi poslovnih načrtov in prijavah na razpise. »Trenutno se je zaključil evropski razpis za investicije na kmetijah in v Krškem smo oddali tri vloge izjemno zahtevne dokumentacije z visokimi normativi tako glede obsega pridelave, investicije ...

Ureditev grafične enote rabe kmetijskih zemljišč

Vseskozi smo na voljo za informacije osebno in po tele-

fonu, na slovenski ravni pa si tudi prizadevamo pri izpopolnjevanju baze GERK (grafične enote rabe kmetijskih zemljišč), ki sloni na dejanskem fotografskem stanju v naravi. Tako bo ureditev grafične enote rabe kmetijskih zemljišč obvezna za vse, urejen bo predpogoj za dodeljevanje pomoči kmetom v bodočnosti. Seveda pa vidimo posebno pozornost, da dopisi z opozorilom za ureditev ne bodo obležali na kakšni omarici,« je dodal Viktor Kožar.

Posavsko kmetijstvo se spreminja

Na vprašanje, kako kot vodja Enote za kmetijsko svetovanje v izpostavi Krško pri Kmetijski gozdarski zbornici Slovenije in Kmetijski gozdarskem zavodu Novo mesto gleda na posavsko kmetijstvo, je odgovoril: »Posavsko kmetijstvo se spreminja. Največje spremembe v zadnjih petnajstih letih v občini Krško so zagotovo na področju prireje mleka. Skupna vsota količin prodanega mleka se skoraj ni spremenila, je pa znotraj te dejavnosti zaznati velike spremembe v smislu koncentracije. Številne kmetije so to dejavnost opustile, kdor je ostal, je postal velik, še posebej na področju Kme-

Viktor Kožar, vodja krške enote za kmetijsko svetovanje

tijske zadruga Bohor, v Brestanici ...V Kostanjevici z okolico je zaznati velik razmah in razvoj vrtnarstva, seveda so tu tudi pogoji najboljši, tako v strukturi zemlje, količine vode. Seveda pa vidimo še veliko neizkoriščenih možnosti na področju sadjarstva. Posavje ima za to panogo izjemne naravne danosti. Kljub temu opazujemo staranje nasadov in pomanjkanje podjetništva. Povezovanje med sadjarji, ki se je začelo, vzpodbujamo in podpiramo.»

Mreže in zavarovanje

In za konec. Vremenske napovedi še vedno grozijo z nevihtami, neurji in nestabilnim vremenom. Temperaturne razlike prenekatere oko privežejo na oblake in brezmočno lahko zremo v nebo. Obramba pred točo? »Edina obramba so mreže in zavarovanje. Svetujemo čimveč zavarovanj. Lani smo izpeljali prve naložbe v mreže kot obrambo pred točo. Sedaj se je izkazalo kot dobro,« pravi Viktor Kožar.

Mojca Dostal

posavje info
INFORMACIJSKO SREDIŠČE POKRAJINE POSAVJE

Vlada potrdila pogodbo z Inpro

Vlada je 1. julija potrdila pogodbo o izvajanju gospodarske javne službe za urejanje voda na vplivnem območju spodnjega toka reke Save, kjer se gradijo hidroelektrarne. V skladu s pogodbo je Inpro zadolžena za ureditev vodne ter državne in lokalne infrastrukture, za obratovanje in vzdrževanje vodne infrastrukture.

Podali predlog za stečaj

Prava sevniške Jutranjke je 7. julija na okrožnem sodišču v Krškem vložila predlog za stečaj podjetja, ki ima še 110 zaposlenih. Če je predlog popoln, je prvi narok na sodišču pričakovati pozno jeseni, stečajna masa pa bo zelo majhna, večina imetja je pod hipoteko države in bank. V Jutranjki je v proizvodnji trenutno 50 zaposlenih, ki pa jim podjetje še vedno dolguje del denarja od plač.

15 milijonov za nova delovna mesta v Sevnici

Na podlagi Odluka o proračunu Občine Sevnica in v skladu s Pravilnikom o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje gospodarstva v Občini Sevnica je Občinski svet občine Sevnica sprejel sklep za objavo razpisa za subvencioniranje odpiranja novih delovnih mest v občini. Na razpolago je tako 15 milijonov tolarjev za zaposlitev brezposelnih oseb, prijavljenih na Zavodu za zaposlovanje RS, Izpostavi Sevnica, s stalnim prebivališčem v Sevnici, za sredstva pa lahko kandidirajo vsa podjetja s sedežem ali poslovno enoto v Sevnici, ki so brezposelno osebo zaposlila od 30. oktobra 2004 dalje. Višina subvencije znaša 50 % bruto plače, ki jo določi delodajalec oz. v primeru samozaposlitve subvencioniranje v višini do 50 % plačanih prispevkov. Upravičenci so upravičeni do sofinanciranja do deset brezposelnih oseb. Novo delovno mesto pa mora biti ohranjeno vsaj dve leti po enoletni pomoči. Rok za oddajo vloge je 28. oktober oziroma do porabe sredstev. Z upravičencem bodo sklenili pogodbo, kjer bodo navedeni podrobnejši pogoji koriščenja sredstev.

Dva milijona za podjetniško svetovanje

Občina Sevnica je na podlagi odluka o proračunu in v skladu s pravilnikom o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje gospodarstva v občini objavila razpis za sofinanciranje podjetniškega svetovanja za pospeševanje razvoja gospodarstva v občini za letošnje leto. Na razpolago je dva milijona tolarjev, Občina pa bo sofinancirala v višini do 50 % upravičenih stroškov oziroma največ do 250.000 SIT. Namen razpisa je svetovanje podjetnikom pri pripravi programov povezovanja, vzpostavljanja skupnih razvojnih funkcij, internacionalizacija, tehnološki razvoj, iskanja novih tržišč ter pri pripravi dokumentacije za razpise, pri čemer bo Občina sofinancirala stroške svetovalnih storitev, ki jih bo za upravičenca opravila pooblaščenca organizacija. Na razpis se lahko do 28. oktobra prijavijo samostojni podjetniki ter mala in srednja podjetja, ki opravljajo dejavnost na območju sevniške občine.

O hidroelektrarni Brežice

V Brežicah je 29. junija v organizaciji Društva za oživiljanje mesta Brežice potekala okrogla miza o gradnji bodoče HE Brežice. Zbranim so o problematiki gradnje, posledicah za okolje in življenje ljudi v posavskem prostoru med drugim spregovorili tudi Hrvoje Oršanič, predsednik Društva za varovanje naravne dediščine Slovenije, Franc Filipič, predsednik Društva za oživiljanje mesta Brežice, in Igor Detela iz Potapljaško ekološkega društva Sava Kranj. Pogovora se je udeležil tudi Bogdan Barbič, direktor projekta »Skupni podvig« oz. izgradnje HE na spodnji Savi, ki je pokazal pripravljenost za sodelovanje in iskanje odgovorov na vse dileme, ki se pojavljajo med krajanji Brežic in okolice ob gradnji tako velikega objekta, ki bo močno posegel v prostor. P.B.

Strategija Posavja do HE

Vsi trije posavski župani so se 4. julija v Brestanici sestali z direktorjem skupnega podviga HE na spodnji Savi Bogdanom Barbičem, so sporočili z Občine Sevnica. Sestanek je, kot so zapisali, potekal na temo Strategija Posavja do HE na spodnji Savi ob sprejetju Državnega lokacijskega načrta za HE Blanca in v luči sklepov Vlade, med katerimi je tudi sklep Vlade Republike Slovenije za državno vodno in lokalno infrastrukturo v občini Sevnica za HE Blanca. V zvezi s tem se je sevniški župan Janc sestal tudi z ministroma za promet ter okolje in prostor ter krškimi kolegom, da bi uskladili dokončno potrditev infrastrukture z vladnimi sklepi. Kot pravijo na sevniški Občini, upajo na uspešne in dobre dogovore.

Za
velike in
male počitnice!

MODRA ŠTEVILKA
080 1750

Informacije z izračuni na www.nkbm.si

"Kredit takoj"

Nova KBM d.d.

Dan vojašnice Cerklje

V Vojašnici Cerklje ob Krki so 28. junija obeležili dan vojašnice, počastili spomin na ključne dogodke v boju za letališče leta 1943 in 1991, obeležili 60. obletnico zmage nad nacizmom in fašizmom, 15. obletnico Manevske strukture narodne zaščite in dan državnosti. Kot častni gost se je prireditve udeležil general polkovnik letalstva - pilot Ivan Dolničar. Ob tem so v galeriji vojašnice odprli slikarsko razstavo domačinke Brede Videčnik Kuplenik, mednarodno razstavo Exlibrisov in rezbarsko razstavo članov Združenja rezbarjev - modelarjev lesa Slovenije. V kulturnem programu so nastopili Trebeški drotarji in pevski zbor Planina.

Spomin na prvo bitko

Dan državnosti so 27. junija obeležili tudi v brežiški občini. S položitvijo venca pri spomeniku v Rigoncah so obudili spomin na prvo bitko pripravnikov teritorialne obrambe Brežice z enotami jugoslovanske ljudske armade v Rigoncah, kjer je padel pripadnik te enote Jernej Molan. Venec so položili veterani vojne za Slovenijo, med njimi tudi Milko Veršec, Stanko Radanovič in Jože Avšič.

Spominsko srečanje na Jevši

S partizansko pesmijo so 2. julija na Jevši na Bohorju počastili 60-letnico zmage nad fašizmom in pomembne dogodke in boje na pobočjih Bohorja. V spomin na narodnoosvobodilne boje na pobočjih Bohorja so v Krajevni organizaciji Zveze borcev NOV Senovo že peto leto zapored organizirali tovariško srečanje, ki ga izmenično organizirajo na Ločcah ter Jevši na Bohorju. Na Jevšo so se mnogi podali z Jablanc po trasi bolnica Travnj laz

- planinska kočica - Jevša tudi peš, kar veliko udeležencev pa je prišlo na spominsko prireditev iz različnih krajev Slovenije. Na spominski svečanosti je delegacija KO Zveze borcev k tamkajšnjemu spomenku 23 padlim partizanom položila venec, kulturni program pa so oblikovali učenci OŠ XIV. divizije Senovo, Pihalni orkester DKD Senovo, Moški pevski zbor Planina iz Cerklje ob Krki in gledališki igralec Slavko Cerjak. In kot je med drugim poudaril slavnostni govornik Franc Bogovič, župan občine Krško, so tovrstna spominska srečanja na preživeta grozodejstva pomembna tudi zato, da se ne bi nikoli več ponovila.

Sirena tudi v Loki

Ker Občina Sevnica zagotavlja sredstva za nemoteno delovanje sistema javnega alarmiranja s sirenami na celotnem območju, bodo v sistemu povezave z Regijskim centrom za obveščanje vključili tudi sireno v Loki, ki jo bo možno sprožiti z mesta komandne omarice ali iz centra po klicu na številko 112. Kljub temu da je teren neprimeren, na Občini zagotavljajo, da bo možno vzpostaviti dovolj kvalitetno antensko povezavo in zvezo za normalno delovanje. Kot pravijo na Občini, pa bodo na novo podpisali pogodbo za redno vzdrževanje sistema, ki v primeru potrebe občana opozarja na različne vrste nevarnosti, pri svojih intervencijah pa jo uporabljajo tudi gasilci. Zatrjujejo, da bo z nekaterimi izboljšavami in dopolnitvami sistem deloval kvalitetno tudi v prihodnje.

Proslava 60-letnice zmage nad fašizmom v Slovenski vasi

Šestdesetletnice zmage nad fašizmom so se spomnili tudi s slovesnostjo in kulturnim programom v Slovenski vasi. Na prireditvenem prostoru sredi vasi je proslavo pripravila Krajevna organizacija Zveze borcev Slovenska vas, ki je po besedah Borisa Ajstra, predsednika krajevne skupnosti Jesenice na Dolenjskem, ena najaktivnejših organizacij v kraju, njihov dom pa je edini te vrste v brežiški občini. Kot slavnostni govornik je zbranim spregovoril general Lado Kocijan. Ob tej priložnosti so nekdanji borci položili venec k spomeniku padlim v vojni. Med prisotnimi so bili tudi župan Občine Brežice Ivan Molan, generalmajor Miha Butara, predsednik Zveze borcev Samobora in Svete Nedelje Cvetkovič, poslanec v Državnem zboru RS in predsednik Odbora za obrambo Tone Anderlič ter nekateri brežiški občinski svetniki. Za kulturni program sta poskrbela Partizanski pevski zbor iz Ljubljane pod vodstvom Franca Gornika in učenci Osnovne šole Velika dolina.

Na Blanci potrojijo, kar dobijo od občine

Blanca je bila 9. julija na nogah: praznik krajevne skupnosti je k druženju in poučni zabavi pritegnil staro in mlado. V program so se vključile tudi domače gasilske ekipe s pokalnim tekmovanjem, v kulturnem domu pa je potekala slovesnost, na kateri so podelili priznanja najprizadenejšim krajanom.

Pihalna godba Blanški vinogradniki, ki praznuje že peto obletnico delovanja, je otvorila osrednji dogodek dneva (če odštejemo vrtno veselico, ki je sledila). Prislunhili smo mladim in malo starejšim glasbenim navdušencem: osnovnošolcu, ki se je s harmoniko napolnil na Roblek, Juretu, ki je požel aplavz s polko proti jutru, Anja je opevala lepote Slovenije ob spremljavi očeta, Ljudski pevci z Blanca pa so zapeli nekaj pesmi, ki so včasih zvenele ob delu na poljih in lajšale napor utrujenim mislim in telesom. S svojo koreografijo so pomigali tudi štirje plesalci drugega razreda.

Marija Kelemina, predsednica Krajevne skupnosti Blanca, je predstavila delo KS Blanca v preteklem letu. Pokazala je nov znak kraja, sedaj simbol KS Blanca, v upanju, da ga bodo ljudje vzeli za svojega.

Danes se kraj, ki je pred stotimi leti igral pomembno zgo-

Marija Kelemina, predsednica KS Blanca

Anja ob spremljavi očeta

dovinsko vlogo v južni Štajerski, srečuje z za marsikoga banalnimi problemi, ki otežujejo vsakdanje prometne in komunikacijske povezave. Kljub temu, pravi Marija Kelemina, so letos naredili več, kot so si zastavili, saj so poleg gradbincev tudi krajanji poprijeli za lopate, orodja, sedli za stroje in dokončali varno pešpot do šole, pripravili trase na Osredku, se spopadli s težkim terenom na cesti Preklance, pripravili za asfaltacijo tudi ceste za Kladje ter Selce, končno odprli vodovod Čanje, v Kladjah uredili oskrbo z vodo po evropskih standardih, poprijeli pa so tudi za delo na samih zgradbah in ureditvi okolice. Trije prizadene krajanji so bili letos posebej pohvaljeni s priznanji: Roman Kragel, Darko Pavlič in Viktor Stritar st.

Domače gasilske ekipe so svoje naučene spretnosti, pod budnim očesom sodnika, poskušale kar najhitreje in učinkovito prikazati gledalcem. »Gasilce pa res dež ne zmoti!« se je tu in tam slišal komentar, ko je nebo neusmiljeno zlivalo plohe na urne ekipe. V krajevni skupnosti Blanca sta posebej aktivni predvsem Gasilsko društvo Blanca, pod vodstvom Štefke Vidrih ter gasilsko društvo Poklek. Leta 2008 bo GD Blanca praznovalo že 80 let obstoja, njihova največja želja pa je in ostaja primerna cisterna.

Ljudski pevci z Blanca

Pihalna godba Blanški vinogradniki

Minulo leto je bilo na Blanci torej razgibano v vse smeri. Marija je povabila vse, ki imajo kak »milionček« preveč, naj se opogumijo in jim pomagajo, saj, tako predsednica KS Blanca, se vrednost vsakega denarja, npr. tistega iz domače občine, z zagonom in prostovoljnimi delom prebivalcev celo potrojil! V KS Blanca

si v prihodnosti želijo še boljšega sodelovanja z izvajalci in vodstvom del pri gradnji Hidroelektrarne Blanca, prav tako pa tudi z občino Sevnica in sosednjo občino Krško.

Maruša Mavsar
Foto: Gregor Borošak

25 let Društva vinogradnikov Cerklje ob Krki

V osrčju Gorjancev, v sami zibelki dolenskega posebnega cvička, pri zidanici Alfonza Komotarja na Stojanskem Vrh, so člani Društva vinogradnikov Cerklje ob Krki proslavili 25-letnico obstoja zelo aktivnega društva, ki ga je pred četrto stoletja ustanovilo osem članov, članstvo pa se je gibalo od števila 170 do števila 70, v letošnjem letu pa je ponovno v porastu, saj šteje 81 članov.

Društvo pokriva osrčje »cvičkove dežele«, področje od Šutne do Cerine, ki je veliko približno 180 hektarjev, v glavnem pa pridelujejo cviček in druga sortna vina. V društvo, ki je vključeno v

zduženje tržnih pridelovalcev cvička, je včlanjenih največ proizvajalcev tržnih vin, ki poleg visokega tržnega deleža dosegajo tudi lepe uspehe na številnih tekmovanjih, velika želja pa je v svojih vr-

stah končno imeti tudi kralja cvička.

Najboljši člani na nedavni cvičkarji v Kostanjevici na Krki so ob tej priložnosti prejeli priznanja in medalje. Priznanja društva so ob 25-letnici prejeli tudi številni zaslužni tako člani kot tudi ostali, ki so na svoj način v teh letih pomagali društvu, med njimi so bili tudi nekdanji brežiški župan Ladislav Deržič in Krajevna skupnost Cerklje ob Krki. Društvo je ob svojem jubileju podelilo tudi štiri nazive častnega člana, ki so jih prejeli Anton Račič, Ivan Golob, Martin Jurečič in v odsotnosti Stane Turšič.

Kulturni program so prispevali Koledniki iz Bušče vse, zbrane pa so nagovorili brežiški župan Ivan Molan, predsednik Zveze vinogradnikov Dolenjske Jože Žura, župan Kamnika Tone Smolnikar, predstavnik Zagorskega Društva vinogradnikov iz Hrvaške in letošnji ambasador

V ospredju ambasador cvička Ivan Urbanč, desno župan občine Kamnik Tone Smolnikar.

cvička Ivan Urbanč. Slednji je navzoče opozoril na dejstvo, da si blagovno znamko cviček prilašča vse preveč za služka željnih in jim ob tem jasno povedal, da je cviček doma le na Dolenjskem, kar bodo v prihodnje zaščitili tudi z zakonom. Za prihodnje so si v društvu za cilj zadali povečanje članstva, njegovo usposabljanje, da bi cviček obdržali kot tržno znamko in da bi njegova kvaliteta rasla še naprej.

Robert Sajovec

Z leve: mag. Jože Piltaver, Jože Žura, Ivan Golob, Darko Udovič, Anton Račič, Martin Jurečič, Ivan Molan in Ivan Urbanč

Pomemben je vsak meter novega vodovoda ali ceste

Na dan krajevnega praznika, 7. julija, ki ga v Pišecah praznujejo v spomin na dogodke v drugi svetovni vojni, je potekala svečana seja KS Pišce.

Uroš Škof, predsednik sveta KS, se je v uvodnem nagovoru spomnil nekaterih aktualnih vprašanj njihove lokalne skupnosti: „Očitajo nam, da nismo poravnali vseh finančnih obveznosti zaradi izgradnje šole, a naj povem, da so vsi pri nas prispevali toliko, kot je bilo dogovorjeno. Zataknilo se je nekoliko le pri zagotavljanju nadstandarda. Posebej je nedopustno, da o tem govorijo ljudje, ki so imeli v preteklih letih škarije in platno v razvoju občine, zdaj pa nam oporekajo smiselno izgradnje šole. Prvo šolo pri nas smo dobili pred skoraj 200 leti na gradu Pišce. Vem, da uradništvo ne razume teh potreb, a poskušamo jih prepričati, da vsak meter novega vodovoda ali ceste pomeni možnost obstoja mladih ljudi v teh krajih. Za to pa je bilo in je še vedno potrebno imeti občutek ter z

izgradnjo infrastrukture zagotavljati ustrezne pogoje. Tudi za letos smo imeli načrte za številne projekte, ceste, kanalizacije, modernizacije cest, javne razsvetljave, a ti načrti so ostali naše želje. Ostanje nam upanje, da bo v rebalansu občinskega proračuna kaj sredstev ...”

Škof je še povedal, da v KS Pišce ni vse tako črno, saj na gradu s pomočjo ministrstva za kulturo in evropskih strukturnih sredstev potekajo obnovitvena dela, ki so vredna okoli 800 milijonov in naj bi bila končana do konca leta 2008, ko v Pišecah računajo tudi na nova delovna mesta. Pa tudi sicer so v kraju zelo aktivni, kar je potrdil tudi brežiški župan Ivan Molan. Na seji sta bila poleg članov sveta KS prisotna tudi podžupan Davor Račič in predsednik občinske Zve-

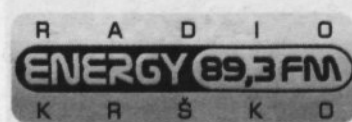
Ravnatelju OŠ Pišce Martinu Dušiču je priznanje podelil predsednik KS Pišce Uroš Škof.

Osnovna šola Pišce

ze borcev Martin Kolar, ki je podal kratek pregled medvojnih dogodkov v Pišecah. Ravnatelj OŠ Maksa Pleteršnika Martin Dušič pa je v imenu Osnovne šole sprejel letošnje priznanje KS Pišce za kvalitetno pedagoško delo in prispevek šole k razvoju kraja. Kulturni program na svečani seji so prispevali člani domačega okteta Orlica pod vodstvom Franca Keneta.

Polona Brenčič

50 let brežiške gasilske zveze

Gasilska zveza Brežice, ki vključuje 34 prostovoljnih društev iz brežiške občine, predseduje pa ji Mihael Boranič, je konec junija obeležila 50 let delovanja. Ob jubileju sta posebno priznanje prejela ustanovitelj Gasilske zveze Brežice Jože Jurkas in Ivan Leskovec, zlate plakete pa so podelili prostovoljnemu društvu v občini ter zaslužnim posameznikom in organizacijam. Ob tem pa so v zvezi izdali tudi Kroniko GZ Brežice 1995-2005.

Poleg delegacij vseh prostovoljnih društev so se jubilejne prireditve v Čatežu ob Savi udeležili tudi minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, podpredsednik Gasilske zveze Slovenije Anton Koren in brežiški župan Molan.

Predsednik GZ Brežice Mihael Boranič je orisal pot razvoja GZ Brežice, ki so jo jeseni leta 1955 ustanovili Anton Lepšina iz Krške vasi, Vlado Godler iz Brežic, Anton Škvarč iz Skopic, Jože Jurkas iz Malega Obrežja in Ivan Leskovec iz Obrežja in katere prvi predsednik je postal Franjo Zorko, prvi poveljnik pa Jože Jurkas. Ob začetnih prostorskih težavah, ki so jih reševali predvsem s prostovoljnimi delom, so ob kratkem županovanju Milana Šepetavca izboljšali tudi finančno zaledje, saj so odobrena sredstva tedaj zadostila za stroške delovanja pisarne in delo tajnika zveze. Sledil je razvoj s postopnimi nakupi motornih brizgaln, gasilskih vozil ter gradnjo gasilskih domov, strokovno operativno delo pa je narekovalo organiziranost po operativnih sektorjih. Od leta 1980 se je delo in organiziranost GZ Brežice le še stopnjevalo, tako na strokovnem kot tekmovalnem področju. Novo prelomnico je predstavljalo leto 1991, saj je v vojni za samostojno Slovenijo sodelovalo tudi večje število gasilcev GZ Brežice. Usoda je hotela, da je v boju z jugoslovansko vojsko življenje izgubil Jernej Molan, takratni predsednik PGD Bukošek, društvo pa danes v njegov spomin orga-

nizira memorialno gasilsko tekmovanje. Na osnovi kategorizacije prostovoljnih gasilskih društev leta 1999 je GZ Brežice v letih 2000-2001 sprejela program o dolgoročnem opremljanju PGD v občini, načrt izobraževanja in poveljevanja.

Častljiv jubilej so s spremljajočim kulturnim programom popestrili Gasilski pihalni orkester Loče in posavski oktet Jurij Dalmatin.

R.Z., L.P.

Prostorska ureditev Brežic in okolice

Po ideje k evropskim strokovnjakom

Občina Brežice se je prijavila na natečaj Evropa - evropske organizacije, ki pripravlja urbanistično-urbanistične natečaje, v katerih sodelujejo mladi evropski urbanisti in arhitekti. V Brežicah želijo, da bi s pomočjo tega natečaja poiskali rešitve v zvezi z urejanjem mesta in okolice. S projektno nalogo, ki jo je ocenila komisija v Parizu, so opravili sprejemni izpit, kar na Občini štejejo za uspeh, saj so Brežice med 74 lokacijami najmanjše mesto. Zaenkrat se je za brežiško lokacijo prijavilo 21 natečajnikov iz desetih držav.

Brežiška projektna naloga vsebuje predvsem tri sklope, in sicer zahodno fasado Brežic oz. starega mestnega jedra Brežic, torej od gradu do Trga izgnancev, vrbinsko ravnino vse do prihajajoče umestitve hidroelektrarne ter nasipe in obvodne površine. Izpostavili so predvsem probleme, kot so povezovanje vseh treh nivojev, tako vizualno, kot fizično in programsko, oživljanje starega mestnega jedra, predvsem, kako narediti staro mestno jedro ponovno privlačno za bivanje in za različne dejavnosti, odnos umestitve HE in mesta Brežice, naravni rob mestnega jedra, ki trenutno pomeni konec mesta, obrniti v prednost - stik mesta z naravo, vzpostavitev stika mesta z vodo, kot ga je imelo nekoč, in predlog ureditve vzorčnega objekta v nizu starega mestnega jedra vključno z dvoriščem.

Projekte predstavijo na spletu, evropski urbanisti in arhitekti, mlajši od 40 let, pa si izberejo nalogo oziroma kraj in s svojo ekipo izdelajo rešitve za podano nalogo. Prejete elaborate oceni komisija in podeli nagrade. V mednarodno žirijo devetih članov so Brežičani predlagali dva člana, in sicer Jožeta Peterkoča in Mateja Filipiča.

V Brežicah, kot poudarjajo, so se v ta projekt, ki ga vodi Mateja Sušin Brenc, vključili tudi zato, kera se sodelujoče mesto vključi v mrežo mest in na ta način naj bi v Brežicah spoznali, kako drugod rešujejo prostorske probleme.

L.P.

Hvaležnost za ta naš vsakdanji kruh

Žito je zrelo in dozorelo, Antonija Jankovič - Tonika z Viher ga je spravila v kaščo - izdala je prvo knjigo. Njene pesmi so tiste vrste, ki sčasoma ponarodijo: tako so spevne, da ostanejo v ušesu. Spominjajo na nostalgične pogovore, na nekdanji mirni tok življenja, o katerem so nam pripovedovali starši, lepoto domačijstva: letni časi, družina, vsakdanji kruh, vaška skupnost, pot v cerkev ... in tu in tam prazniki, ki poživljajo in dajejo nov zagon. In kot netilo in žar - hvaležnost za vse, kar se ji dogodi.

25. junija zvečer je knjigo Hvaležnost za ta naš vsakdanji kruh (pesmi je pojasnila še s kratkimi spominskimi zapisi) predstavila v domačem kraju - na Vihrah. Pomagali so ji prijatelji, cerkveni in ljudski pevci Pšenični klas. Antonija Jankovič pesem prežema v obeh žlahtnih pomenih: pesni za dušo in vodi skupino pevcev. Pevci so prelepim narodnim pesmim dodali še izvirno domačo, na besedilo Jankovičeve jo je uglasbila Natalija Muster, in po njej poimenovali tudi prvo zgoščenko Žitna polja rumenijo. Večer, ki se je zavlekel v pozne nočne ure, so oblikovali še Bučenski ramplači (ki so pesnico presenetili s šarkljem Olge Vene, saj so do-

poldne sodelovali tudi na Šarkljadi Bučka 2005), Trebeški drotarji, Koledniki iz Buše-

če vasi ter mlada navihanca, harmonikarja Matic Bogolin in Gregor Lekše. Vezilo progra-

ma je pripravila Mirjana Marincič, gostji pa sta bili pevka Jožica Kališnik, ki je knjigo uredila, in slavistka ter etnologinja Marjeta Žebovec, ki je napisala spremno besedo. Spomine na srečanja s Toniko pri cerkvi sv. Urha na Vihrah je v knjigi z dobrimi željami dodal Božidar Ogrinc, fotografije okrašenega kruha, ki ga Tonika peče z veliko ljubeznijo in pogosto tudi razstavlja, ter lepote kraja sta posnela Metka Jankovič Pintar in Janko Salmič.

L. Šribar

Vrtec v Naselju heroja Maroka

V Sevnici se med drugim pripravljajo tudi na izgradnjo novega vrtca v mestu Sevnica, ki je, kot pravijo na Občini Sevnica, nujno potreben, da bi združili vse na enem mestu, in sicer v Naselju heroja Maroka. Župan Janc se je zaradi tega sestal tudi z ravnateljico vrtca Danico Božič. Trenutno pripravljajo dokumentacijo, da bi naslednje leto pridobili državna in proračunska sredstva za začetek izgradnje vrtca.

Ga že imaš? Prvi račun samo za mladoletne

- za samostojno denarno poslovanje
- bančna kartica za dvigovanje gotovine pri bankomatih
- kartica Prvega računa za plačevanje na prodajnih mestih
- za polnjenje kartic za mobilni telefon pri bankomatih

www.nb.si/prvi

10 ljubljanska banka
Novo ljubljanska banka d.d. Ljubljana
Podružnica Posavje-Krško

TIMI KRŠKO
TIMI KRŠKO, gradbeništvo d.o.o.
Drnovo 3, 8273 Leskovec

Oživljanje starega mestnega jedra

Srednjeveški Petrov sejem s Prangerijado

Že leta 1432 je Rajhenburg pridobil trške pravice, z njimi pa tudi pravico do štiri kramarsko-živinskih sejmov letno, med katerimi je bil največji Petrov sejem. Dobrih dvesto let kasneje, v letu 1668, ko so bile Rajhenburgu ponovno potrjene trške pravice, je trg upravljal sodnik

s pravicami nižjega sodstva. Iz tistega časa izvira tudi tako imenovani pranger, kamniti steber, ki še danes stoji na trgu, in kamor so v sejemskih dneh privezali tiste, ki so se prekršili zoper gospodo ali trški red, jih zasmehovali in sramotili. In ti dve srednjeveški vsebini so v brestaniškem turističnem in kulturnem društvu združili v že tradicionalni Petrov sejem, ki je tudi letos 2. julija pritegnil množico obiskovalcev na tržnico s pestro ponudbo izdelkov in tudi domačimi dobrotami na stojnicah, seveda pa ni manjkal lov na tatu, ki je kradel po tržnici in tudi sojenje ob sramotilnem stebru. V sklopu Petrovega sejma pa so v Brestanici letos gostili tudi 8. slovensko Prangerijado, na kateri so se predstavile skupine iz osmih slovenskih krajev,

Na sejmu ni manjkal lov na tatu, ki je kradel po tržnici, in tudi sojenje ob sramotilnem stebru.

ki imajo tako kot v Brestanici pranger in ki s tovrstnimi prireditvami oživljajo z njim povezano zgodovino. Celotno prireditev je spremljal bogat kulturni program, v katerem je nastopila godba z Blanca in zaplesali otroci z OŠ Adama Bohoriča iz Brestanice. Prisotne je v imenu Krajevne skupnosti Brestanica pozdravil in nagovoril nedavno imenovani predsednik Franci Živič, podžupanja Občine Krško Ana Nuša Somrak, v imenu Turistične zveze Slovenije pa Milena Vranetič.

Bojana Mavsar

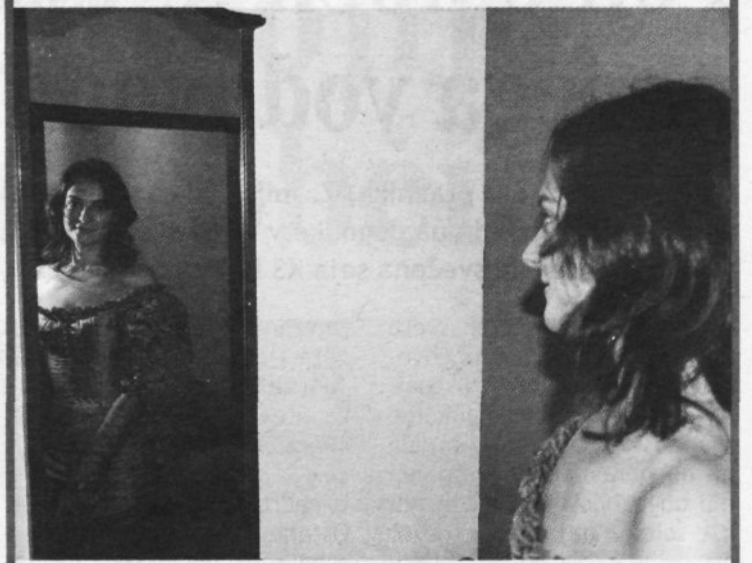

Sejmarje in goste je pozdravila grajska gospoda Rajhenburška.

V Brestanici so gostili tudi 8. slovensko Prangerijado, na kateri se je predstavilo osem prangerskih krajev.

FOTO GALERIJA NEVIODUNUM

Festivalna dama

Na fotografiji: Maja Božinovič
Foto: Silvo Mavsar

Začel se je festival

S koncertom skupine Ausonia se je v brežiški viteški dvorani 1. julija začel glasbeni del programa letošnjega Festivala Brežice, ki bo skupaj s šestimi manjšimi festivali stare glasbe, med njimi tudi Klasikaa Kostanjevica in Rajhenburg, trajal do 12. avgusta. Letos je čast, da na prvem koncertu svečano nagovori goste in obiskovalce te elitne kulturne prireditve, ki pa postaja vse bolj dostopna tudi širšemu krogu občinstva in mladim, pripadla ministru za gospodarstvo, mag. Andrej Vizjaku. Ker je država gostiteljica letošnjega festivala Francija, je prireditev v slovenskem jeziku tudi uradno odprla veleposlanica Republike Francije. Že naslednji dan pa je v cerkvi sv. Mihaela v Pišecah nastopila nizozemsko-britanska zasedba Séverin.

Aktivne nagradne počitnice Piran 2005

Kar 48 najuspešnejših učencev osnovnih in srednjih šol občine Krško je v poletne počitnice zaplavalo v Piranu pod okriljem Zveze prijateljev mladine Krško. Pestrost nagradnih počitnic (potekale so od 27. junija do 1. julija) pod naslovom SLOVENSKA OBALA - ŽIVLJENJE V MORJU IN OB NJEM je udeležence presenetila: z lokalno vodičko so spoznavali notranjost Slovenske Istre, raziskali staro oljarno, prisluhnili doživeti pripovedi upokojene učiteljice in domačinke - »šavrinke«, odkrivali Piran z vodenimi ogledi in posebno domiselnim orientacijskim pohodom, kjer so jim na pomoč priskočili še vrstniki iz 11 držav - udeleženci mednarodnega tabora Evropa v Šoli. Veter jim je nagajivo razmršil lase na barki, ki jih je ponesla do Strunjanskega zaliva, in okušanja prave, grobe morske soli, katere pridobivanje so lahko preverili na lastne oči. Vsak dan je bil razgiban tudi s športom, kopanjem na raznih plažah in romantičnimi večernimi sprehodi. Četrty dan so se posedli po še toplih tleh šolskega igrišča in se prepustili multimedijski predstavitvi kratkih filmov v izvedbi LUKSUS produkcije DZMP iz Krškega.

Apršel je tudi tisti 1. julij, zaznamovan z Lipico in povratkom domov z vlakom. Aktivne nagradne počitnice so uspeli in prostovoljci ZPM Krško (vodje skupin: Damjan Bogovič, Darinka Kerin, Mirjana Lipej in Tanja Božičnik) so s pomočjo strokovnih sodelavcev in organizacijskim vodjem programa - Vido Ban, stkali

program, ki je rodil prijetne spomine in nova prijateljstva.

Maruša Mavsar

MEDNARODNI TABOR EVROPA V ŠOLI NABIT S KREATIVNOSTJO

Vsestransko umetniško nadarjeni mladi iz 11 držav (Ciper, Nizozemska, Nemčija, Avstrija, Slovaška, Češka, Srbija in Črna gora, Hrvaška, Poljska, Finska, in Slovenija), udeleženci mednarodnega tabora Evropa v Šoli (v organizaciji Nacionalnega odbora »Evropa v Šoli«), so en teden združevali srkanje čarov šarmantnega obmorskega mesta - Pirana, raziskovali obalo in soline, kukali v akvarije in kritično ogledovali mestne galerije. Program je mladim Evropejcem približal prednosti medgeneracijskega povezovanja skozi kreativnost, delavnice so orisale domače situacije posameznih držav, podirale stereotipe in ponujale odgovore na pikantna vprašanja generacije, zaznamovane z globalizacijo, a predvsem v zadnjem času spet obkrožene z napihnjenim nacionalizmom in viharnim vprašanjem evropske identitete.

Spoznavanje in samospoznavanje, začinjeno z zabavo, inovativnim utripom na področju risanja, slikanja, pisanja, fotografiranja, črpajoč iz raznolikosti kultur in tradicij, je vzklopelo v kratek predstavitveni film v produkciji TV Krško ter oživilo med mentorji (Maruša Mavsar - vodja tabora, Mirjana Lipej - mentorica, Gregor Borošak - mentor) in mladimi nagrajenci posebna, kreativna prijateljstva, katerih zrak ostaja vsestransko ustvarjanje. M.M.

Piknik da je kaj

V Dobovi in njeni bližnji in daljni okolici še odmeva letošnji uspešno izvedeni pustno-letalski piknik, ki je na travniku v Mihalovcu postregel z zanimivim, zabavnim in tudi poučnim programom. V spomin na junijsko prireditev objavljamo zgornjo fotografijo.

20. kmečki praznik v Tržišču

“Edinstven praznik v mirnski dolini”

3. julija je v Tržišču na Papeževem travniku potekal že 20. kmečki praznik s kmečkimi igrami, ki ga že tradicionalno, vsako prvo nedeljo v juliju organizira Društvo podeželske mladine Tržišče oziroma njegovih štirideset aktivnih članov. “Naše društvo skrbi za največji in edinstven praznik v mirnski dolini, kjer se zbere okoli 1500 ljudi,” poudarjajo v društvu.

In tudi letos se jih je zbralo toliko. Med drugimi so se praznika udeležili tudi župan Skocjana Anton Zupet, brežiški podžupan Davor Račič, župan občine Krško Franc Bogovič in sevniški župan in poslanec Kristijan Janc, ki so se pomerili v košnji. Kot najboljši kosca se je izkazal krški župan, le malo za njim brežiški podžupan, ki je imel smolo, saj se mu je zlomilo kosišče, na tretje mesto se je uvrstil škocjanski župan.

Krški, sevniški in škocjanski župan ter brežiški podžupan so takole pred publiko morali pokazati, kaj znajo.

Ženske so poprijele najprej za koso ...

Sicer pa so se tekmovalci od blizu in daleč pomerili prav

V igri »bala količek« je sodeloval tudi sevniški podžupan Rudi Bec.

tako v košnji, moški, ženske in veterani v svojih kategorijah, ženske so se pomerile tudi v grabljenju trave, sledilo je še ruženje koruze, vleka vrvi in družabna igra “bala količek”.

V košnji trave je pri članih zmagal Jože Zupančič iz DPM Novo mesto pred domačinom Alešem Repovžem, pri veteranih se je najbolje odrezal 74-letni domačin Karel Simeonov, med ženskami se je s koso najbolje znašla domačinka Ida Stuček, druga je bila Marija Žagar iz Kaplje vasi, tretja pa Milica Maj-

... in potem tudi pograbile.

cen z Jeprjeka. Pri grabljenju trave je slavila Petra Gradišar iz Novega mesta,

takoj za njo pa domačinka Vanja Hočevar.

L.P.

Poletje v brežiškem parku

V Mladinskem centru Brežice so 2. julija odprli poletno prireditev, ki so jo poimenovali Poletje v parku in s katero bodo vse do konca avgusta z različnimi brezplačnimi koncerti park pri Mladinskem centru spremenili v center poletja in poletne svežine.

Poletje v parku so odprli z nastopom francoske potujoče vasi žonglerjev, akrobatov, animatorjev ter drugih uličnih umetnikov z imenom Lunin kabaret, ki se je predstavil tudi z ulično predstavo Streha sveta. Sledil je večer v znamenju prav tako francoskega reaggaaja. 9. julija pa sta se predstavila magistra flavte Andreja Zlatič in študent kitare Janez Ostrelj, ki kot duet nastopata že štiri leta. Že v tem tednu se bo predstavil tudi ognjeni mojster Sam Sebastian, sledil bo koncert rock skupine Maršali, vse do konca avgusta pa se bodo predstavili še Holderji, Nika Perunovič in Mar-

ko Zaletelj, Bobnar's united, glasbena karavana francoskih

glasbenih skupin, KUD Sound Vision in Trio Barva. R.S.

Poletje v parku so odprli francoski žonglerji.

Ustvarjali po svoje ali na delavnicah

Že šesto leto po vrsti so sevniški sklad za kulturne dejavnosti, Zveza kulturnih društev Sevnica in Artes studio 1. in 2. julija v vrtu sevniškega gradu pripravili dnevno likovno kolonijo Arspekta 6 potenciali, ki so jo letos poimenovali Pridi ustvarjat po svoje ali v obliki delavnic in se je pod vodstvom šestih mentorjev udeležilo 22 avtorjev. 8. julija so se s svojimi deli predstavili na razstavi (na fotografiji), ki bo na gradu Sevnica na ogled vse do 4. avgusta.

Slikarske delavnice so vodili Marija Starič - Jenko za koncept, Janja Flisek - Balog za suhi pastel ter Alojz Konec za portretiranje v olju, kiparsko delavnico Rudi Stopar za varjenje pločevine, fotografsko Matej Leskovšek za art fotografijo in oblikovalsko delavnico Niko Fric za art figure iz balonov. Svoja dela pa so na ogled tokrat postavili Irena Ameršek, Tomaž Čampa, Nataša Černič, Janja Flisek - Balog, Nikita Fric, Niko Fric, Alojz Konec, Cita Konec, Žiga Konec, Dušan Korene, Martina

Koritnik-Fajt, Mirko Kragl, Matej Leskovšek, Ljubo Motore, Miro Ognjenovič, Maja Ratajc, Milena Roštohar, Nik

Skušek, Marija Starič-Jenko, Damjana Stopar, Marko Stopar in Rudi Stopar. L.P.

Dober leasing za vaše vozilo.

LB Leasing d.o.o. Ljubljana
Poslovalnica Novo mesto
Seidlova cesta 3, 8000 Novo mesto
tel. 07/ 337 93 15

15^{let} LB Leasing

Samo prižgite luč.

ŽRK Europrodukt Brežice

Z domačimi močmi v rokometno elito

Merilo uspešnosti posameznega mesta ali regije na športnem področju so v veliki meri rezultati njihovih ekip v elitnih kolektivnih športih. S tega vidika je Posavje v zadnjih letih naredilo velik korak nazaj, saj so iz prvoligaških konkurenc kot za stavo izpadale (moške) rokometne, košarkarske in malonogometne ekipe. Dokaz, da vse le ni tako črno, je uvrstitev članske ekipe Ženskega rokometnega kluba Europrodukt Brežice v prvo žensko rokometno ligo. To je še posebej pomembno za ugled in samozavest vedno zapostavljenega ženskega kolektivnega športa. Za nameček je brežiški klub ta uspeh dosegel celo - z izjemo ene igralke - s samimi mladimi doma vzgojenimi rokometnicami, kar je zagotovo tudi zgled drugim.

Brežiške rokometnice so se v prvo ligo uvrstile sicer po administrativni odločitvi Rokometne zveze Slovenije, da se prva liga poveča iz 10 na 12 ekip. Tako je brežiška ekipa kot drugouvrščena ekipa končnice 1.B lige "padla" v najvišji rang tekmovanja. Seveda to v ničemer ne zmanjšuje uspeha mlade brežiške ekipe, saj biti med 12 najboljšimi v - kar se ženski tiče - pri nas zagotovo najbolj razvitemu športu, ni kar tako.

Poudarek na mladih in domačih

Brežiški klub je bil ustanovljen leta 1999 in se je že v samem začetku usmeril v delo z mladimi rokometnicami. Tako je talentirana generacija rokometnic predani prvič začela nastopati tudi

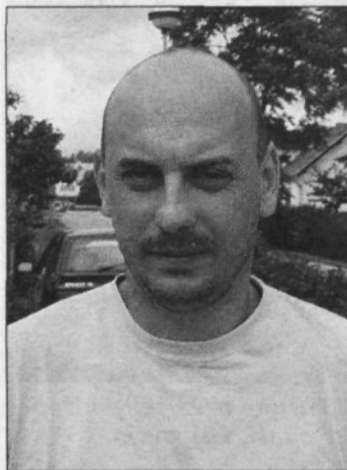
v članski 1.B ligi in bila prvo leto dvanajsta, že v drugem letu pa jim je uspela uvrstitev v elitno slovensko ligo. Trener brežiške ekipe Salvador Kranjčič poudarja, da jim je to uspelo le z mladimi domačimi igralkami, ki so jim pridali le izkušeno vratarko Lidijo Radovanič s Hrvaške. Kot nosilke igre sicer izstopajo organizatorica Urška Videnič, desna zunanja Barbara Varlec in krožna napadalka Anja Veble, a Kranjčič pravi, da je perspektivnih rokometnic v klubu še kar nekaj. Večina igralke članske ekipe je je sicer igrala tudi v kadetski ligi, kjer so bile pete v državi, in v mladinski ligi, kjer so bile med osmimi najboljšimi. Urška in Barbara sta sicer kadetski reprezentantki Slovenije (julija se udeležujeta olimpijade mladih v Italiji, avgusta pa bosta nastopili na evropskem kadetskem prvenstvu v Avstriji), Barbara pa je poleg tega skupaj z Anjo tudi mladinska reprezentantka.

ji), Barbara pa je poleg tega skupaj z Anjo tudi mladinska reprezentantka.

V okviru kluba sicer na šestih osnovnih šolah (Brežice, Bizeljsko, Artiče, Globoko, Pišece in Cerklje ob Krki) igrajo mini rokomet, tekmujejo pa tudi ekipe mlajših in starejših deklic. Skupno je tako v treninge vključenih približno 140 rokometnic, ki jih poleg Kranjčiča trenirajo še Klemen Stajnko, Luka Šebek in Zvone Mazinjani.

Prihajajo okrepitve, želijo pa obdržati tudi svoje

Do sedaj so delovali povsem na amaterski ravni, z uvrstitvijo v prvo ligo pa bo potrebno tudi na tem področju kaj spremeniti. Povečal se bo

Salvador Kranjčič, trener članic ŽRK Europrodukt Brežice

proračun kluba, pri čemer si želijo čim bolj izkoristiti trenutno evforijo ob uvrstitvi v prvo ligo, nekaterim igralkam bodo uredili štipendije, v klubu bo ostala omenjena hrvaška vratarka, iz Škocjana pa bosta k njim prišli še ena Hrvatica Filipa Ačkar in obetavna Tjaša Nadu. Če bo potrebno, se bodo še okrepili, a kot dodaja Kranjčič, "naš cilj ostaja delo z mladimi rokometnicami, pa tudi v prvi ligi naj čim več igrajo tiste, ki so si jo priborile".

Seveda je cilj brežiške ekipe obstanek v ligi, radi pa bi tudi obdržali najboljše domače igralke, kar pa bo seveda težko. Za obetavno levičarko Barbaro Varlec se že zanimata Tone Tiselj in slovit Krim, najbrž pa si bodo večji klubi pozeleli še katero. Kranjčič si želi, da bi na domače tekme "pod balonom" prišlo čim več gledalcev: "Ko smo v 1.B ligi igrali z ekipo Inna Dolgun (podružnica Krma, op. p.), je bila dvorana polna in mislim, da bo tudi v prvih krogih v novi sezoni tako. Če se bomo borili, bomo tudi kakšnemu porazu navkljub prepričali gledalce". Zaveda se tudi, da ne smejo ponoviti napak nekaterih posavskih klubov, ki so z nakupi "poleteli" v slovenski vrh, nato pa z njega ekspresno padli in utonili v povprečju. Prvoligaška sezona se sicer prične 17. septembra, priprave nanjo pa bodo brežiške rokometnice začele 8. avgusta.

Peter Pavlovič

posavje info
INFORMACIJSKO SREDIŠČE POKRAJINE POSAVJE

Živa med osmerico v Sloveniji

Članica Teniškega kluba Krško Živa Založnik je prejšnji teden nastopila na poletnem članskem državnem prvenstvu v Domžalah in se kot edina nepostavljena igralka prebila v četrtfinale. Premagala je domačinko Anjo Usnik in ljubljank Saro Abutovič, v četrtfinalu pa je morala priznati premoč četrti nosilki Anji Prisljan (Jaki šport Ljubljana). Že pred tem je Živa skupaj s klubskima kolegom Luko Bulovičem in Sebastijanom Jankovičem nastopila na odprtem prvenstvu Rogoške Slatine v kategoriji do 18 let. Sebastijan in Luka sta imela smolo z žrebom, zato sta zaključila turnir že prvi dan, Živa pa je po četrtfinalni zmagi nad Tino Potisk (ŽTK Maribor) v polfinalu izgubila proti prvi nosilki in kasnejši zmagovalki Patriciji Vollmeier (prav tako ŽTK Maribor).

Nina druga na avstrijskem Ironkidu

Nina Mandl (na fotografiji) iz Multisport kluba Krško je 2. julija na mednarodnem duatlonu Ironkid Austria na Vrbskem jezeru pri Celovcu osvojila odlično drugo mesto. Po odličnem plavanju je prišla iz vode prva, po teku pa je zaostala za Avstrijko Liso Perterer, na tretje mesto pa se je uvrstila prav tako Avstrijka Corinna Klein. Klubski uspeh Multisportovcev so dopolnili Jernej Glas s 15. mestom, Gregor Glas s 17. mestom in Urša Glas z 20. mestom. Nina je zabeležila lep uspeh tudi na slovenski sceni. Na drugem mariborskem triatlonu, enem izmed šestih triatlonov v Sloveniji, ki štejejo za slovenski pokal, je ponovno ugnala vso konkurenco v supersprint triatlonu. Urša Glas je bila v akvatlonu med deklicami šesta, Jernej Glas pa deveti med mlajšimi dečki.

Dva športna vikenda že mimo

Mladinska športna zveza Posavja tudi letos pripravlja serijo prireditev Poletni športni vikendi, ki so jih razširili na celotno Posavje, tudi na občino Brežice. Na "Musklfibr" v Sevnici prvo julijsko soboto so zmage v malem nogometu (tekmovalo je 18 ekip), ulični košarki (10 ekip) ter v moški (11 ekip) in ženski (10 ekip) odbojki na mivki odnesle ekipe izven Posavja, teden zatem pa je v Brestanici na "Reaktorju" tekmovalo 14 ekip v malem nogometu, 13 v košarki (zmagala je ekipa DŠB Levaki iz Artič), 14 v moški in 10 v ženski odbojki na mivki. Sledijo še turnirji "Bomba" (16. julija v Krškem in v Kostanjevici na Krki), "Pekel" (23. julija v Brežicah), "Švic" (30. julija v Brestanici) in zaključni turnir "Zvezda" (20. avgusta prav tako v Brestanici).

Najboljše tri ekipe v malem nogometu na "Reaktorju", med njimi krški ekipi Ludih 7 in KMN Zvezda

Teraževa na stopničkah

Državnega atletskega prvenstva za starejše mladince in mladinke, ki je konec tedna potekalo v Mariboru, so se udeležili tudi atleti Atletskega kluba Sevnica. Najboljšo uvrstitev je dosegla Maja Teraž, ki je bila med mladinkami na 2000 m za preke tretja. Peti mesti sta osvojila Miha Povšič med mladinci na 3000 m zapreke in Tadej Mirt med mladinci na 5000 m. Maja Teraž je bila med mladinkami deseta na 400 m, Lucijan Sinkovič pa 19. na 800 m.

"Pakovci" na balvanih

Plezalci Posavskega alpinističnega kluba so z boulder tekmo v Škofji Loki končali pomladni del tekem za državno prvenstvo v športnem plezanju. Ker dajejo poudarek predvsem plezanju daljših smeri, kjer je pomembna vzdržljivost, so redko zelo uspešni na boulder tekmah. Tokrat sta se njihova tekmovalca uvrstila solidno. Katja Krejan je med starejšimi deklicami z nekaj manjšimi napakami končala na enajstem mestu, kadet Izak Kelek pa je moral premagati pet smeri in je končal kot osmi. Izak ima sicer med "Pakovci" najboljše predispozicije za balvansko plezanje, vendar mu še manjka izkušenj.

Najvišje posegla judoistka

Na nedavno končanih sredozemskih igrah v Španiji je nastopilo tudi šest posavskih športnikov in športnic. Najvidnejšo uvrstitev, sedmo mesto, je osvojila mlada krmeljska judoistka Tina Kukec, brežiška strelka z zračno pištolo Vesna Kržan je svoj nastop končala na 12. mestu, golfist Sebastijan Ajster iz Jesenic na Dolenjskem je bil posamično 20., z ekipo pa sedmi, brežiški atlet Jure Rovar je v skoku s palico ostal brez preskočene letvice in brez uvrstitve, v rokometni reprezentanci, ki se s šestim mestom ni najbolje izkazala, pa sta igrala Sevnčan Aleš Sirk (član velenjskega Gorenja) in Studenčan Matjaž Mlakar (član Celja Pivovarne Laško).

Uvrstitev v prvo ligo so ekipe ŽRK Europrodukt Brežice priborile: Jasmina Čater, Katja Dimič, Ines Femec, Petra Humek, Jerca Jeke, Maja Josič, Mateja Kovačič, Andrea Kranjčič, Matea Lipej, Katjuša Mlekuž, Maruša Muc, Katja Ogorevc, Andreja Predanič, Anadea Roštohar, Mihaela Rožman, Mateja Suban, Helena Šoško, Simona Tomič, Barbara Varlec, Anja Veble in Urška Videnič.

MERKUR

Ustvarjamo zadovoljstvo

WELLNESS CENTER BALNEA v Dolenjskih Toplicah - zdravje, popolna umiritev, sprostitvev in ugodje

Ravno tisto, kar potrebujete, da pozabite na vsakodnevne skrbi ... Laguna, Aura in Oaza, trije sklopi prvega wellness centra v Sloveniji s celovito kopalniško-storitveno ponudbo, se razprostirajo na 10.600 kvadratnih metrih. Torej - več kot dovolj prostora za telesno in duhovno sprostitvev ...

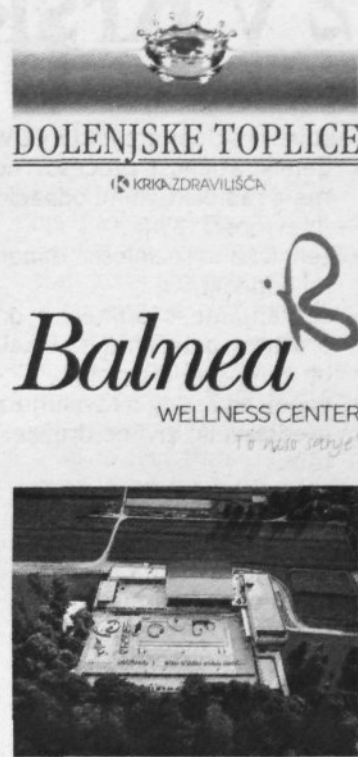
- LAGUNO sestavljajo vodne površine: notranji in zunanji bazeni s številnimi vodnimi in zračnimi masažami, vodnimi slapovi, vodnimi zavesami in gejzirji, s sedišči in ležišči. Otrokom je v veselje zunanji bazen z gusarsko ladjo in igrali, malo starejšim pa v notranjem bazenu whirlpool z masažnimi efekti.
- OAZA združuje obsežno ponudbo savn in različnih kopeli, ki obiskovalca razbremenijo vsakdanjih skrbi in mu zagotovijo prvinsko ugodje in mir. Z nekaj rezinami jabolk si lahko gostje ob prijetni glasbi in v miru privoščijo tudi počitek v tropskem vrtu. In se pripravijo na skok nazaj v vsakdanje življenje ...
- Tretji sklop Wellness centra Balnea pa predstavljajo masaže. AURA je prostor, kjer se lahko gostje prepustijo izkušenim rokam maserjev in doživijo trenutke popolne sprostitvev in ugodja. Različne vrste masaž z uporabo kakovostnih olj in arom marsikomu polejšajo življenje. V zadnjem času sta pri obiskovalcih še posebej priljubljeni masaži s čokolado in medom in masaža LOMI - LOMI, edinstvena, tekoče povezana, plesno - ritmična masaža celega telesa, ki traja 60 minut.

Informacije in rezervacije:
+386 7 39 19 700 (Wellness center Balnea)
+386 7 39 19 400 (recepција zdravilišča)
booking.dolenjske@krka-zdravilisca.si
www.krka-zdravilisca.si

ENODNEVNI HAVAJSKI PROGRAM »ALOHA«

- Celodnevni vstop v Laguno in Oazo
- Havajska masaža Lomi - Lomi
- Otok zdravja - Energy Island
- Sadno-zelenjavni cocktail
- Sadni krožnik z medeno omako ali zelenjavni krožnik z dodatki

CENA: 15.200,00 SIT

Počitniške aktivnosti društva Izvir in MC Krško

Že v prvih počitniških dneh so v društvu Izvir in Mladinskem centru Krško skupaj pripravili različne aktivnosti za otroke. Vsak dan se jih je udeležilo več kot sedemdeset otrok, za katere

Pred vstopom v jamo

so 29. junija pripravili plavalni dan na bazenu Krško, naslednji dan so si ogledali Kostanjeviško jamo, tretji dan so zaradi slabega vremena v prostorih mladinskega centra ustvarjali na likovnih delavnih, nekateri pa so se udeležili športnih aktivnosti. S.L.

Nagradna akcija "Športnik Posavja 2005"

Pogostokrat radi pravimo, da so športniki in športnice naši najboljši ambasadorji, pa to ne velja le za prepoznavnost države, temveč tudi za prepoznavnost določene pokrajine. V Posavju se lahko pohvalimo s številnimi športniki in športnicami, ki tako v ekipnih kot v posamičnih športih nekaj pomenijo ne le na slovenskem, ampak tudi na evropskem športnem zemljevidu.

Z namenom, da tudi vas, drage bralke in bralci, spodbudimo k razmišljanju, kateri so tisti športniki in športnice, ki v Posavju in za Posavje največ pomenijo, bomo v časopisu Posavski obzornik začeli z akcijo "Športnik Posavja 2005", v kateri želimo z vašo pomočjo izbrati najboljšega športnika, najboljšo športnico, najboljšo ekipo v posamičnih športih in najboljšo ekipo v kolektivnih športih v letošnjem letu. Vabimo vas, da glasujete za svoje favorite, mi pa bomo na podlagi vaših glasov na zaključni prireditvi, ki jo načrtujemo za 26. januar 2006, razglasili zmagovalce v vseh štirih kategorijah. Ker pa "glas ljudstva" ni vedno identičen "glasu stroke", bomo tudi posebno strokovno komisijo, sestavljeno iz športnih novinarjev, trenerjev in poznavalcev športa, poprosili, da po svojih kriterijih izbere najboljše športnike in športnice, zmagovalce pa prav tako razglasili na omenjeni prireditvi.

Pri tem poudarjamo, da lahko glasujete le za tiste športnike in športnice, ki nastopajo v vrstah posavskih klubov.

NAGRADE ZA SODELOVANJE

Med prispelimi glasovnicami bomo vsakič izžrebali pet dobitnikov nagrad. Tokrat bomo razdelili naslednje nagrade:

1. Bon Krke Zdravilišča v vrednosti 15.000 SIT
2. Bon Krke Zdravilišča v vrednosti 10.000 SIT
3. Bon Krke Zdravilišča v vrednosti 5.000 SIT
4. Knjižna nagrada Založbe Nevidodunum
5. Kapa z znakom Posavskega obzornika

Vabljeni k sodelovanju!

Društvo študentov Brežice

Prvi in ne tudi zadnji Rock Pečice!

V Pečicah se je 24. junija 2005 odvijal enodnevni festival »Rock Pečice«, katerega glavni organizator je bilo Društvo študentov Brežice, organizacijsko ekipo pa so sestavljali Toni Petrovič, Boštjan Plevnik, Miha Močnik, Mitja Omerzel in Primož Ban. Koncert so letos pripravili prvič, za rock užitek pa ni bilo potrebno plačati vstopnine. Na samem prizorišču je lahko okrog 200 poslušalcev prisluhnilo skupinam Jetrokill (Sevnica), The running clocks (Senovo), FertigPacientStarStadt (Ljubljana), Aritmija (Ljubljana), in skupina Last chap-

ter iz Krškega. Za hrano, pijačo in dober žur je bilo poskrbljeno, zato se že veselimo morebitnega tradicionalnega festivala »Rock Pečice« naslednja leta.

G.B.

POSAVSKI Obzornik

GLASOVNICA št. 1

Glasujem za:

športnika _____

športnico _____

ekipo v posamičnih športih _____

ekipo v kolektivnih športih _____

Ime in priimek _____

Naslov _____

Izpolnjeno glasovnico pošljite do 25. julija 2005 na naslov: Posavski obzornik, p.p. 288, 8270 Krško (pripis: Športnik Posavja 2005)

Društvo študentov Brežice predstavlja

Športni vikend mladih Brežice 2005

DŠB PEKEL

Sobota, 23.7.2005 ob 9.00
Igrišča Gimnazije Brežice.

Turnirji za ekipe v:

- košarki (Gorazd 041-339-224)
- malem nogometu (Andrej 051-348-173)
- odbojki na mivki za moške in ženske (Bojan 041-773-644).

Skupni nagradni sklad v vrednosti 300.000 sit.

DŠB ŠPIČICA

Nedelja, 24.7.2005 ob 14.00
Športno rekreacijski center Gric (ŠRC Gric)

Info. & rezerv.:
kajak, kanu - Gorazd 041-339-224
odbojka na mivki - Bojan 041-773-644
paintball - Janez 041-339-225

Piknik z brežičkimi DJ-ji (DJ Dule ...)
Tudi lačni in žejni ne bomo! Pridite, vroče bo!!!

www.INFOSTOLP.com

Obisk udeležencev evropskega projekta Cowam 2 v Krškem

V Ljubljani je od 5. do 7. julija potekala letna skupščina programa COWAM 2, ki obravnava vprašanja, povezana s skladiščenjem in trajnim odlaganjem radioaktivnih odpadkov. Zadnji dan seminarja so udeleženci iz več evropskih držav obiskali tudi občino Krško. V Kulturnem domu Krško sta jih sprejela župan Franc Bogovič in predstavnik jedrske elektrarne Krško Martin Novšak. Po uvodnem pozdravu in predstavitvi občine so si ogledali film o posodobitvi jedrske elektrarne in nato še informacijski center NEK.

Udeleženci mednarodnega projekta COWAM 2 se ukvarjajo z vprašanji, kako izboljšati proces odločanja na področju ravnanja z odpadki, predvsem kako vanj kot ena-

kopravnega partnerja čim prej vključiti tudi javnost. Namen projekta, ki poteka v letih 2004 - 2006 v šestem okvirnem programu EU, je izboljšati sodelovanje javnosti

Vsebinski sklopi projekta COWAM 2:

- demokratičnost procesov odločanja na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki, in sicer na lokalni, državni in evropski ravni,
- tehnična in sociološka dimenzija ravnanja z radioaktivnimi odpadki,
- seznanjanje s primeri v drugih državah in primerjava procesov odločanja na lokalni in nacionalni ravni v ostalih evropskih državah,
- pogoji za dialog o ravnanju z radioaktivnimi odpadki med predstavniki civilne družbe, države in predstavniki kapitala.

in stroke v procesih odločanja na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki in umeščanja odlagalnišča radioaktivnih odpadkov v prostor. Pri projektu sodelujejo predstavniki lokalnih skupnosti in druge zainteresirane javnosti ter strokovnjaki iz devetih evropskih držav.

Letošnji letni seminar projekta Cowam 2 je potekal v Ljubljani, in sicer v organizaciji Agencije ARAO in organizacijskega odbora Cowam 2. Namenjen je bil predvsem pregledu slovenske prakse pri ravnanju z radioaktivnimi odpadki. Tako je direktor Uprave RS za jedrsko varnost dr. Andrej Stritar predstavil zakonske okvire, v katerih poteka umeščanje odlagalnišča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov v Sloveniji, direktor Agencije ARAO dr. Mi-

ran Veselič in vodja projekta na ARAO mag. Nadja Železnik sta predstavila postopek izbora lokacije odlagalnišča, ki je v teku in poteka v sodelovanju s slovenskimi občinami, sociološke okvire in javnomnenjske raziskave zadnjih let je predstavil dr. Drago Kos s Fakultete za družbene vede, Milena Škrl Marega pa je spregovorila o Aarhuski konvenciji in o pravici javnosti do soodločanja pri okoljskih vprašanjih. O vlogi lokalne skupnosti v procesu izbora lokacije pa je zbranim govoril župan občine Krško Franc Bogovič.

Seminar sta odprla minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak in glavni koordinator projekta Gilles Heriard - Dubreuil, udeležili pa so se ga tudi predstavniki občin Krško, Brežice in Sevnica.

Udeleženci letnega seminarja na obisku v Krškem

Sprejem udeležencev mladinske izmenjave »Vsi drugačni - skupaj v športu«

Krško, 5. julij 2005 - Župan Franc Bogovič je v sejni sobi A Občine Krško sprejel udeležence mladinske izmenjave "Vsi drugačni - skupaj v športu". Sodelujoče skupine je med 4. in 11. julijem 2005 gostil Mladinski center Krško.

Sprejema pri županu se je udeležilo 33 mladincev in mladink iz Finske, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore ter Posavja. Udeleženci mladinske izmenjave so ob tej priložnosti izvedeli več o občini Krško, o njenih naravnih in kulturnih znamenitostih ter gospodarskih značilnostih. Župan je poleg občine predstavil tudi delo občinske uprave in ob tem izpostavil nekatere naložbe, med njimi tudi tiste, ki jih Občina Krško namenja za razvoj športa. Mladim je zaželel dobro počutje v naši deželi, v spomin na obisk v naši občini pa je predstavnikom delegacij poklonil priložnostno darilo; knjigo Krško na razglednicah.

Udeleženci mladinske izmenjave »Vsi drugačni - skupaj v športu«

Za sprejem se je županu zahvalila udeleženka iz Finske Auli Toiviainen in dejala, da so tovrstne izmenjave prava priložnost za sklepanje prijateljstev, za spoznavanje različnih ljudi in utrjevanje tolerance v tej različnosti.

Mladinska izmenjava, ki poteka na temo strpnosti in antidiskriminacije v športu, se je nadaljevala s športnimi in družabnimi prireditvami, druženjem, zabavo ter udeležbo na Mladinskem poletnem športnem vikendu v Brestanici. Poleg tega sta potekali tudi delavnici »Fair play in strpnost v nogometu« in »Organizacija športne prireditve«.

Prostorski Informacijski Sistem Občin - PISO

Z mesecem junijem je tudi Občina Krško vključena v sistem PISO - prostorski informacijski sistem občin.

Kaj je Prostorski Informacijski Sistem Občin - PISO?

PISO omogoča brezplačen vpogled v prostorske informacije občin, ki so vključene v sistem. Zaenkrat je za področje Občine Krško možen vpogled v naslednje prostorske tematske sklope:

- geodetske podlage,
- zemljiški kataster,
- poslovne subjekte,
- prostorske enote,
- digitalni model terena in
- rabo kmetijskih zemljišč.

Vsebine podatkov se bodo dopolnile s podatki iz drugih evidenc do konca leta 2006. Podatki se bodo periodično osveževali, s čimer bo poskrbljeno za ažurnost sistema.

Kako se prijaviti v sistem?

V sistem se lahko prijavimo na internet naslovu <http://www.geoprosor.net/krsko>. Za vstop v sistem se je potrebno prijaviti in navesti e-pošto, po kateri se pridobi geslo za vstop.

Kako uporabljati sistem?

Podatke pregledujemo glede na izbran tematski sklop v posebnem oknu, kjer lahko kombiniramo obstoječe sloje ter pregledujemo podatke, ki se navezujejo na določeno prostorsko enoto. Prav tako lahko izbiramo poglede in merila ter podatke tudi natisnemo.

Obsežnejše navodilo za uporabo sistema PISO za javni dostop se nahaja na naslovu <http://www.geoprosor.net/piso/portal/navodila.asp>.

Javna razgrnitev dopolnjenega predloga zazidalnega načrta "Videm - Polšca"

Obveščamo vas, da je organizirana ponovna javna razgrnitev dopolnjenega predloga zazidalnega načrta "Videm - Polšca". Dokumentacija bo v času uradnih ur javno razgrnjena v prostorih Občine Krško ter v prostorih Krajevne skupnosti Krško. V času javne razgrnitve, ki bo potekala 15 dni, in sicer od 12. julija dalje, se lahko k dokumentu podajo pisne pripombe in predlogi ter se posredujejo Občini Krško, Oddelku za urejanje prostora in varstvo okolja.

Javna obravnava dopolnjenega predloga zazidalnega načrta "Videm - Polšca" bo v četrtek, 14. julija 2005, ob 18.00 uri v sejni sobi A Občine Krško.

Vabljeni!

Cene v vrtcih v občini Krško od 1. 9. 2005 dalje

Občinski svet občine Krško je v mesecu juniju letošnjega leta obravnaval predlog sklepa o določitvi cene programov v vrtcih in sprejel predlagani sklep, na podlagi katerega so se cene programov v vrtcih občine Krško povišale, ponekod pa tudi znižale. Sklep o določitvi cene programov v vrtcih občine Krško je objavljen v Uradnem listu RS, št. 62/05, z dne 1.7.2005.

Na podlagi Sklepa o pravilih organiziranja in plačevanja stroškov predšolske vzgoje v občini Krško (Uradni list RS, št. 41/2004, 109/04) je osnova za plačilo staršev s stalnim prebivališčem na območju občine Krško najnižja cena istovrstnega programa, v katerega je otrok vključen v javnem vrtcu v občini Krško. Občina Krško krije razliko med plačilom staršev in ceno istovrstnega programa vrtca, v katerega je otrok vključen.

Na podlagi navedene osnove za plačilo staršev znašajo cene programov od 1.9.2005 dalje:

Starostna skupina	Cena za dnevni program (6-9 ur)
1-3 let	89.446,00 SIT
3-4 let, kombinirani oddelek	72.170,00 SIT
3-6 let	61.512,00 SIT
Razvojni oddelek	61.512,00 SIT

IZ SVETNIŠKIH SKUPIN

N.Si Nova Slovenija Krška ljudska stranka

OBVEŠČANJE

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

V svetniški skupini N.Si smo že pred leti predlagali županu in občinski upravi, da bi se svetniškim skupinam oziroma posameznim svetnikom omogočilo oglaševanje v Posavskem obzorniku. To pobudo smo večkrat ponovili, končno pa nam je le uspel dogovor na kolegiju župana kar pomeni, da bomo odslej lahko redno poročali o delu v občinskem svetu. Menimo, da imate občanke in občani pravico vedeti, katera stališča zavzemamo v svetniških skupinah pri pomembnih odločitvah. Doslej je o vsem poročal le župan oziroma občinska uprava in vse je bilo predstavljeno kot idealno. Žal je bilo v zadnjih letih v občinskem svetu, na predlog župana, sprejetih precej napačnih odločitev, pa se o njih ni nič pisalo in ne govorilo. Priznati pa moramo, da se je sprejelo tudi precej dobrih odločitev, za kar pa zagotovo nima zasluge samo župan in občinska uprava. Odslej boste lahko sami ocenjevali delo župana, občinske uprave, svetniških skupin in posameznih svetnikov.

PREDSTAVITEV SVETNIŠKE SKUPINE N.Si

V svetniški skupini N.Si smo štirje člani občinskega sveta in sicer: Damjan Obradovič, Jože Jagrič, Matej Omrzel in Martin Kodrič. Smo edina opozicijska svetniška skupina, čeprav smo na začetku mandata in tudi po državno-zborskih volitvah izrazili željo, da vstopimo v koalicijo N.Si, SDS, SLS, k sodelovanju pa bi povabili še nekaj manjših svetniških skupin oziroma samostojnih svetnikov. Do takšne koalicije ni prišlo, ker se nismo uspeli z županom uskladiti že na programskem delu koalicijske pogodbe, poleg tega pa ima župan sklenjen dogovor o sodelovanju z večino svetniških skupin, kar dokazuje dejstvo, da je večina sklepov, tudi slabih, ki jih predlaga župan, sprejetih z veliko večino glasov. V občinskem svetu dela svetniška skupina N.Si konstruktivno in tako bomo delovali tudi naprej.

REBALANS PRORAČUNA ZA LETO 2005

Na 30. seji občinskega sveta smo med drugim obravnavali tudi rebalans proračuna za leto 2005. Rebalans je bil nujno potreben in je posled-

ca slabega planiranja občinske uprave. Rebalans, katerega je velika večina svetnikov podprla, žal ni edini rebalans tega leta. Tako smo na prejšnji seji obravnavali finančne prerazporeditve proračunskih postavk, kar je tudi neke vrste rebalans proračuna. Zaradi sprejetih prerazporeditev se bo v letošnjem letu bistveno zmanjšal obseg investicij zlasti na področju komunalne infrastrukture. Prerazporeditve so bile nujno potrebne, ker mora občinska uprava poravnati finančne obveznosti tudi za dela, ki so bila izvedena že pred nekaj leti. Takšne finančne discipline v svetniški skupini N.Si ne podpiramo. Bistvo rebalansa za leto 2005 pa je povečanje kapitalskih prihodkov, torej prihodkov od prodaje občinskega premoženja, ter dodatno zadolževanje občine. Tako naj bi občina Krško do konca leta 2005 prodala še za dodatnih 400 milijonov SIT občinskega premoženja, tako da bi v letošnjem letu znašala skupna odprodaja občinskega premoženja 638 milijonov SIT. Občina pa se bo po sprejetem rebalansu proračuna zadolžila še za dodatnih 100 milijonov SIT ter tako dosegla zgornjo mejo možne zadolžitve. To pa še vedno ni dovolj za uravnoteženje proračunskih prihodkov in odhodkov, zato bo občina najela za potrebe fakultete za logistiko posojilo v obliki finančnega »leasinga« z dobo odplačevanja 20 let in mesečnim obrokom 1,8 milijona SIT. Računalniška oprema se bo odplačevala v 36-ih obrokih po 334 tisoč SIT. Skratka občina Krško bo odprodala objekt stare tehnične šole v Krškem, potem pa obnovljenega po sistemu »leasing« ponovno odkupila. V N.Si smo mnenja, da bi občina Krško morala zagotoviti za potrebe fakultete za logistiko približno 100 milijonov SIT, kar bi zadostovalo za zagotovitev normalnih pogojev za izvajanje študijskih programov. Nadaljnje posodabljanje objekta oziroma učilnic pa bi moralo financirati ali pa vsaj sofinancirati ministrstvo za visokošolstvo in znanost. Našega predloga velika večina svetnikov ni podprla in so se raje odločili, da celotno investicijo pokrije občinski proračun. Občina Krško bo torej financirala državo. Nerazumno!

Martin Kodrič,
vodja svetniške skupine N.Si
Jože Jagrič,
član

Novosti na Zbirnem centru Spodnji Stari Grad

kostak
Leskovska cesta 2/a, 8270 Krško,
tel.: 07 48 17 200, fax: 07 48 17 250,
spletno mesto: www.kostak.si,
elektronski naslov: kostak@kostak.si

Zbirni center kot objekt za ravnanje z odpadki, omogoča končno obdelavo posameznih vrst odpadkov in njihov plasma končnim uporabnikom. Sestavni del centra je: sprejemni plato, poslovni objekt s tehtnico, plato za pranje vozil in parkirišče, nadstrešnica, kjer se pripravljajo ločene frakcije komunalnih odpadkov in kompostarna za obdelavo bioloških odpadkov v kompost.

V bližini vašega doma so urejena odjemna mesta, ki se pravilno imenujejo ekološki otoki. Z različnimi barvami in napisom vas opozarjajo, katerim odpadkom so namenjene. Na območju občine Krško je postavljenih 120 ekoloških otokov. Ločeno zbiramo papir, plastenke in steklo. Posamezne frakcije ločeno zbranih komunalnih odpadkov še enkrat pregledamo, preberemo, papir in plastične mase zbaliramo, steklo pa skladiščimo vse do predaje končnemu uporabniku. Hkrati se na kompostarni ločeno zbrani biološki odpadki predelajo v naravno gnojilo - kompost.

Sortirna linija

Ravno v tem obdobju potekajo gradbena dela za so-

rtirnico, kjer se bo prebiral papir in plastika. Pot v sortirnici bo naslednja: odpadke na prvem tekočem traku bodo delavci ročno odbirali in odmetavali v namenski prostor pod tekočim trakom. Preostanek se bo na koncu izločal in baliral ter odvažal na odlagališče. Ločena frakcija pod prvim tekočim trakom se bo odpravila na drugi tekoči trak, ki se zaključuje s stiskalnico in balirko. Izdelovale se bodo bale uporabnih frakcij, ki se bodo odvažale končnim prevzemnikom. Vsi ostali odpadki, ki se pobirajo s smetarskimi vozili, bodo pripeljani na prekladalno postajo, ki je tudi na lokaciji zbirnega centra. Odpadke bo potrebno stresti v velik zalogovnik, ki bo polnil stiskalnico, ta pa bo stiskala odpadke v velike 30 m³ zaprte kontejnerje. Kon-

tejniji se bodo odvažali na izpraznitev na odlagališče za nenevarne odpadke v Novo mesto (CEROD - Center za ravnanje z odpadki Dolenjske). Z izgradnjo prekladalne postaje se bomo izognili vožnjam smetarskih vozil v Novo mesto, saj bo zaradi stiskanja potrebna samo ena ali dve vožnji na dan.

Kompostiranje

Kompost je, kot vsi že dobro veste, naravno organsko gnojilo, s katerim izboljšujemo zemljo. Je tudi najracionalnejši način pospravljanja koristnih odpadkov. Kompostiranje postaja v novejši dobi postopek, ki ga uveljavlja močno vzpodbujena okoljska zavest, saj je mesta za odlaganje komunalnih odpadkov vse težje najti. To zla-

sti v naseljih individualnih hiš ljudi zelo vzpodbujajo k pripravljavanju lastnega komposta, komunalna podjetja pa organiziramo ločeno zbiranje organskih odpadkov, ki jih nato s kompostiranjem pripravimo do gnojila. Biološke odpadke zato redno ločujemo v za to namenjene rjave posode, katere potem odpeljemo na Zbirni center v Spodnji Stari Grad.

Že leto in pol je minilo, odkar smo pripeljali prve biolo-

Količine v tonah

	papir	steklo	plastika	biološki	kosovni	nevarni	ostanek odpadkov
leto 2004	102	97	55	472	338	12	5.808
leto 2003	61	83	27	/	324	12	5.154

ške odpadke v kompostarno na Zbirni center. V tem času je nastalo pet kompostnih vrst v dolžini 50 m. Skupno torej preko 500 m³ komposta. Kompostiranje je dinamičen in izjemno kompleksen mikrobno-ekološki proces, v katerem so glavni kazalci temperatura, pH in hranljive

- razvijajo toploto,
- hišni prah, smeti, prah iz sesalnika,
  - papir, lepenka, tudi potiskani papir,
  - lesni pepel - koristno kalijev gnojilo, proti škodljivcem,
  - živa meja, grmovje, trajnice - narezano na manjše kose,
  - žaganje, lesna volna,
  - odpadki vinskih kleti, pivovarn,
  - saje,
  - ...

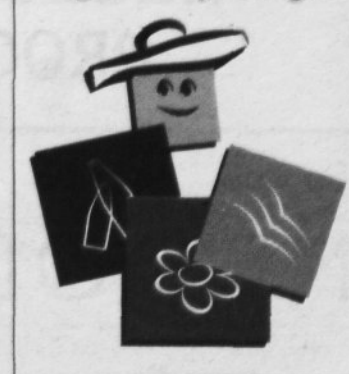
Čim bolj pestra je sestava kompostnega kupa, tem boljša je njegova kakovost.

Količine ločeno zbranih odpadkov

Veseli nas, da vam lahko poročamo o uspehu pri ločenem zbiranju odpadkov v letu 2004, v katerem je bilo skupaj zbranih 1.076 ton ločenih frakcij. Največji delež med njimi predstavljajo biološki odpadki, in sicer 472 ton, na drugem mestu po količini pa so kosovni odpadki, 338 ton. Čeprav se 12 ton nevarnih odpadkov ne sliči veliko, so to odpadki, ki predstavljajo največji nevarnostni potencial za okolje in smo zadovoljni, da ste se udeležili jesenske akcije zbiranja v letu 2004. Pričakujemo, da se je boste udeležili tudi letos v septembru, kakor tudi zbiranja kosovnih odpadkov v mesecu oktobru. O omenjenih akcijah vas bomo še podrobneje obvestili. V obdobju januar-junij 2005 je bilo zbranih 67 ton papirja, 48 ton stekla, 28 ton plastike, 286 ton bioloških odpadkov in 278 ton kosovnih. Količine ločeno zbranih odpadkov so v nenehnem porastu, kar kaže da smo s sistemom ločenega zbiranja odpadkov pričeli živeti vsi uporabniki smetarskih storitev.

Vsak uporabnik smetarskih storitev v občini Krško lahko vse vrste odpadkov pripelje brezplačno na zbirni center Spodnji Stari Grad (v mejah količine ene avtomobilske prikolice) in sicer v času delovnih dni od 7. do 21. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure. Za dodatna vprašanja smo vam na voljo v družbi Kostak d.d., Leskovska cesta 2 a, Krško, telefonska številka službe za ravnanje z odpadki 48 17 229 ali na elektronskem naslovu kostak@kostak.si

Koga okolje briga?

V pričakovanju odlagališča

V seriji pogovorov po krajevnih skupnostih, v katerih so se pojavile potencialne lokacije za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov je Agencija za radioaktivne odpadke 28. junija enega izmed njih pripravila tudi v krajevni skupnosti mesta Krško. V hotelu Sremič so tako zainteresirani člani sveta KS mesta Krško in občinski svetniki iz tega območja poslušali predavanje mag. Nadje Železnik iz ARAO o radioaktivnosti, radioaktivnih odpadkih in postopku umeščanja ter značilnostih odlagališča zanje, nato pa se je razvila zanimiva razprava o različnih vidikih tega vprašanja.

Sicer prav zanimivo in poučno predavanje o radioaktivnosti (na katerem smo izvedeli, denimo, da naravno radioaktivno sevanje znaša okrog 2,4 mili sieverta (mSv), dovoljena doza umetne radioaktivnosti letno na posameznika je 1 mSv, zdravje je resno ogroženo pri 1000 mSv, smrtna doza sevanja pa je najmanj 5000 mSv) bomo na tem mestu preskočili in povzeli razpravo svetnikov, mag. Železnik in ARAO-ve mediatorke Margarete Jeraj Kunc.

Jedrsko energijo in odpadke bomo proizvajali tudi po letu 2023

Železnikova meni, da bomo morali v Sloveniji jedrsko energijo izkoriščati tudi po predvidenem zaprtju NEK, to je leta 2023, saj druge možnosti za zanesljivo oskrbo z elektriko ne bo. S tem se strinja Peter Žigante, ki je prepričan, da energije, ki jo proizvede nuklearna, ne moremo nadomestiti s hidro, termo, vetrnimi, plinskimi ali drugimi elektrarnami, zato se bo vprašanje podaljšanja jedrske opcije slej ko prej odprlo. Odlagališče, ki ga boste

lagališče zgrajeno na njenem ozemlju - zahtevati poseben status glede prostorskega razvoja.

Ivan Petrišič je mnenja, da se radioaktivnih odpadkov v nobenem primeru ne moremo rešiti, zato je nujno, da lokalna skupnost dejavno sodeluje v postopku iskanja trajne rešitve zanje, opozarja pa tudi na razvrednotenost nepremičnin zaradi tega. Na vprašanje Daniela Mižigoja, kako to, da projektanti NEK niso razmišljali o odlagališču za radioaktivne odpadke pa Železnikova odgovarja, da je bivša Jugoslavija načrtovala kar deset nuklearnih odlagališč pa naj bi zgradili nekje v Bosni, a so se ti načrti s Titovo smrtjo, nato pa še z razpadom države, izjalovili in vprašanje je ostalo nerešeno.

Posplošene teze je potrebno zavrniti z argumenti

Železnikova in Jeraj Kunčeva sta prepričani, da je občina Krško glede sprejemljivosti odlagališča zaradi odločne vloge političnih odločevalcev najboljša v Sloveniji, kljub temu, da javnost odlagališča ne sprejema in nič večjem deležu kot denimo občina Šmartno pri Litiji. Od prisotnih na predstavitvi pa sta želeli izvedeti predvsem, kakšno je razpoloženje ljudi v zvezi s to tematiko. Peter Žigante je prepričan, da prepričati ljudi ne bo lahko, saj marsikdo že za smrt krave krivi vpliv nuklearke. Janko Hrovat ob tem opozarja, da obstajajo statistike, ki kažejo na več nekaterih obolenj na tem področju kot drugje, a tega ni nujno pripisati nukle-

arki, dodaja. Žigante dvomi o obstoju takih statistik, Ivan Petrišič pa meni, da manjkajo raziskave, ki bi argumentirano zavrgle posplošene teze, da ljudje umirajo za rakom zaradi nuklearke. Železnikova pri tem poudarja pomen lokalnega partnerstva, ki ga bo ARAO sklenila z največ tremi občinami in v okviru katerega bo mogoče izvesti neodvisne študije o teh vprašanjih. Vsi pa so se strinjali, da je velika težava pri tem dejstvo, da ni podatkov o stanju pred začetkom delovanja nuklearke.

Zakaj denar v tri namesto v en žep?

Jože Habinc opozarja na dejstvo, da bo odlagališče v primeru, da bo zgrajeno v bližini NEK, umeščeno na območje s 15 tisoč prebivalci, ki je že tako zelo na gostu "posejano" z energetskimi objekti, od elektrarn do (pre)številnih daljnovodov, Krško pa mora po njegovem mnenju ohraniti tudi svojo tradicionalno zgodovinsko funkcijo. Janko Hrovat je prepričan, da bo odlagališče zgrajeno pri nas, obregnil pa se je ob namesto ARAO, da lokalno partnerstvo sklene s tremi občinami, ki bodo prejemale denar že v fazi terenskih raziskav. Meni, da je to nepotrebno in da bi bilo bolje ta denar že prej usmeriti v lokalno skupnost, ki bo živela z odlagališčem. Nadja Železnik je zaključila z besedami, da je lokalno partnerstvo prava stvar, če bodo ljudje hoteli sodelovati v njem, vendar v Krškem - tudi po tokratni pestri razpravi sodeč - to ne bi smel biti problem.

Peter Pavlovič

Morda celo v nasprotju s pričakovanji v razpravi ni bilo prav veliko govora o višini nadomestila, ki bi zadostovalo, da bi se lokalna skupnost sprijaznila z odlagališčem. Železnikova je povedala le, da se umeščanje odlagališč z nadomestili rešuje predvsem v mediteranskih državah, na severu tega tako rekoč ne poznajo, v Franciji, denimo, kombinirajo oba pristopa. Tam dobi tretjino nadomestila občina, tretjina se ga namenja za razvojne projekte, tretjina pa gre v roke neposredno ogroženim. ARAO se nagiba k temu modelu.

zgradili, mora biti zato dovolj veliko, da bo lahko sprejelo tudi odpadke, ki bodo nastajali po letu 2023, je svetoval Železnikovi in dodal, da odlagališča sploh ni potrebno "skrivati" pod zemljo, pač pa mora občina Krško - če bo od-

do-Pustne novice

Naslov nove rubrike si lahko razlagate na več načinov, ideja pa se je že pred leti utrnila našemu uredniku, ki je od leta 1993 do 2000 urejal krško-kostanjeviške Pustne novice: Zakaj bi tovrstno šaljivo in satirično gradivo objavljali samo pozimi, »za pusta«, zakaj si ne bi vedrega branja privoščili tudi poleti, v času do-pusta? Seveda so prispevki za to rubriko lahko nekoliko zašiljeni, nikakor pa osebno žaljivi, torej morajo biti še nekako »dopustni«. Tudi vas, drage bralke in bralci, vabimo k sodelovanju s podobnimi, čim bolj duhovitimi in na resničnih doživetjih temelječimi prispevki, ki so se zgodili v Posavju ali pa našim ljudem kjerkoli drugje. Prispevke podpišite in dodajte vaš naslov, mi pa bomo objavili samo začetnici imena in priimka ali vaš psevdonim. Najboljšo anekdoto ali drug prispevek po izbiri uredništva bomo nagradili z majicami in kapami ali knjižno nagrado. Naš naslov: Posavski obzornik, p.p. 288, 8270 Krško.

Za pokušino objavljamo nekaj šal, med katerimi imajo nekatere sicer že daljšo brado, a upamo, da vas bo vsaj katera razvedrila:

PARKING IN KRŠKO

Občan: Halo, policija, bi lahko prišli in naredili red tu na Bohoričevi, nasproti kurilnice? Čakališče za avtobus je tako polno avtomobilov, da otroci nimajo kje čakati na šolski avtobus!
Komandir: Ja, seveda, bom takoj rekel fantom, naj odmaknejo svoje avtomobile!

V KOSTANJEVIŠKI ŠOLI

1. Danes se bomo učili o srčku. Naj nekdo pove bistveno značilnost srca.
- Srček ima noge.
- Neumnež, kje si pa to slišal?
- Poleti sem iz grmovja za Krko slišal, kako je nekdo rekel: »Srček, dvigni noge!«

2. V sedmem razredu so se pri učiteljici Luškovi učili o spolnosti. Klemen je bil vprašan, po čem se razlikujeta moški in ženska.
- Ja, tovarišica, zadaj sta enaka, spredaj pa glih skupaj pašeta!

NADOMESTILO

Neko nedeljo navsezgodaj zjutraj pride Muri h Klavžu in naroči »šnopca«. Pepca ga postreže, nato pa mu reče:
- Muri, zakaj ne bi ti namesto tega »šnopca« rajši pojedel eno jabolko, sigurno bi ti bolj koristilo!
- Pepca, to pa ne bo šlo! Kje si pa še videla človeka, da poje po 20 jabolk na dan!

NAGLICA

Še zdaj kroži po Krškem zgodba o naslednjem dogodku:
Cesar: Jože, hitro pridi k meni!
Kos: Ja, Peter, bom takoj priletel!
Cesar: Prav, mar naj kar okno odprem?

ZNAJDI SE

Znani strelec Levičar je za doseg rekorda moral nastreljati najmanj 500 praznih pivovskih pločevink. Zanje se je menda obrnil na Pivovarno Laško, kjer pa mu jih niso hoteli dati, zato je šel k sosedom - v Karlovačko pivovarno in jih dobil. Ker je pločevink vseeno zmanjkalo, je Levičar hitel pozivat gledalce, naj kupujejo (laško) pivo.

NAGRADNA KRIŽANKA

CLUES:

- 1. SLOVENSKI PESNIK, UREDNIK IN PREVAJALEC VIPOTNIK
- 2. ELDA VILER
- 3. POKOJNI MONAŠKI KNEZ
- 4. GENERATOR IZMENIČNEGA TOKA
- 5. NEKDANJI KUBANSKI POLITIK (RAUL)
- 6. NEKDANJI TELOVADEC (MIROSLAV) REČNO USTJE
- 7. OBLAČILO, ODELO
- 8. IGRALEC AFFLECK
- 9. JOK (KNUŽ.)
- 10. PRVA SLOV. IGRALKA RINA TETA (LJUBK.)
- 11. AMERIŠKI SLIKAR, FIGURALIST (THOMAS, 1844-1916)
- 12. IZVIRNO IME IRSKE PRIMORSKA BABICA
- 13. NAPRAVA NA STREHI ŠVICARSKI GRAFIK CUNO
- 14. ALGE NA STOJEČI VODI "KUHAR" OGLJA
- 15. DOLGO-ČASEN ČLOVEK ČRTOMIR URBANC
- 16. TITAN
- 17. FEVDALNI NADZORNIK TLACANOV
- 18. FRED ASTAIRE EMIRAT V PERZJSKEM ZALIVU
- 19. RIBA IZ DRUŽINE JESETROV DIABETIČNI KRUH
- 20. DVOBOJ
- 21. VISOKA IGRALNA KARTA
- 22. PALICA BOGA DIONIZA RAZVOJ DOGODKOV
- 23. ITALIJANSKA RTV PLESNA FIGURA PRI DRSANJU
- 24. TROPSKI KOPITAR
- 25. STROKOVNJAK ZA GENETIKO
- 26. LONČENA PIŠČASTE OBLIKE
- 27. PREDJED IZ MESA Z ZELENIJAVO
- 28. MESTO JUŽNO OD PADOVE MOJZEŠOVE KNJIGE
- 29. RADOVEDNI NACETOV KUŽA POLITIK ŠNUDERL
- 30. AVTOR: GEORG GIDER
- 31. VISOKO LISTNATO DREVO S CVETI V MAČICAH
- 32. AVTOR BILEČANKE (MILAN) ODLIKA VRLINA
- 33. NASAD OB HIŠI POKOJNA IGRALKA (MILA)
- 34. MODERNO OROŽJE FEVDALČEVO BIVALIŠČE
- 35. NABIRANJE (STAR.) OTOK V IRŠKEM MORJU
- 36. SUROVINA ZA PNEVMATIKE KITAJSKE CITRE
- 37. OKUPIRANA AZIJSKA DRŽAVA KIRKIN OTOK
- 38. MAMA TANJA ZAJC
- 39. KRAJ PRI POREČU
- 40. MESTO V DOLINI MORAVE ROGER VADIM
- 41. SOVJETSKI DIKTATOR
- 42. ZNAK, ZNAMENJE
- 43. VEDA O UŠESNIH BOLEZNI
- 44. PREBIVALEC NAŠEGA OBMEJNEGA MESTA

Geslo križanke pošljite do 25. julija 2005 na naslov: Posavski obzornik, p.p. 288, 8270 Krško s pripisom »KRIŽANKA«. Med reševalci s pravilnimi rešitvami bomo izžrebali dobitnike naslednjih nagrad, ki jih podarja Zavod REGIO:

1. sezonska vstopnica za bazen Brestanica
2. 8 vstopnic za bazen Brestanica
3. 5 vstopnic za bazen Brestanica

Nagrajenci 91. številke:

1. Suzana Vodopivec, Gubčeva 11, 8270 Krško
2. Dejana Piperski, Orehovec 57, 8311 Kostanjevica na Krki
3. Milena Redenšek, Heroja Maroka 23, 8290 Sevnica

Geslo 91. številke:

KOPEL V ČOKOLADI

POSAVSKI
REGIONALNI
PROGRAM

NEVIODVNVM

NEVIODUNUM • ZAVOD ZA KULTURO IN ODOSE Z JAVNOSTMI

OBZORNIKOVA OGLASNA MREŽA

OPTIKA KEBER

RAZPRODAJA SONČNIH OČAL

-40% -30% -20%

Trdinova 1, 8250 Brežice
Tel.: 07/499-22-33

Raiffeisen KREKOVA BANKA

Ugodni krediti
Potrošniški do 6 let
Stanovanjski do 15 let
Hipotekarni do 15 let

Nizke obresti, poplačilo starih neugodnih kreditov!
Svetovanje na domu ali kjer se dobro počutite!
Hitre in enostavne rešitve finančnih zadreg!

050 633 918
Pokličite vašega mobilnega bančnika

EUROPRODUKT GRADBENI CENTER

NAJNIŽJE CENE

- ŽAGAN LES IN OPAŽ
- TONDACH strešne opeke
- TIM fasade demit
- CEMENT 50kg, 1.190,00 SIT
- VODOVOD, CENTRALNE
- ARMATURNE MREŽE 9/6, 7.990 SIT

Globoko 50a, 8254 Globoko
Tel.: 49 94 602, gsm: 051 344 565

Kupljeno blago vam na vašo željo tudi dostavimo.

MICRA

VODENJE POSLOVNIH KNJIG

Tel.: 07 / 30 82 680, Fax: 07 / 30 82 681
Gsm: 041 / 773 456

Irena Colarič s.p., Novomeška cesta 11, Šentjernej (stavba nasproti tovarne Krka)

OBZORNIKOVA OGLASNA MREŽA

TMS BREŽICE d.o.o.

SERVIS, TRGOVINA, HIDRAVLIKA

- izdelava hidravličnih cevi
- prodaja in servis motornih kosilnic, žag in škropilnic

Trnje 4a, 8250 Brežice
Tel.: 07 / 49 66 650
www.tms-brežice.si

Cekin

VULKANIZERSTVO, AVTOMARKET, BAR, ROČNA AVTOPRALNICA

CKŽ 132 B, 8270 KRŠKO
TEL.: 07/490 34 70, FAX: 07/490 34 71,
GSM: 041/697 839

PISMA BRALCEV

SPOROČILO BRALCEM

Uredništvo si po Zakonu o medijih (Ur.l.35/2001) pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu z uredniško politiko in prostorskiimi možnostmi. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Prispevki morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, društev ...).

Kaj me moti v tem mojem mestu?

Zjutraj prometni kaos, ob konicah prometni kaos, ki bi se ga dalo vsaj malo razbremeniti z drugim mostom. Objavili ste, da naj bi ga zgradili ob izgradnji HE, a to je še ohoho daleč; Krško bi potrebovalo drugi most namreč že pred najmanj desetimi leti.

Lepo vas prosim, samo ozrimo se po starem mestnem jedru. Ko se pelješ mimo po obvoznici, kaj drugega kot štala od napol porušeni podrtij. Mar bi tiste kučurine iz Kerinovega Grma sem preselili, pa da vidimo razkošje in kam Občina vlaga davkoplačevalski denar, ki ga mesto krvavo rabi. Ko sem že omenila obvoznico, ki to vsekakor ni, obvoznice se gradijo zato, da se razbremenijo središča in omogočijo hitrejši pretok vozil. Za nameček, če se že ravno spozabiš in pelješ 55, te še "na koncu" devetsometerske obvoznice pokasirajo.

Pa da ne pozabim na tovorni »Gunte via avtocesta« tranzit, ko smo se mesece in mesece drenjali med kamiondžijami, požirali blato in prah, za nameček pa nam postavijo cestninsko tik pred nosom! In kaj smo sploh iztržili na ta račun razen razbitih cest? Ampak na avtocesto smo vendar tako dolgo, doooooo čekali, da nas bo vožnja do prestolnice stala v eno smer jurja (medtem ko se, denimo, Grosupeljščani mirno fjackajo za stonj). Ma, res smo en ubogi jug, naš glas ljudstva pa ene navadne riti, ki ne znajo, razen ko je šlo za NEK, organizirati kakšnega protestnega shoda ali povišati glas, kot to delajo ob ostalih odsekih AC. Drugi obavtocestni čudež sta kajpak podvojena rondoja, še posebno drnovski s tistim nepreglednim kupom zemlje in ozkimi uvozi in izvozi.

Pa da se vrnem po cesti nazaj v atomsko mesto, tokrat namesto z avtomobilom na biciklu. A ste nori? Kje pa se naj vozim? A naj krožim po tisti petmetrski stezi ob videmskem rondoju? Se naj gužvam med avtomobili na mostu? Kje, lepo vas prosim, kje se lahko varno z mojo biciklo peljem po mestu ... S kisikovo bombo mimo Vipapa?

Naj bo dovolj pljuvanja za nocoj. Pa lahko noč, Krško, moje mesto!

Gertruda, Krčanka

POSAVSKI OBZORNIK izdaja Zavod Nevidunum v Krškem

Uredništvo: Trg Matije Gubca 3, 8270 Krško
Tel.: 07 49 05 782, Faks: 07 49 05 781
www.posavje.info, obzornik@volja.net
TRR: 03155-1086687920

Odgovorni urednik: Silvester Mavsar
Izvršna urednica: Lidija Petrišič
Urednik informativne priloge: Občine Krško, Matej Drobnič
Urednica tematske priloge: Živeti v Posavju, Mojca Lovšin Dostal

Prelom in priprava za tisk: Studio Nevidunum, Krško
Vodja trženja: Katarina Požun, tel.: 07 49 05 780

Posavski obzornik izhaja od 15. 12. 1997 za področje občin Krško, Brežice in Sevnica. Rok za rezervacijo oglašnega prostora v naslednji številki je 22. julij. Za točnost podatkov v naročenih rubrikah in prilogah odgovarjajo njihovi uredniki.

Tisk: Delo - TČR, d. d., Ljubljana
Naklada: 23.500 izvodov
Naslednja številka: Posavskega obzornika izide v četrtek, 28. julija.

Brezplačen izvod Posavskega obzornika si lahko naročite tudi vi!

Posavski obzornik bo s pošto distribucijo dostavljen v vsak dom v občinah Brežice, Krško in Sevnica.

Če ne živite v posavskih občinah in želite prejemati Posavski obzornik na vaš naslov, izpolnite spodnjo naročilnico in nam jo pošljite po faxu ali pošti in si zagotovite vsako številko Posavskega obzornika vsakih 14 dni. **NAROČILNICA VELJA LE ZA TISTE, KI NE ŽIVITE V POSAVJU!** Posavski obzornik si lahko naročite tudi na delovno mesto v ali izven Posavja.

Po prejemu vaše naročilnice vam bomo izstavili račun za stroške pošiljanja.

NAROČILNICA

Ime (naziv organizacije) _____

Priimek _____

Naslov _____

Št. pošte in kraj _____

Davčna št. (izpolnijo pravne osebe) _____

Spodaj podpisani naročam brezplačni izvod Posavskega obzornika za (obkrožite):

a) 6 mesecev (stroški pošiljanja 1.650,00 SIT)

b) 1 leto (stroški pošiljanja 3.210,00 SIT)

in se strinjam, da bom stroške pošiljanja poravnal(a) najkasneje v roku 15 dneh po prejemu računa.

Podpis naročnika: _____

Naročilnico pošljite na naslov uredništva: Posavski obzornik, Trg Matije Gubca 3, p.p. 201, 8270 Krško ali po faxu: 07 49 05 781 ali po e-pošti: nevidunum@volja.net.

KAM V POSAVJU?

Priveditve med 15. in 28. julijem

- Petek, 15.7.**
- od 17. ure dalje, Kostanjeviška noč
  - ob 20.30, Koncert Igorja Pomykala in Hansa Bruederla (Festival Brežice), Grad Mokrice
  - ob 21.30, Ognjeni mojster Sam Sebastian, park pri MC Brežice
  - ob 22.00, Koncet skupine Maršali, park pri MC Brežice
- Sobota, 16.7.**
- »Bomba« - poletni športni vikend, Krško in Kostanjevica
  - od 15. ure dalje, 9. Gasilske igre brez meja, Veliki Cirknik
  - ob 20. uri, Klasika Slovenija (Festival Brežice): Pramea ensemble, Lutrovska klet pod gradom Sevnica
  - od 18.30 dalje, Kostanjeviška noč
- Torek, 19.7.**
- ob 20.30, Koncert Ricreation D'arcadia (Festival Brežice), Grad Brežice
- Petek, 22.7.**
- ob 20.30, Koncert Erika Šulerja (Festival Brežice), Grad Brežice
- Sobota, 23.7.**
- ob 21.30, Koncert skupine Holder, klub MC Brežice
  - ob 9. uri, Športni vikend mladih, Gimnazija Brežice
- Nedelja, 24.7.**
- ob 15. uri, Tekmovanje za pokal Gasilske zveze Sevnica - 12. memorial Toneta Simončiča, Gasilski dom na Okiču
  - ob 14. uri, Športni vikend mladih, Športno rekreacijski center Grič
- Četrtek, 28.7.**
- ob 20.30, Koncert Ensemble Villancico (Festival Brežice), Grad Brežice

V vsaki številki štirinajst dnevnika bomo redno objavljali napovedi prireditev v Posavju za naslednjih štirinajst dni, zato vabimo k sodelovanju vse organizatorje kulturnih, družabnih, športnih in drugih prireditev. Za naslednjo številko vabimo vse, da nam za prireditve, ki jih načrtujejo med 28. julijem in 10. avgustom, na elektronski naslov obzornik@volja.net pošljejo napovedi do petka, 22. julija.

Ljudje ne živijo zaradi skrbi zase, temveč zaradi ljubezni, ki jo do njih čutijo drugi. (Lev Tolstoj)

Bilo je pred več kot petdesetimi leti, ko je mladi Franci iz Artič odšel v šolo v Maribor. Na vsakodnevni poti v šolo ga je ugledala mlada Mariborčanka Tončka. Med mladima srcema je preskočila iskrica in njuni poti sta se združili. Franci je popeljal svojo nevesto domov v Posavje. Tu se jima je pridružila hčerka Zdenka.

V soboto, 16. julija, Franci in Tončka Dernač iz Krškega slavita svojo zlato poroko. Slavita lep jubilej in spomini na to, kako sta v prijateljstvu in spoštovanju v dobrem in slabem preživela v zakonu 50 let, so vedno bolj živi.

Prijatelji in znanci jima želimo še naprej vse najlepše. Da nam hosta skupaj s svojo prisotnostjo polepšala še veliko naslednjih let.

Letovanje v Nerezinah! Še se lahko prijavite, obiščite nas v pisarni ZPM Krško, CKŽ 23, Krško ali pokličite 48 80 360 ali 041 342 095

Obzornik

Valvasorjeva knjižnica Krško

Poletni obratovalni čas knjižnice od 1. julija do 31. avgusta

Knjižnica KRŠKO
Ponedeljek: 8.00 - 18.00
Torek: 8.00 - 16.00
Sreda: 8.00 - 18.00
Četrtek: 8.00 - 16.00
Petek: 8.00 - 14.00
Sobota: zaprto

Izposojevališče VIDEM
Torek: 15.00 - 18.00

Izposojevališče KOSTANJEVICA
Četrtek: 12.00 - 18.00

Izposojevališče SENOVO
Ponedeljek, četrtek: 12.00 - 18.00

MALI OGLASI

Prodaj stanovanje v mirnem delu Krškega, blok Pod goro 4 (1987), trisobno, 69 m², dobro ohranjeno, delno opremljeno, KTV, tel., CK, kuhinja s shrambo, jedilnica, kopalnica z WC-jem, dodatni WC, 3 sobe (spalnica, dnevna, otroška), balkon, cena 13.000.000 SIT. (031 319 006, po 16. uri)

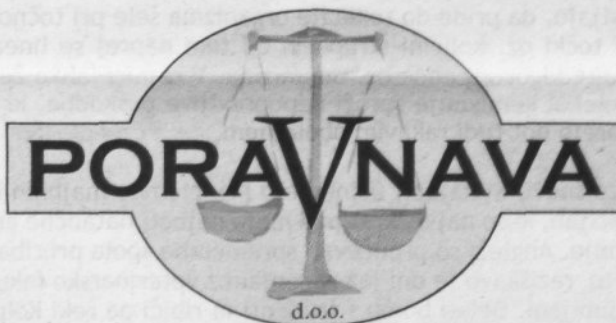
Zlati prinašalci z redovnikom, primerni za otroke, starejše ljudi in invalide, ubogljivi in lahko učljivi, iščejo prijazne lastnike z vrtom. Možen predhodni ogled. (041 296 864)

Informacije za objavo malih oglasov so vam na voljo na telefonski številki 07 / 49 05 780.

izdelava internetnih strani

- www.natalijaverboten.com
- www.kovintrade.si
- www.kz-krsko.si
- www.nusaderenda.com
- www.mlinkatic.com
- www.teb.si
- www.inobrezice.com
- www.mlinarstvo.com
- www.pivnicaapolon.com
- www.sklad-nek.si
- www.rbresman.si
- www.delta-team.com
- www.rikoribnica.com
- www.alenkinstudio.com
- www.zobozdravstvo.com
- www.vinamastnak.com
- www.balonarstvo.com
- www.majdaarh.com
- www.brestanica.com

1A INTERNET GSM: 031/333 495
TEL.: 07 48 80 432
www.1Ainternet.net info@1Ainternet.net

PE KRŠKO
Cesta krških žrtev 135c
(JOB CENTER)

STE BILI POŠKODOVANI V PROMETNI NEZGODI?

ŽELITE PRIMERNO DENARNO ODŠKODNINO?

POKLIČITE BREZPLAČNO ŠTEVILKO

080 13 14

www.poravnava.si

Obiskovalci Zelenega festivala na Brezovski gori so bili šokirani nad trditvami samostojnega raziskovalca in publicista Antona Komata

Z našimi ribami se dogaja nekaj čudnega

Med številnimi športnimi, kulturnimi in zabavnimi prireditvami letošnjega občinskega praznika krške občine je bilo komaj moč razločiti dogodek, ki je bil po svoji vsebini in tudi izvedbi vendarle precej drugačen. Privabil je tudi manj obiskovalcev kot že omenjene manifestacije, vendar je bil drugačen predvsem po svoji sporočilnosti, po tistem, kar je ponujal in tudi dal tistim, ki jih je pritegnilo na prvi pogled nenavadno (čeprav še zdaleč ne novo) ime organizatorja (Zavod Vrbov log) in prav tako nenavadno ime prireditve - Zeleni festival. »Voda kot eden bistvenih elementov našega planeta in vseh živih bitij je prva deležna zeleno-festivalske pozornosti. Poskusili smo jo predstaviti s kar čim več zornih kotov, čeprav je seveda težko tako pomembno in široko temo strpati v eno popoldne,« so zapisali organizatorji.

Udeleženci Zelenega festivala so se lahko seznanili tudi z različnimi metodami zdravljenja z vodo, največ pozornosti in tudi vznemirjenja pa je vzbudilo predavanje samostojnega raziskovalca in publicista Antona Komata, ki je predstavil problematičnost kemičnega varstva rastlin z njihovo genotoksičnostjo in posledičnim učinkovanjem na rastline, živali in tudi človeka. Izpostavil je tudi izkoriščevalski odnos človeka do narave, zemlje, naravnih virov in brezbrizen odnos države do teh vprašanj.

Že nekaj molekul kemikalije lahko sproži nepopravljive poškodbe

Komat je v uvodu poudaril, da je človeka vedno zanimalo razmerje med količino strupa oz. toksina in odgovorom organizma nanj. Pogledi uradne znanosti pa so po njegovem močno zgrehšeni, ker temeljijo na napačnih, eksperimentalnih postopkih, na podlagi katerih si postavljamo napačna vprašanja in dobivamo posledično napačne odgovore. Te metode namreč predstavljajo, da pride do reakcije organizma šele pri točno določeni točki oz. količini strupa in od tam naprej se linearno povečuje odgovor celice oz. organizma. V resnici lahko že nekaj molekul kemikalije sproži nepopravljive poškodbe, ki lahko odprejo pot tudi rakavim obolenjem.

»Gre za snovi, ki najbolj učinkujejo pri izjemno majhnih koncentracijah, ki so največkrat pod mejo najbolj natančne analize kemije. Angleži so proučevali spremembo spola pri ribah in ravno to raziskavo te dni jaz začnem z veterinarsko fakulteto v Ljubljani. Delali bomo s študenti in ribiči na reki Kolpi in Sori, kajti z našimi ribami se nekaj čudnega dogaja. Samci namreč kar izginjajo. To se dogaja zaradi hormonskih sprememb, saj je že tisočkrat nižja koncentracija, kot je meja detekcije kemije, dovolj, da riba menja spol, to je sicer nepredstavljivo, vendar resnično.«

Komat očita sodobnemu farmacevtskemu kapitalu moč, s katero onemogoča popolno revizijo sodobne znanosti. Farmaceutska industrija je tako močna, da se nov pristop širi samo v znanstvenih krogih, ni pa prišel v uradno dogmo. Pravi, da sta v vsaki državi dva pola znanosti, eden je akademski, drugi pa je ekspertokratski, ki doktorate prodaja za potrebe dnevne politike, ki pa se boji novih dejstev.

Pomanjkljivosti obstoječe raziskovalne prakse Komat ilustrira z naslednjim: Ko delajo poskuse z živalmi, nikoli ne upoštevajo njihovega hormonskega stanja, saj je jasno, da je npr. biološki status človeka drugačen pomladi kot pozimi, ker se organizem nenehno prilagaja okoliščinam. Naslednjo napako predstavlja necelovita patologija, kar pomeni, da preučujejo samo en pojav naenkrat, npr. samo vzdraženost sluznic, vnetje oči, prebavne motnje itd. Katastrofalna posledica takega pristopa se je zgodila pred dvemi desetletji v Franciji, kjer se je rodilo nekaj tisoč pohabljenih otrok, ker so pri testih na podganah spremljali samo vnetje kože, nihče pa ni pazil na kongenitalne spremembe, zaradi katerih so se otroci rodili brez rok in nog. V primerih uporabe stabilizatorjev ali emulgatorjev so ti pogosto bolj škodljivi, kot je sama snov, zaradi katere jih uporabljajo. Porazne posledice ima tudi sinergično oz. medsebojno delovanje več snovi hkrati, ki so kot mešanica mnogo bolj škodljive, kot bi naj bil zgolj seštevek njenih učinkov.

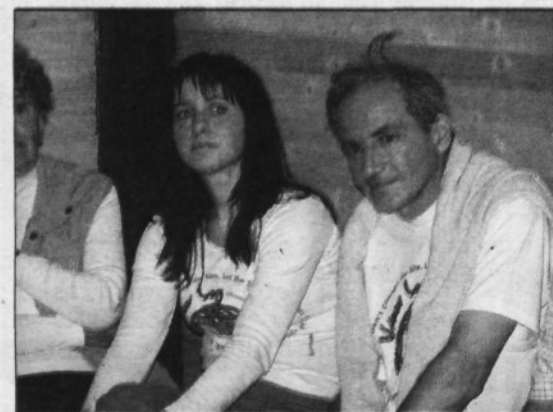
Povprečje rakavih obolenj v Sloveniji je strahovito naraslo

Tipičen primer za to je po Komatu mešanica nitratov in atrazina, ki ju je veliko preveč zlasti v Pomurju, saj so raziskave pokazale, da pri njunem mešanju nastaja snov, ki je kar desetisočkrat bolj kancerogena, kot sta obe snovi vsaka zase. »Opozarjam, da je bilo v Sloveniji dolgoletno povprečje rakavih obolenj od 3.500 do 3.800, zadnjih šest ali sedem let pa je bilo katapultirano na 10.000 obolenj letno!«, je dejal Komat in se pri tem spraševal, kako je mogoče, da ljudje, ki so v državi plačani, da skrbijo za zdravje ljudi, na taka opozorila odgovarjajo, da imamo Slovenci slabe jedilnike, da imamo nezdravo življenje. Saj si ljudje še nikoli niso toliko prizadevali za zdravo prehrano in zdravo življenje kot danes, ko je bolezen vse bolj draga! Poleg tega pa je največji porast raka pri otrocih starih 3, 4 in 5 let, in sicer za nekaj stokrat!

Pred nami poteka kemična kastracija

Kar se dogaja živalim, se dogaja tudi ljudem, pravi Komat. Naša nesreča pa je, da živijo tri človeške generacije na sto let. Pri muhah se zamenjajo na šest let, zato so po masovni uporabi DDT-ja popolnoma odporne, zato so lahko hodile po njem, mi pa tega ne bomo zmogli! Poškodbe kromosomov so izjemno podcenjene, saj se posledice poškodovanega genoma pokaže nekje med tretjo in četrto generacijo, kar pomeni, da ta generacija »kasira« toksikacijo. Tisti, ki so danes stari od 25 do 30 let, nosijo najhujše breme, in velika verjetnost je, da bo prišlo do nepredvidljivih sprememb.

Komat trdi, kako je dokazano, da se je v zadnjih 50 letih povprečno število spolnih celic evropskega moškega zmanjšalo za 30 % in prav tako je upadla količina testosterona v krvi mladih fantov, kar pomeni, da gre za proces feminizacije moških oz.

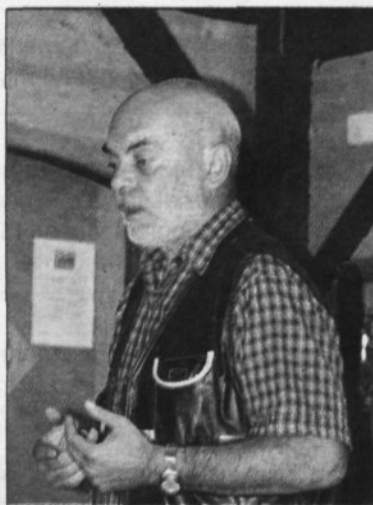

Gonilni sili Vrbovega loga Bernardka Zorko in Zlatko Križan

manj kontaminirane, če hočejo imeti zdrave otroke. V Ameriki imajo proces izobraževanja mladih deklet, ki stopajo v rodnost, pri nas se o tem ne govori, a se bo treba pogovarjat, ker je zadeva zelo resna.

»Gotovo bo prišlo do velikega padca rodnosti človeške vrste in to je ena najbolj varovanih skrivnosti. Nihče od politikov noče o tem govoriti. Da bo mera polna, a tudi sam nisem mogel verjeti, da naši študentje, ki pravkar končujejo medicino, nimajo niti ure predavanj o tej temi, kaj šele zdravniki, ki so doštudirali pred desetimi leti«, je bil ogorčen Anton Komat.

Silvester Mavsar

Anton Komat

KOSTANJEVIŠKA NOČ

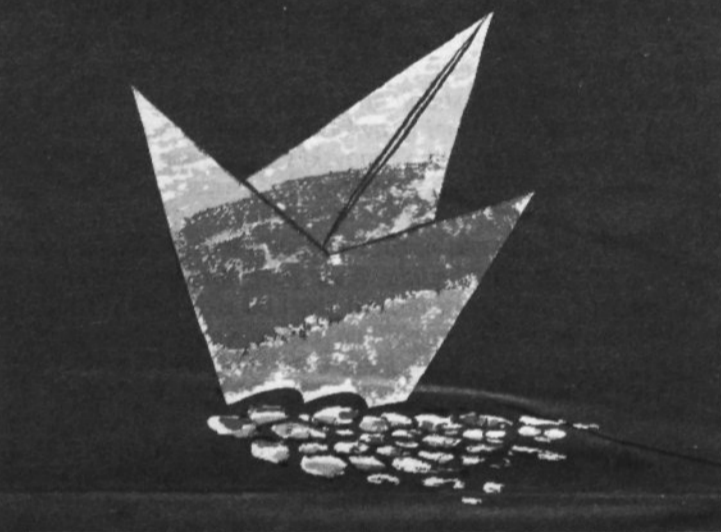
Petek, 15. 7. 2005

- 17.00 kolesarska dirka za 3. kriterij dolenjskih Benetk
- 21.00 zabava z ansamblom **Gamsi**

Sobota, 16. 7. 2005

- 09.00 turnir v odbojki na mivki
- 18.30 program za otroke
- 20.00 povorka in nastop pihalnih orkestrrov in pustnih skupin
- 21.30 prihod splava in okrašenih čolnov po reki Krki
- zabavni program z ansamblom **Štajerskih 7**
- 24.00 velik ognjemot

Vljudno vabljeni!

www.posavje.info

informacijsko središče pokrajine Posavje

vabi k rednemu sodelovanju

DOPISNIKE / POROČEVALCE

v širšem Posavju, z naslednjih (okvirnih) območij:

Krmelj, Tržišče, Šentjanž
Boštanj, Sevnica, Blanca
Radeče in okolica
Kostanjevica in okolica
Raka, Studenec, Veliki Trn
Kozje, Podsreda
Brestanica - Senovo - Koprivnica
Bizeljsko - Pišce - Kapele
Dobova in okolica
Krška vas, Cerklje ob Krki
Šentjernej in okolica
Bistrica ob Sotli

OPIS DELA: poročanje o dogodkih in prireditvah za redakcijo informacijskega središča Posavja oz. za potrebe posavskih medijev,

KDO SE LAHKO PRIJAVI: vsakdo z veseljem do novinarskega dela, star nad 15 let, z zanimanjem za dogajanje v domačem okolju, občini in regiji

POGOJI: računalnik z dostopom do interneta oz. elektronsko pošto; prebivališče na navedenem območju ali vsaj v bližini,

ZAŽELJENO: digitalni fotoaparar z min. kvaliteto 3 milijone pikslov (ni pogoj, je pa lahko prednost),

NUDIMO: zanimivo delo, ki lahko preraste tudi v stalno novinarsko sodelovanje z našimi mediji, možnost dodatnega usposabljanja in prakse v uredništvu,

PRIJAVE s kratkim življenjepisom in opisom morebitnih novinarskih oziroma dopisniških izkušenj pošljite **obvezno po elektronski pošti** na naslov: info@posavje.info.

ROK: čimprej, najkasneje pa do vključno četrta, 21. julija 2005.

ODGOVOR: bodo prejeli vsi prijavljeni kandidati v treh dneh po izteku prijavnega roka na svoj elektronski naslov.

VABLJENI!

posavje info
INFORMACIJSKO SREDIŠČE POKRAJINE POSAVJE

Majhni kraji - veliki ljudje

Živeti Posavju

Tematska priloga štev. 6, julij 2005

Drage Posavke in Posavci in vsi ostali bralci našega časopisa!

K pripravili priloge Majhni kraji - veliki ljudje nas je v uredništvu vodilo razmišljanje o tem, kako na le nekaj časopisnih straneh združiti kratke utrinke iz posameznikovega ustvarjanja in bivanja, kako vsaj nekoliko »odškrniti« vrata prostora, ki mu pravimo Posavje, kako zaobjeti nek čas in znotraj njega osebe, ki so tu ugledale luč sveta, spregovorile prve besede, naredile prve korake ali pa so le za kratak čas na svoji življenjski poti obstale tu in potem »odskočile« na tak ali drugačen način v široki svet. Ali pa so se vrnile in ugnezdile v posavskih krajih ter nam delile svojo ustvarjalnost pogosto neopazno in njihove dosežke razkrivamo po drobcih šele mnogo kasneje.

Vse osebnosti, ki vam jih tukaj predstavljamo, so skrbno izbrane z namenom, da vam na svojstven način in z različnih vidikov približajo neustavljivi čar preteklosti, kulturno in drugo dediščino Posavja, da vas oziroma vse skupaj opozorijo, kako sicer majhni kraji »rojevajo« velike ljudi in skrivajo neprecenljivo zakladnico idej pogosto v prahu preteklosti skritih »neznanih znancev«. Predvsem pa nas je vodila želja po raznolikosti, pestrosti in celovitosti obnem, zato je vsak naš »veliki človek« predstavljen z določenim razlogom in s tistimi potezami in svojimi deli, ki ga od ostalih ljudi najbolj ločujejo. Tokrat smo jih izbrali dvanajst, za njimi pa stoji še množica Posavcev in Posavk, ki so se v različnih obdobjih uveljavili doma in v svetu kot književniki, znanstveniki, politiki, učitelji, športniki in strokovnjaki različnih dejavnosti, a o njih kdaj drugič in na drugem mestu. Verjamemo, da smo vam za pokušino pripravili poučno in zanimivo branje, zato vas vabimo, da naše delo spremljate še naprej.

Polona Brenčič

Pišece

Ob vzpenjajoči se cesti pridemo v gručasto središčno vasico Pišece, ujeta med južno prisojno pobočje Orlice, obdana z vinogradnimi griči in šumečimi gozdovi. Nad krajem bedi župnijska cerkev Svetega Mihaela iz leta 1798, ki s svojo akustičnostjo pravkar gosti koncerte Festivala Brežice. Pišece slovijo po Unescovi šoli Maksa Pleteršnika, urejenosti kraja, po dišečih mareljicah, kovaškem muzeju družine Podgoršek, oktetu Orlica in jezikoslovku Maku Pleteršniku (1840 - 1923), katerega obnovljena domačija stoji visoko s pogledom na kraj in vabi obiskovalce od blizu in daleč, tu se začne tudi prva slovenska vodna učna pot.

Ne smemo pozabiti na pišečki grad iz 13. stoletja, kjer so nekoč gospodovali pišečki vitezi kot ministeriali Salzburških nadškofov, nato ga je v dedno last kupila družina Moscon (Inocenc Moscon, leta 1595). Tudi zadnji iz pišečke rodbine Mosconov Julij Alfred Moscon (1839 - 1927), ki je umrl v Pišecah, je bil vpliven mož, saj je bil kar deželni in državni poslanec na Dunaju pa vendar na svoje kraje ni pozabil, saj je skrbel za gospodarski razvoj teh krajev. Prav on je spoznal nadarjenost mladega Ivana Balona (1862-1897) iz Stare vasi na Bizeljskem, kasneje znanega deželnega vinorejskega komisarja in vinskega strokovnjaka, in mu omogočil nadaljnje šolanje na Višjem sadjarskem in vinarskem inštitutu v Klosterneuburgu pri Dunaju.

Nekoliko manj znano je, da je v kraju nekaj let živela družina Čopič; oče Venčeslav (1893 - 1980), pedagog in strokovni pisatelj, prav v Pišecah pa sta bila rojena sin Milan, eden od utemeljiteljev jedrske tehnologije v Sloveniji in hčerka Jelisava - Špelca (1922), umetnostna zgodovinarica, ki je veliko pisala tudi o kostanjeviški Forma Vivi.

Pobudnik razvoja jedrskih znanosti v Sloveniji MILAN ČOPIČ (1925 - 1989)

Službena pot je njegovega očeta in mamo, oba učitelja, pripeljala na osnovno šolo, ki v Pišecah deluje že od leta 1826. Oče Venčeslav je v Pišecah poučeval v letih 1921-1928 in tako je v družini Čopič prijokal na svet 7. maja 1925 Milan, ki so ga zgodaj zasvojile tehnika, fizika in matematika. Že med drugo svetovno vojno je deloval v okrožni tehniki, po vojni pa se je začela njegova bogata študijska pot. Sprva je končal študij fizike in matematike in nato leta 1955 doktoriral iz zapletenega področja jedrske magnetne resonance v Ljubljani. Znanja in izkušnje si je nabiral tudi v ZDA, kjer je bil vključen v jedrske raziskave (1956 - 1957; 1959-1960).

V začetku se je posvečal predvsem raziskovanju polimernih raztopin, nato se je usmeril v reaktorsko fiziko in tehniko ter postal eden od utemeljiteljev jedrskih znanosti v Sloveniji. Prav to zahtevno znanstveno področje pa je postalo njegova življenjska stalnica, tako kot vodji Reaktorskega oddelka Inštituta Jožefa Štefana, članu raznih delovnih skupin pri pripravi in tudi gradnji jedrske elektrarne Krško, pri oblikovanju osnov predpisov za jedrske objekte, od leta 1988 kot prvemu direktorju Uprave RS za jedrsko varnost.

Na njegovo pobudo je bil postavljen raziskovalni reaktor Triga v Podgorici pri Ljubljani. Svoje bogato znanje pa je kot predavatelj doma in v tujini prenašal na številne generacije študentov. Zaradi njegovega znanja in prizadevanj so leta 1989 Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo, ki deluje v okviru Inštituta Jožef Štefan poimenovali prav po njem. Tu so se v začetku devetdesetih let 20. stoletja usposabljali tudi bodoči operaterji NEK. To je tudi leto, ko je Milan zaključil svojo življenjsko pot in molekule, atome ter predvsem svoje številne raziskave, knjige, znanstvene članke in poročila prepustil v preučevanje novim mlajšim generacijam jedrskih strokovnjakov.

Na njegovo pobudo je bil postavljen raziskovalni reaktor Triga v Podgorici pri Ljubljani. Svoje bogato znanje pa je kot predavatelj doma in v tujini prenašal na številne generacije študentov. Zaradi njegovega znanja in prizadevanj so leta 1989 Izobraževalni center za jedrsko tehnologijo, ki deluje v okviru Inštituta Jožef Štefan poimenovali prav po njem. Tu so se v začetku devetdesetih let 20. stoletja usposabljali tudi bodoči operaterji NEK. To je tudi leto, ko je Milan zaključil svojo življenjsko pot in molekule, atome ter predvsem svoje številne raziskave, knjige, znanstvene članke in poročila prepustil v preučevanje novim mlajšim generacijam jedrskih strokovnjakov.

V stari šoli so Čopičevi živeli v času svojega bivanja v Pišecah

Domačinka iz Pišec gospa Jožica Kostevc se spominja družine Čopič:

»Oba gospod in gospa sta bila učitelja na pišečki šoli. Imeli so štiri otroke, med njimi tudi Špelco in Milana, eden od sinov je bil rojen kasneje v Ljubljani. Družina, ki je v Pišecah preživela le nekaj let svojega življenja, je ohranila lep spomin na pišečki kraj, saj so tudi kasneje prihajali na počitnice in spali v naši gostilni, predvsem se je večkrat vračal oče Venčeslav, ki je bil kot učitelj zelo priljubljen in je prijateljeval s kmetom Kenetom iz bližnje vasi in smo ga zvečer vedno čakali in govorili: gospoda še vedno ni. V času, ko je učiteljeval v Pišecah, je hodil na višjo pedagoško šolo v Zagreb in to peš od Pišec do železniške postaje v Brežicah, kar je bilo precej naporno, včasih ga je šel, če ni bilo preveč dela v gostilni, s konji iskat v Brežice moj oče. Venčeslav je bil tudi zelo skrben, saj je v času mojega šolanja v Ljubljani vedno spraševal v internatu in v šoli, kakšna učenka sem, včasih mi je tudi pomagal pri šolskem učenju. Otroka, Milan in Špelca sta kasneje bolj malo zahajala v Pišece.«

Bračna vas na Bizeljskem

Le streljaj zračne linije od Pišec nas pot popelje v ravninsko Bračno vas na Bizeljskem, ki leži tik ob hrvaški meji. Hiše so razporejene ob cesti. Vasico obdajajo polja, travniki in vinogradi, kjer pridelujejo kvalitetno vino. V tem tipičnem vaškem okolju sta se rodila dva »znana neznanca« moža, skrita pod tančico zgodovinskega prahu, FRANJO GREGL in ADRIAN MAKŠO MORIC (1888 - 1964). In kaj sta tako zanimivega počela v svojem življenju? Prvi je bil kolesar in drugi operni pevec, ki je bil od leta 1923 kot tenorist angažiran v dunajski Volksoperi, v Pragi in Hannoveru. Oblikoval je okoli 45 vlog, večino italijanskih. Operni pevec je bil tudi njegov brat DARIAN ADO MORIC (1895-1966), rojen v Šempetru pod Svetimi gorami (Bistrica ob Sotli).

Najboljši kolesar Avstroogrsko FRANJO GREGL (1891-1916)

Franjo Gregl je pravo odkritje, saj je malo znano, da ga štejejo za pomembnega hrvaškega športnika, pa vendar je rojen 5. avgusta 1891 v Bračni vasi na Bizeljskem. Šolska leta je preživel v Zagrebu, kjer se je izsolal za mehanika in se začel ukvarjati s kolesarstvom. Postal je najboljši kolesar Avstroogrsko. Bil je član hrvaškega kolesarskega kluba Sokol. Tekmovalno pot je začel leta 1909, istega leta, kot je bila ustanovljena tudi Hrvaška športna zveza. V obdobju 1909 - 1913 je osvojil več prvenstev Hrvaške in Slavonije, sodeloval na kolesarskih tekmovanjih za prvenstvo južnih Slovanov od Ljubljane do Trsta in bil dvakrat prvi (1910, 1911) ter enkrat drugi (1909) in osvojil prvo mesto na tekmovanju v Budimpešti (1911). Leta 1912 je postal evropski kolesarski prvak in se kvalificiral na olimpijske igre v Stockholmu, zaradi svojih prepričanj pa ni hotel tekmovali pod madžarsko zastavo in tako se OI ni udeležil. Sodeloval in zmagal je tudi na več mednarodnih tekmah.

Seveda je njegova športna pot potekala v drugačnih razmerah, ko so bile razdalje »večje« in športna oprema popolnoma drugačna, zato so njegovi uspehi toliko večji. Vrtenje koles in pot mladega športnika je tragično prekinila prva svetovna vojna, saj je umrl na italijanskem bojišču leta 1916.

Bukovje na Bizeljskem

Nadaljujemo naše potovanje po vinorodnem Bizeljskem do Bukovja, razloženega naselja, ležečega na pobočju z gozdom poraslega Graščinskega vrha (455 m). Naselje, h kateremu spadajo zaselki Žalce, Lipovec in Graben se na severu spušča proti Orešju, na jugu pa proti Drenovcu. Sončne lege tako kot drugje v teh krajih pogojujejo razvoj vinogradništva in sadjarstva.

Svet je videl skozi oči kamere ANTON SMEHA (1898-1953)

Težke socialne razmere okolja so tu rojenega ANTONA SMEHA, ki je izhajal iz številne družine Martina in Francke Smehe, rojene Dragestine, prvega slovenskega poklicnega snemalca, kmalu pregnale z domačega ognjišča. Zgodaj je odšel v Zagreb, kjer je sprva delal kot rudar, nato se je izučil za peka. Njegove želje po ustvarjalnem delu so bile popolnoma drugačne, saj sta ga ves čas privlačila fotografija in film, s katerima se je začel ukvarjati leta 1924 v Zagrebu, ko je snemal reportaže za francoska filmska tednika Pathé in Gaumont. Že leta 1926 je postal snemalca za filmsko družbo Stella Film, za katero je posnel marsikatero reklamo in tudi dokumentarne filme.

Leto 1928 mu prinese snemanje celovečernega dokumentarnega filma »Stjepan Radić v življenju in smrti«. Da je bilo snemanje bistvo njegovega življenja dokazuje tudi mesto glavnega snemalca in montažerja pri Jugoslo-

Ob stoletnici njegovega rojstva so na Dernikovičevi domačiji, kjer je nekoč stala med vojno porušena hiša družine Smehe odkrili spominski obeležje, cesto, ki pelje proti domačiji pa so poimenovali Smehova pot, spominska tabla se nahaja tudi na Zadržnem domu na Bizeljskem.

vanskem prosvetnem filmu v Beogradu, nato tudi njegovo delo do druge svetovne vojne pri Privrednem filmu. Kot snemalec je sodeloval pri prvem slovenskem ohranjenem zvočnem dokumentarnem filmu »Mladinski dnevi« (1938).

Vojna je tudi v njegovo življenje prinesla spremembe, prekinita je snemanje celovečernega filma Ljubica in Janja v Zagrebu. Med vojno pa je sicer občasno snemal za različne naročnike. Od leta 1946 pa do svoje smrti je bil zaposlen pri Triglav filmu. V tem obdobju je sodeloval pri Filmskem obzorniku, posnel je številne kratke dokumentarne filme kot Mladina gradi, Tujega nočemo svojega ne damo, Kurentovanje in Mojster Plečnik. Ker ga je zanimalo, kako je z druge strani kamere, se je poskusil tudi kot igralec v celovečernem igranem filmu Ciganska kri.

Kapele

Kapele so dobile svoje ime po treh cerkvaših in številnih kapelicah v okolici. Krajevna skupnost Kapele, ki obsega več vasi: Kapele, Podvinje, Rakovec, Jereslavec, Slogonsko, Vrhje in Župevec, se razteza na slemenu Kapelskih goric. V vaseh živi okoli 1200 prebivalcev.

To so veseli kraji, kjer že 155 let godba na pihala združuje krajanje Kapel, 85 let poje moški pevski zbor, zanimiva je stavbna dediščina raznolikih kmečkih hiš, med njimi tudi »rdeča hiša« iz leta 1831 (simbolična rdečina naj bi izhajala iz časa turških vpadov, ko so Turki izropane hiše označili s krvjo, zato so ljudje sami prebarvali hiše na rdeče in preslepili Turke), znani so bili kot dobri obrtniki, predvsem tesarji in krovci, po domači obrti, ki pa je danes praktično izumrla. Včasih so bili na osrednjem vaškem trgu tudi živahni sejmi. V okolici se zibljejo sadna drevesa, poganjajo vinogradi in pridelujejo znano kapelsko slivovko.

Ponašajo se še z neokrnjeno naravo, ki jo lahko občudujemo na vzhodnem delu Kapel, v Jovsih, ki je bil leta 1995 z občinskim odlokom razglašen za naravni spomenik. Jovsi obsegajo 460 ha veliko močvirno poplavno območje med Savo in Sotlo, kjer so značilni ekstenzivni travniki, glavate vrbe, kjer živi okoli 60 vrst ptic, med katerimi lahko slišimo tudi petje prepelice, velikega skovika in kosca.

Iz teh prelepih podeželskih krajev prihaja kar nekaj velikih mož, brata **Veble - Andrej** (1887 - 1979), pravnik, publicist, politik, ki je bil nekaj časa koncipient pri **Ivu Benkoviču**, izdajatelju »Posavske straže« in **Franc**, veterinar in strokovni pisec (1888 - 1971), ki je preučeval veterinarsko terminologijo, se posvečal konjereji in razvoju konjeniškega športa, saj je bil član iniciativnega odbora za ustanovitev Konjeniške zveze Slovenije (1949) in izdal časopis Konjerejec. Prav tako pomembna sta brata **Žmavc - Andrej**, o katerem bomo nekoliko podrobneje spregovorili v nadaljevanju, in **Ivan** (1871 - 1956), ki je bil bibliotekar, filozof, sociolog, dolga leta pa tudi namestnik ravnatelja Javne in univerzitetne knjižnice v Pragi.

Vodilni slovenski enolog ANDREJ ŽMAVC (1874 - 1950)

Kraji, ki jih obiskujemo, so bogati s sadjem in vinogradi in bilo bi nenavadno, da vam ne predstavimo enega vodilnih slovenskih in jugoslovanskih enologov med prvo in drugo svetovno vojno, pedagoga in združnika, **Andreja Žmavca**, ki izhaja iz preproste kmečke družine Jožefa in Helene Žmavc, zato mu je bila kmečka problematika in zavzemanje za položaj kmeta celo življenje blizu. V Kapeleh je obiskoval osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Učeništvo željan mladenič je šolanje nadaljeval na učiteljski v Mariboru in Ljubljani, kjer je maturiral leta 1894. Kot štipendist štajerske deželne vlade je v letih 1897 - 1899 študiral na Višji šoli za vinarstvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu, kjer sta pred njim študirala tudi **Ivan Balon** (1862 - 1897) in **Frančišek Gombač** (1872 - 1938), kmetijski strokovnjak in enolog, lastnik obsežnega posestva na Trški Gori pri Krškem, ki ga je leta 1904 odkupil od pravnika, slovenskega pisatelja **Janeza Mencingerja**. Andreja je želja po znanju gnala na študij na Visoko šolo za kmetijstvo in gozdarstvo na Dunaju (1899 - 1900).

Strokovnega znanja si je nabiral tudi v Nemčiji, Franciji in Švici (1903 - 1905). Nato je deloval kot potujoči kmetijski učitelj in komisar pri zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu (1905 - 1908). Opravljal je razna inšpekcijska dela, saj je bil generalni inšpektor posestev kneza Metternicha na graščin Metternisberg v Porenju (1908 - 1912), inšpektor pri deželnem gospodarskem svetu v Zadru (1912 - 1914), inšpektor in vodja oddelka kmetijskih in vinarških zadrug pri zvezi zadrug na Dunaju (1914 - 1918). Po prvi svetovni vojni je postal inšpektor pri Kmetijskem poverjeništvu v Ljubljani. Nato je bil do upokojitve leta 1928 ravnatelj Vinarsko sadjarske šole v Mariboru.

Njegovo strokovno delo je bilo obsežno, saj se je ukvarjal tudi z vinogradniškim, kletarskim in sadjarskim izrazoslovjem, zavzemal se je za obnovo vinogradov, uvedbo kakovostnejših vrst grozdja, proti izkoriščanju vinogradnikov in viničarjev, za boljšo organizacijo z ustanavljanjem vinarških in sadjarskih zadrug, hranilnic ter posojilnic. Bil je eden od ustanoviteljev Vinarskega društva za Slovenijo in tudi pri delu društva aktivno deloval, urejal je tudi njihovo glasilo »Naše gorice«. Plodovito je bilo njegovo pisno ustvarjanje, saj je od 1899 objavil preko 150 člankov meddr. v Slovenskem gospodarju in Naših goricah, je tudi avtor večjega števila knjig s področja vinarstva, sadjarstva in združništva. Njegovo delo ni ostalo neopazno, saj je prejel odlikovanje red svetega Save (1926). V domačih Kapeleh pa so mu postavili spominsko ploščo.

Brežice

Pojdimo na brežiško ravan, do nekdanjega Civitas Rain ali mestne naselbine na bregovih reke, ki se je prvotno razvila okoli brežiškega gradu. V Brežicah so včasih kovali tudi denar, danes seveda kovnice ni več, bili so znani kot trgovci in obrtniki, za obzidjem so se skrivali pred napadalnimi Turki, ki so ob napadu leta 1469 mesto izropali in požgali, mimo njih pa ni šel niti kmečki upor leta 1515, ko so uporni kmetje zažgali brežiški grad in pobili gospodo in kmečki upor leta 1573, v mesto so leta 1658 prišli franciškani, s njimi se pojavi tudi prvi zapis slovenskega imena »Bresce« v hrvaških zgodovinskih virih.

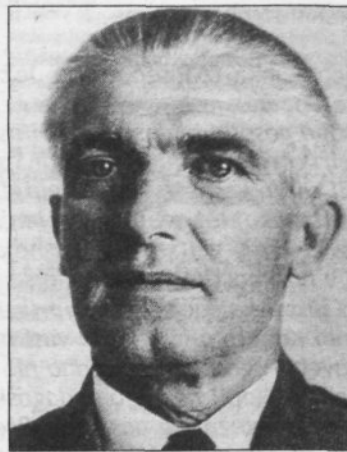
Kaj nas pričaka v današnjem mestu, ko prečkamo stari brežiški most, kjer so večkrat snemali prizore iz vojnih filmov in zakorkamo v to toplotno, zaokroženo mesto, ležeče ob stiku reke Save in Krke? Predvsem staro mestno jedro s hišami, ki se vlečejo vzdolž glavne ulice, ohranjeno grajsko poslopje, ki so ga začeli graditi leta 1529 in kjer od leta 1949 s svojimi zbirkami domuje Posavski muzej, viteška dvorana s svojimi priveditvami, leta 1914 zgrajeni vodovodni stolp, ki obiskovalca pozdravlja že od daleč, cerkev sv. Lovrenca in cerkev sv. Roka, ki je bila zgrajena v spomin na kugo, verjetno pa je še cel kup kotičkov, ki bi jih lahko spoznavali in raziskovali. Če se pa povzpemo na hrib Šentvid in pozovimo pri cerkvi ter se ozremo naokoli, se pred nami odpre pogled na celotno mesto in okolico. In da ne pozabimo, tukaj se je rodila, umrla, ali živela in ustvarjala cela vrsta znanih ljudi, pa vendar se danes ustavljamo le pri enem.

Bolnišnica v Brežicah

Poljak pride v Brežice JOSIP CHOLEWA (1885 - 1942)

Brežice so zaznamovale številne znane osebnosti, toda tokrat vam bomo predstavili človeka, ki ni rojen Brežičan in tudi v Brežicah ni našel svojega zadnjega počitka, je pa zdravnik, ki je v Brežicah preživel večji del svojega poklicnega, ustvarjalnega življenjskega obdobja, prvi zdravnik v Sloveniji, ki se je znanstveno ukvarjal z eksperimentalno in tudi terapevtsko onkologijo, ki je že tedaj spoznaval bolezen sodobnega človeka.

Josip Cholewa, po rodu Poljak, se je rodil leta 1885 v Šleziji, študiral medicino v Gradcu in se že v času svoje specializacije kirurgije na graški kirurški kliniki začel zanimati za tedaj še novo vejo medicine, onkologijo. Po koncu prve svetovne vojne leta 1919 ga je Zdravstveni svet za Slovenijo in Istro v Ljubljani na predlog dr. **Ivana Oražna**, rojenega Kostonjevičana, imenoval za predstojnika kirurškega oddelka in primarija Javne bolnišnice v Brežicah, ki je bila ustanovljena leta 1872.

Josip Cholewa ni bil le zdravnik, ki je skrbel za bolnike in obnavljal v potresu leta 1917 poškodovano bolnišnico, ampak se je po prihodu v brežiško bolnišnico posvetil tudi znanstvenemu delu. Že leta 1920 je v bolnišnici z lastnimi sredstvi uredil onkološki eksperimentalni laboratorij, ki je bil tedaj prvi te vrste v Sloveniji, v katerem je izvajal poskuse na živalih s kancerogenimi snovmi. Njegov laboratorij je bil premajhen za večje raziskave, zato se je povezal z inštitutom za splošno patologijo in eksperimentalno patologijo in farmakologijo v Zagrebu.

Zaradi vedno večje problematike bolnikov z rakavimi obolenji je kraljeva banska uprava na pobudo dr. Cholewa, ravnatelja ljubljanske Splošne bolnice in bolnice za duševne bolezni na Studencu dr. **Frana Gerloviča**, (rojen v Župeči vasi, oče slikarke Alenke in operne pevke Vande), in zdravstvenega inšpektorja Janka Dovžana leta 1937 v Ljubljani ustanovila Banovinski inštitut za zdravljenje in raziskovanje novotvorb (predhodnik današnjega Onkološkega inštituta), katerega predstojnik je postal dr. Cholewa.

Tako je doktor Cholewa zapustil Brežice, vodenje brežiške bolnišnice pa je prevzel dr. **Vladimir Berglez**, ki je pripomogel k nadaljnjemu razvoju bolnišnice. Cholewa je umrl v Ljubljani v času vojne vihr leta 1942. V spomin na njegovo delo je bila ustanovljena Fundacija »Docent dr. J. Cholewa« z namenom

omogočiti zdravnikom raziskovanje, preučevanje in nova odkritja, uvajanje novih terapevtskih in diagnostičnih metod na področju onkologije.

Brezina pri Brežicah

V obcestno ravninsko naselje, v katerem so se v večji meri razvile predvsem obrt, uslužne in trgovske dejavnosti, pridemo, ko prečkamo železniško progo v Brežicah v smeri proti Artičam. Med drugo svetovno vojno je bila tu 28.10.1941 ustanovljena brežiška četa, na kar nas še vedno opominja spominska plošča na železniški hišici. V kraju je bil 2. avgusta 1906 rojen eden največjih slovenskih telovadcev in gimnastičnih strokovnjakov - olimpijec **BORIS GREGORKA**.

Sokolski deček je skočil do zvezd BORIS GREGORKA (1906-2001)

Boris Gregorka se je rodil v zavedni slovenski družini, Miroslavu in Mariji Gregorki, roj. Preskar. Starša sta ga že zgodaj vpisala v ljubljansko sokolsko društvo, kjer se je opredelil za telovadbo in gimnastiko, ki se ji je posvečal še v globoki starosti. Ena njegovih disciplin je bila tudi skok ob palici, vendar v tistih tekmovalnih časih še ni bilo vseh današnjih oblaženjenih pripomočkov za doskok.

V življenju je deloval na dveh popolnoma različnih področjih, vendar je obema ostal zvest. Izšolal se je za strojne tehniko in zaposlil na železnici v Ljubljani (1928), kjer je delal kot strokovnjak za vleko. Upokojitev (1961) je dočakal kot vodja strojne službe in svetnik Direkcije Jugoslovanskih železnic v Ljubljani. Toda vmes je še cela vrsta let, ko sta se Gregorka in tudi njegova žena Vera Vadnal, prav tako telovadka, na različne načine posvečala gimnastiki. Kot član ljubljanskega Narodnega doma je bil v obdobju 1928 - 1938 član jugoslovanske reprezentance. Dvakrat se je udeležil OI (Amsterdam, 1928; Berlin, 1936) in dvakrat tekmoval na svetovnem prvenstvu. Nastop na OI v Amsterdamu leta 1928 je bil ovenčan tudi z ekipno bronasto olimpijsko medaljo, v tedanji ekipi je bil tudi naš znani olimpijec Leon Štukelj.

Vojna tudi njemu ni prizanašala, saj so ga Italijani aretirali in poslali v Italijo. Po vrnitvi leta 1945 je postal najuspešnejši slovenski gimnastični trener, deloval je kot vodnik in trener v društvu Partizan Narodni dom, daljše obdobje je vodil jugoslovansko reprezentanco. Pod njegovim budnim trenerskim očesom sta se kalila tudi telovadca Miro Cerar in Tine Šrot. Njegovo delo pa je daleč presegalo delo trenerja, saj je bil tudi inovativni ustvarjalec športnega orodja, ki je sodeloval pri podjetju Elan, kjer je razvijal mostnice, odlični organizator, zbiralec zgodovinskega gradiva o gimnastiki, mednarodni sodnik, kot pravi strokovnjak pa je svoje ideje zapisoval v knjige, se ukvarjal s strokovnimi izrazi, standardi za posamezna orodja in objavljati strokovne članke. Gimnastiko je na tak način približal širšim množicam.

Tako je nastalo obsežno gradivo, pravzaprav zbirka, ki zajema okoli 600 predmetov oz. raznovrstnega gradiva, dokumentarnega materiala, medalj, diplom in fotografskega gradiva z opombami. Gregorka je zbirko vse do leta 1998 dopolnjeval, dopisoval zanimive in dragocene opombe, od leta 1998 se zbirka nahaja v prostorih Narodnega muzeja Slovenije, tako so pričevanja o nekem času v razvoju sokolske organizacije in slovenske gimnastike na voljo vsem, ki želijo odkriti številne neznanke in si odgovoriti na mnoga vprašanja. Gregorkin trud ni ostal neopažen, saj je med mnogimi priznanji prejel tudi Bloudkovo nagrado, za izjemne trenerske dosežke (1967), leta 1996 pa je postal dobitnik srebrnega častnega znaka RS za življenjsko delo na področju športa. Vseskozi aktiven je umrl po krajši bolezni v visoki starosti 16. marca 2001 v Ljubljani.

Tematska priloga Posavskega obzornika štev. 92:
Priloga 6, MAJHNI KRAJI - VELIKI LJUDJE

Urednica priloge: **Mojca Lovšin Dostal**
Vodja projekta: **Polona Brenčič**
Odgovorni urednik tiskanih izdaj: **Silvester Mavsar**
Oblikovanje in postavitve: **Grafični studio Neviodunum, Krško**
Seznam uporabljenih virov in literature je na voljo v uredništvu.

Naklada: 23.500 izvodov,
Tisk: Delo TČR, Ljubljana
Krško, julij 2005

**Živeti
v Posavju**

Artiče

Po cesti v smeri iz Spodnje Pohance proti Globokem se dvigujemo proti Artičam, že od daleč v obzoru sadnega drevja zagledamo artiško šolo (v kraju od 1843), katere ravnatelj je bil tudi Rado Dernač (1909 -

1970), vsestranski kulturni delavec, zaveden Slovenec, pobudnik ustanovitve artiškega Sokola, artiške godbe na pihala in sodelavec pri dramski skupini, dolga leta pa je vodil tudi brežiško Zvezo kulturnih organizacij. Artiče so središnja vas z okoli 270 prebivalci, kraj je obdan z njivami, travniki in predvsem sadnim drevjem. Ob pokopališču se nahaja cerkev sv. Duha iz leta 1824. Artičani, ki se zaposlujejo največ v Krškem in Brežicah, so znani kot aktivni kulturniki v okviru KUD Oton Zupančič, številne igre, ki so popestrile marsikateri zasneženi zimski večer, je v preteklosti pripravljala dramska skupina, v kateri je deloval tudi slovenski pisatelj, Karel Grabeljšek v času svojega kratkega službovanja na OŠ Artiče. Dejavnost pa so tudi tamburaši in folklorna skupina. Iz Artič prihaja tudi ANTON BLATNIK, kipar in restavrator.

Človek, ki je starinam vračal življenje ANTON BLATNIK (1911 - 1998)

Rodil se je 2. junija 1911 v znani podobarski družini, Francu in Ani Blatnik kot šesti izmed osmih otrok. V stiku s kiparstvom je bil že od otroštva, saj je njegov ded Anton Blatnik imel v Novem mestu rezbarsko delavnico. Tako je mlad fant z umetniško žilico leta 1925 prišel v uk k kiparju Ivanu Cesarju iz Mozirja, ki ga je poučeval o kiparstvu, obiskoval pa je tudi dveletno mojstrsko kiparsko šolo v Gradcu in leta 1947 opravil mojstrski izpit pri akademskemu kiparju Božu Pengovu.

Tudi Artičanov ni obšlo okupatorjevo izseljevanje med drugo svetovno vojno. Da bi se temu izognil, je Anton odšel v Šmarje pri Jelšah, kjer se je 1941 poročil z Nežo Vrbovšek. V obdobju 1945 - 1958 je ustvarjal kot svobodni umetnik. Poleg kiparskega dela, pripravljavanja samostojnih in sodelovanja na skupinskih razstavah, kolonijah in delavnicah je bila njegova druga ljubezen restavratorstvo. Kot kipar je pripravil sedem samostojnih in sodeloval na preko štirideset skupinskih razstavah. Tudi ljudje v domačem kraju so lahko na razstavi leta 1977 ogledovali njegove stvaritve. Z družino se je leta 1953 preselil v Maribor in nekaj let kasneje zaplul v pedagoške vode na OŠ bratov Polančič (1958). Vseskozi pa ga je spremljalo restavratorstvo, s katerim se je v mariborskem zavodu za spomeniško varstvo poklicno ukvarjal od 1960 do upokojitve 1971.

Po upokojitvi se je v svojem mariborskem ateljeju posvečal predvsem kiparstvu. V prvem obdobju svojega ustvarjanja do druge svetovne vojne se je zaradi življenjskih razmer posvečal predvsem sakralni umetnosti in cerkveni plastiki, v povojnih letih se je njegov ustvarjalni opus razširil. Njegova zgodnejša (Rimljanka, 1929) in tudi kasnejša dela izražajo ekspresionističen slog. Motive je jemal iz življenja preprostih kmečkih ljudi (Žanjica, 1945; Vinogradnik, 1952) in iz okolja svojega otroštva, kot kiparski material je uporabljal predvsem les, glino in mavce. Deloval je kot član Društva likovnih umetnikov uporabne umetnosti Slovenije (od leta 1951) in član Društva likovnih umetnikov (od 1971).

Za svoje delo je prejel več nagrad, na primer bronasti grb mesta Maribor (1994) za kiparski opus in prispevek k mariborskemu plastičnemu restavratorstvu.

Artiče je na žalost zapustil že v mladosti, vendar je kraju posvetil nekaj svojih stvaritev: upodobitev Matije Gubca v mavcu (1973), mogočno hrastovo skulpturo posvečeno kulturnim dejavnostim, ki so jo v Artičah postavili ob 50-letnici kulturnega delovanja (1981) in doprnski kip svoje učiteljice Ane Pirc Gabrič (1990, bron).

Blatnikovi spomini na začetke šolanja v Artičah pri učiteljici Gabričevi, ki ji je kasneje v kraju postavil spomenik: »Leta 1917 je nadučitelj Franc Černelič popisoval po Artičah otroke za prvi razred osnovne šole. Oglasil se je tudi pri nas, pri Blatnikovih. Takrat sem imel 6 let. Mama so rekli: »Gospod, prosim, vzemite ga v šolo, poreden je.« Verjetno je mislila mati, da bi bil živ-žav doma, ker je bilo osem otrok, malo manjši. Prva ura pouka je bila pri učiteljici Gabričevi. Razvrstila nas je v klopi, deklice desno, dečke levo. Vstali smo in molili očenaš. Sledil je njen nagovor v najlepši materinščini. Otroci smo bili srečni in ponosni, da smo postali šolarji.« (cit. iz brošure, Osnovna šola Artiče v letu 1990, str. 12)

Dolenja vas

Iz Artič smo se spustili mimo Trebeža, Spodnje Pohance, ki se prvič omenja že davnega leta 1246, proti gručastemu naselju, Dolenji vasi, nekakšni meji med obema občinama Brežicami in Krškim, ki leži na ravninskem delu ob cesti proti Krškemu. Vas, nad katero se dviga Marijina cerkev in je nekoč imela svojo šolo, ima v okolici številne njivske in travniške površine, na Libni, kjer so našli razne ostanke ilirske in keltske kulture, vaščani obdelujejo vinograde in se jim odpira pogled na Krško polje in Gorjance, v Črni mlaki pa se širijo gozdovi. In v tem naravnem okolju se je rodil **RAFKO MIHA VODEB**, vsestranska osebnost, teolog, umetnostni zgodovinar, filozof, prevajalec in poliglot.

Rodil se je tam, kjer ga poznajo drevesa in oblaki RAFKO VODEB (1922 - 2002)

Že kot otrok je bil povezan z naravo, kjer je v igri preživljal svoje otroštvo. Rodil se je v številni kmečki družini, Mihaelu in Ani Vodeb, roj. Ogorcev. Navezanost na naravo, gozd, travnike, oblake in spomini na otroška leta so mu minevala na artiški šoli, pri učiteljici Ani Pirc - Gabričevi, ki je spoznala fantovo ukaželjnost. Tako je zapustil domače kraje in začela se je njegova dolga študijska pot. Novih znanj je odšel sprva nabirati na osmo gimnazijo v Maribor in postal gojenec v semenišču. Začetek vojne mu je prinesel zaključek gimnazije in slovo od domovine, saj je odšel na študij filozofije in teologije v Rim, kjer je tudi magistriral in bil leta 1948 posvečen v duhovnika.

V večnem mestu je ostal tudi po študiju, saj je leta 1949 postal podravnatelj bogoslovja zavoda De Propaganda fide (1949 - 1958). Po vojni je bil neke vrste »zunanji minister slovenske kulture« v Rimu in Vatikanu, ki je na svojem težkem motorju prevažal pomembne cerkvene in posvetne može. Umetniško okolje in nadarjenost za slikanje ga popeljeta na študij umetnostne zgodovine v Belgijo, kjer po treh letih študija diplomira. Po vrnitvi v Rim je do leta 1971 predaval na univerzi De Propaganda fide. Na vatikanskem radiu je bil urednik slovenskih oddaj (1965 - 1971).

Pesem iz pesniške zbirke Rafka Vodeba
»Kam potujejo oblaki«

1939

*Nemirna slast zorenja nas opaja.
Koruza rumeni, medu že ajda,
v svoj težki sen zamaknjena je brajda.
V mehko ubranost sonce barve spaja.*

*Očetu je med lehami obstal korak,
na plast otave je ves truden sel.
Toplo se dedu je obraz razvnel:
kako mu teče, teče med v ulnjak!*

*Vsa zrelost zemlje nam v naročje pada.
Izpili bomo sončni vonj sadov
in kakor ptice, trudne od vetrov,
utonili v dobro luč zapada.*

prevajalskega opusa, leposlovnega in znanstvenega dela, v zadnjem obdobju njegovega življenja pa tudi duhovnega svetovanja ljudem v stiski. Človek, ki je bil zanimiv tako za cerkvene kot tudi posvetne kroge, z izjemno ustvarjalno močjo in optimistično vedrino, je svoj mir in zadovoljstvo ponovno našel v naravnem okolju, v obnovljenem starem mlinu na Kozjanskem, kjer je živel do svoje smrti leta 2002.

Rafka Vodeba se spominja njegova sorodnica Manica Gerjevič: »Otroci smo hodili k staremu stricu na »delovne« počitnice v mlin na Kozjanskem, jaz sem skrbela za vrt, brat pa mu je delal »škarko«. Tudi drugi ljudje so prihajali k njemu, ker je bil zelo zanimiv, umetniški, med njimi tudi Manca Košir, imel je posebno knjižico in v njo so pisali svoje vtise. Tudi nama je rekel, da naj kaj napiševa, saj bova morda v kakšni njegovi knjigi. Stric je imel zelo rad naravo, imel je pravi raj v svojem mlinu, vse je obdeloval po naravni poti in predvsem je vse spreminjal v knjige.«

Krško

Dolgo mesto s svojo raztegnjeno vedno vedno, številnimi zvoniki in tudi s celuloznim dimom, je zasidrano kot ladja ob reki Savi in odprto na široko Krško polje, kjer se dviga kupola nuklearke. V mestu so živele številne znane osebe, ki so ga oblikovale in njegovo ustvarjalno moč ponesle v svet. Bohoriča, Dalmatina, Valvasorja in še številne bolj ali manj znane obraze bi lahko našli, verjetno pa le malo ljudi ve, da je bil eden izmed Krčanov minister v prvi slovenski povojni vladi leta 1945. To je bil **LADO VAVPETIČ**, akademik, pravnik in politični delavec.

Rojstna hiša dr. Lada Vavpetiča v Krškem

Minister v prvi slovenski povojni vladi LADO VAVPETIČ (1902 - 1982)

Vpliv na osebnostno izoblikovanje mladeniča, ki naj bi na svet in ljudi gledal z objektivnimi očmi, je imel zagotovo njegov svobodomiseln oče, ljubitelj lepega, knjig ter zelo naprednih nazorov. Prav tako pa sta bila za njegova prva leta razvoja, njegovo dozetnost za učenje in spoznavanje novega, pomembna velika moža - Janez Mencinger (1838 - 1912), pravnik in pisatelj ter Anton Sovre (1885 - 1963), klasični filolog, ki sta živela v sosesčini. Sovre ga je prvi uvajal v svet lepe slovenske pisane besede, v svet književnosti. V rojstnem kraju je Lado naredil prve šolske korake, saj je tu končal osnovno šolo in prvi razred meščanske šole. Več učenosti je nabiral v gimnazijskih letih na tedaj edini slovenski klasični gimnaziji v Šentvidu pri Ljubljani in na študiju prava v Ljubljani, kjer je doktoriral leta 1927.

Umetnost je Vavpetiča že od mladosti zanimala, zato je že v času študija v Krškem skupaj s prijateljem Tonetom Kraljem (1900 - 1975), slikarjem, grafikom in kiparjem, avtorjem kipa Matije Gubca pred Kulturnim domom v Krškem (postavljen ob 500-letnici mesta Krško, leta 1977), ki je več let živel v Kostanjevici in sodeloval pri Forma vivi, ustanovil umetniško grafično podjetje VIS. Tako sta oba mladeniča skušala nasprotovati izdelovanju kiča, zavzemala sta se za pravo umetnost, vendar je podjetje na žalost kmalu propadlo.

Njegovo pot sta temeljito določila pravo in politika. Po opravljenem odvetniškem izpitu je leta 1932 odprl svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, kjer je deloval do odhoda v partizane leta 1943. Že v predvojnem obdobju se je kazala njegova demokratična, napredna usmeritev, saj je podpiral delo KPS, leta 1937 je prišel v vodstvo slovenskega Kmečko-delavskega gibanja, kjer deloval za izboljšanje socialnih razmer, za demokratične svoboščine in iskal rešitev za slovensko narodno vprašanje. Tako je bila logična njegova zgodnja vključitev v OF, kjer je že v juliju 1941 postal član Vrhovnega plenuma OF, leta 1943 pa je po odhodu v partizane opravljal razne funkcije, pripravil prvi zbor slovenskih pravnikov na osvobojenem ozemlju skupaj z Maksom Šnuderlom. Pot pa ga je kot izvoljenega delegata na zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, SNOO-ja (Slovenski narodnoosvobodilni odbor), vodila tudi v mesto Jajce (Bosni na 2. zasedanje AVNOJ-a. Ob koncu vojne je bil izbran na visoko funkcijo, saj je 5. maja 1945 postal minister za trgovino in preskrbo v prvi slovenski narodni vladi, od decembra 1945 pa svetovalec pri njenem predsedstvu.

Kot pravni strokovnjak je bil 1. decembra 1946 izvoljen za rednega profesorja Pravne fakultete v Ljubljani. Tudi tu je zavezal najvidnejša mesta, saj je bil nekaj časa dekan in prodekan. Kot eden vodilnih strokovnjakov in utemeljitelj za področje upravnega prava in javne uprave je svoje znanje razdal na predavanjih na mnogih tujih univerzah in sodeloval na številnih kongresih in simpozijih. Svoje delo je še poglobil z ustanovitvijo in vodenjem prvega inštituta za javno upravo in delovna razmerja pri Pravni fakulteti v Ljubljani (1956). Po njegovi zaslugi je bil tudi leta 1975 ustanovljen Študijski center za družbeno problematiko pri SAZU. 17. oktobra 1958 je postal redni član SAZU, leta kasneje pa dopisni član JAZU, dolga leta je bil predsednik slovenskega društva za upravne znanosti in prakso, opravljal je res veliko število funkcij.

Bil je plodovit pisec knjig, razprav, strokovnih in znanstvenih člankov, predan svojemu znanstvenemu, pedagoškemu in političnemu delu, postavil je določene temelje na pravnem področju znanstvenega raziskovanja. Pri vsem tem delu seveda tudi brez nagrad ni šlo, njegova zbirka se je z leti obogatila, tako je prejel red zaslug za narod z zlato zvezdo (1965) in Kidričovo nagrado (1973).

Objavljeni portret je delo akademskega slikarja Božidarja Jakca iz leta 1963.

NEVIODVNVM

NEVIODVNVM • ZAVOD ZA KULTURO IN ODNOSI Z JAVNOSTMI

Zdole

Po vijugasti, okljukasti cesti se iz Krškega mimo obcestnih vasic pripeljemo na Zdole, od koder se odpre pogled na okoliški razgiban hribovit gozdnat svet in na širjave krško-brežiškega polja ter Gorjanec. Zdole so obcestna vas, ki ležijo stisnjene na slemenu Zdolskega hriba. H krajevni skupnosti, v kateri živi okoli 800 prebivalcev, pa poleg Zdol spadajo tudi naselja Anovec, Pleterje, Ravne pri Zdolah in Kostonjek. Na Zdolah se dviguje baročna cerkev sv. Jurija, družabno življenje gosti Kulturni dom Bena Zupančiča, ki je bil slovenski pisatelj in politik in je na Zdolah pri starih starših preživel otroška leta. Turistično-hortikulturno društvo pa pravi pred novim večnamenskim domom sredi vasi vsakoletno jurjevanje, ki je osrednji krajevni praznik in privablja številne obiskovalce. Zdole so torej že od prve omembe, davnega leta 1249, ko so se imenovali »Vas na hribu pri svetem Juriju«, povezane s svojim zavetnikom, svetim Jurijem. Tako kot današnje dni ob jurjevanju diši po Zdolah, tako je dišalo iz kuhinje Zdolana **IVANA IVAČIČA**.

Zdolski virtuoz s kuhalnico IVAN IVAČIČ (1921-1984)

»Zopet bo prijetno dišalo, saj bo kuhalnico vihtel mojster z belo kuharsko kapo in zabavnimi komentarji«, tako je govorila moja babica moji mami. Ljudje so radi posedali pred televizijo, ki je bila v 60. letih 20. stoletja še prava redkost, in spremljali oddajo Ivačičevih kuharskih umetnij in čarovnij. Bil je nekakšen Jamie tistega časa. Mama je še dolgo časa v kuhinjskem predalu hranila babičin zvezek s kuharskimi recepti iz njegovih oddaj.

Rojeni Zdolan, je po zdolski osnovni šoli in meščanski v Krškem, na željo staršev skoraj postal duhovnik, vendar so ga bolj vlekle kuharske vonjave, zato je v Zagrebu končal gostinško šolo za kuharje in še pred drugo svetovno vojno kot kuhar in slašičar razveseljeval goste v mondenih krajih, Opatiji in na Bledu. Po vrnitvi iz internacije je bil šef kuhinje v hotelu Korotan na Jezerskem, kasneje v zdravilišču Dobrna.

Naziv pravega kuharskega mojstra je dobil leta 1957 po opravljenem strokovnem izpitu, svoje znanje je še izpopolnil in ga kot strokovni učitelj prenašal na generacije učencev na Gostinskem šolskem centru v Ljubljani. Tudi tujina ni ostala brez njegovega kuharskega znanja in umetnij, saj je delal za podjetji Heinz in Tuborg (med 1957 in 1959), v Parizu, Londonu, na Dunaju, vodil Tedne slovenske (jugoslovanske) kuhinje v Italiji (Parma) in Avstriji. Po njegovih jedilnikih so jedli tudi državni na obisku pri predsedniku države Titu, na Brionih in Brdu pri Kranju.

Svojo popularnost pa je dosegel z vodenjem redne tedenske kuharske oddaje Vegetine kuhinje na TV Slovenija nad 15 let in seveda s kuharskimi knjigami, ki so bile nujne v vsaki domači priročni knjižnici, od uporabe že zamaščene. Sodeloval je pri sestavi znane »argo kocke«, bil tehnolog konzerviranja živil in vina. Slovel je kot nadarjen kuhar, odličan poznavalec gob, zdravnih rastlin in dietetične prehrane. Njegova specialiteta so bile ribe, raki in divjačina. Ljudje v kraju se ga še spominjajo, saj se je kuharski veseljak skupaj s prijatelji občasno vračal na svoj vikend na Ravnah pri Zdolah.

Da pa tudi tisti, ki domačega kuharskega mojstra ne poznate, ne bi ostali popolnoma brez njegovega znanja, vam predstavljamo njegov recept za pravo »Zdolsko gobovo juho«, ki jo je Ivačič posvetil svojemu rojstnemu kraju, kahal pa jo je tudi tako znanim osebam, kot sta igralca Elizabeth Taylor in Richard Burton.

Potrebujemo: 40 - 50 dkg svežih mešanih gob, 35 - 40 dkg krompirja, 4 dkg maščobe, 4 dkg prekajene slanine, 3 dkg čebule, strok česna, šopek peteršilja, sol poper in tri jedilne žlice kisle smetane. **Za žličnike pa potrebujemo:** 1 kg moke, drobno jajce, jedilno žlico olja ali kake druge maščobe in nekaj žlic mleka.

Krompir olupimo, narežemo na kocke in ga kuhamo v malo osoljenem kropu. V kozici segrejemo maščobo in na njej pražimo na kocke narezano prekajeno slanino in drobno narezano čebulo. Še preden zarumeni, dodamo očiščene, na lističe narezane in oprane gobe. Tudi gobe malo posolimo, dodamo česen, malo peteršilja, popoprano in jih dušimo v lastnem soku. V skledici pa iz moke, jajca, olja, nekaj žlic mleka in ščepeca soli zmešamo srednje gostoto testo. Vmešamo ga le toliko, da se živila spojijo. Če bi ga stepali, bi se testo vleklo. Z žličko zakuhamo med krompir žličnike. Naredimo jih lahko tudi tako, da testo zvrnemo na deščico in žličnike s hrbtiščem noža strgamo v juho. Nož sproti pomakamo v vrelo vodo, da se testo nanj ne prijema. Ko so gobe na pol dušene, jih stresemo h krompirju, kuhamo vse skupaj do mehkega, po potrebi dosolimo, popoprano, okisamo z domačim kisom ali vinom, tik preden postrežemo, pa dodamo še kislo smetano. Če z gobami pražimo na drobne koščke narezano telečje meso dobimo obari podobno jed, ki jo lahko ponudimo samostojno. Namesto žličnikov lahko k zdolski gobovi juhi ponudimo rahlo kuhane ajdove žgance.

Sevnica

Sevnica je prvo v nizu posavskih mest, ki so se razvrstila ob reki Savi in nekdanji pomembni železniški progi, danes pa je zaradi slabe cestne povezave v smeri proti hrvaški meji in Celju nekoliko odmaknjena. Nad mestom je dvignjen grad, ki s svojimi okroglimi stolpi daje temu okolju mehko, čeprav prav v Sevnici ljudje težko služijo trdi delavski kruh v Jutranjki, Lisci, Taninu, Kopitarni in Stille-su. V Sevnici, ki se je razvila pod grajskim hribom in je bila dolga stoletja trg, mesto pa je postala šele leta 1959, lahko obiščemo renesančno Lutrovsko klet, ki naj bi bila skrivna protestantska molilnica v času Inocenca Moscona. Na gradu Sevnica si lahko ogledamo galerijo krasilne umetnosti **Ivana Razborška** (1924 - 1998) ter številne druge zbirke, sicer pa lahko obiščemo cerkev sv. Nikolaja ali cerkev sv. Florijana, postojimo ob starinski lokomotivi na železniški postaji, ali se zadržimo na glavnem sevniskem trgu v starem delu mesta. V Sevnici se je rodil vojak, izumitelj in publicist **FRIDOLIN KAUČIČ - SEVNICAN**.

Rojstni kraj je nosil v svojem imenu FRIDOLIN KAUČIČ (1859 - 1922)

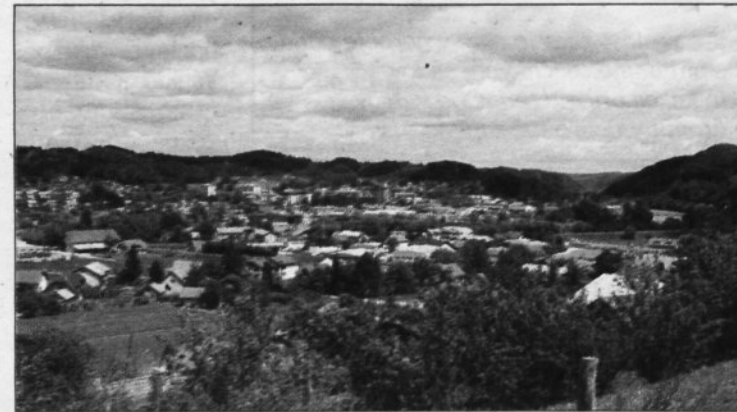
Vojak in praktik, ki si je nadel psevdonom po kraju, kjer se je rodil - Sevnican, je v Ljubljani zaključil tri razrede realne (1871 - 1875), šolanje je nadaljeval na kadetski šoli v Zagrebu. Kot vojak je po šolanju služboval v različnih polkih v tedanji Avstriji (Trident, Osijek, Ljubljana, Celovec, Dunaj in drugje). V svoji vojaški karieri je dosegel čin polkovnika in se upokojil leta 1918, živel v Ljubljani ter nato v Mariboru.

Bolj zanimivo je njegovo izumiteljsko delo na področju vojaških tehničnih praktičnih iznajdb in tehničnih izboljšav za orožarne, s katerimi je domobranski upravi prihranil kar lepe denarje. Njegova izuma sta vizirno zrcalo, ki je omogočalo pregledovanje vrezov v puškini cevi, strelski periskop in »brzosedlar« za lažje osedlanje in rasedlanje konja z enim samim prijemom.

Ni pa bil podkovan samo v vojaških vedah, ampak je bil narodno zaveden, zanimala ga je zgodovina, objavljal je v nemških in slovenskih publikacijah. Lotil se je proučevanja življenjepisa znanih slovenskih vojakov, še posebno se je posvetil Juriju Vegji, raziskoval je imena slovenskih koroških plemičev do leta 1500 in zgodovino ruske gimnazije. Pripravljal je tudi »Slovenski panteon«, zbirko okoli sto življenjepisov znanih Slovencev skozi tri stoletja, vendar do realizacije ni prišlo, zato je zbral material kasneje uporabil v 133 življenjepisih »Znamenitih Slovencev«, ki jih je objavljaval v časopisih.

Pod psevdonomim Sevnican je objavljaval tudi leposlovje. Napisal je dve povesti Kovačev Peter in Pogreb na morju, pisal tudi črtice in aforizme z naslovom »Utrinki«. Strokovna in leposlovna dela je objavljaval v Ljubljanskem zvonu, Slovenskem narodu, Taboru, Slovincu in drugje. Njegovi praktični izumi so mu prinesli mesto med pomembnimi osebnostmi v Avstrijskem biografskem leksikonu.

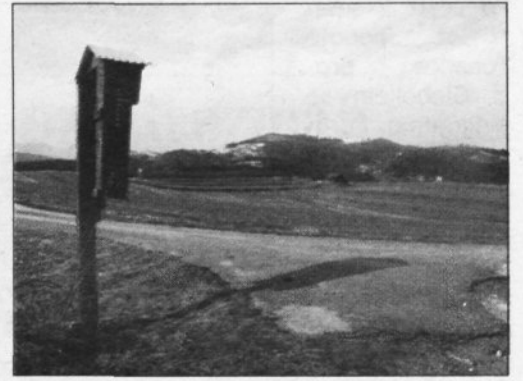
Za zaključek

Vsako izbiranje pomembnejših osebnosti v nekem okolju je zahtevno delo. V prvi vrsti se postavlja vprašanje kriterijev, saj so ti seveda drugačni, če gre za lokalni oziroma regionalni izbor, kot je to v primeru, ko gre za nacionalne ali celo širše izbore. Največkrat se v take predstavitve uvrščajo osebnosti, ki so povezane z vnaprej določenim prostorom zaradi rojstva ali smrti v enem izmed teh krajev, kar sicer ni povsem objektivni kriterij, saj se je npr. nekdo zgolj rodil v kraju, po nekaj letih pa ga je zapustil zaradi šolanja ali podobnih razlogov in se morda ni nikoli več vrnil. Po drugi strani imamo ljudi, ki so se rodili povsem na drugem koncu dežele, a jih je službena ali osebna življenjska pot zanesla v kraje našega zanimanja in so v njih ustvarjali še dolgo let.

Zelo širok in zato morda najtežji je izbor v skupini tako imenovanih družbenih delavcev, kulturnih in drugih organizator-

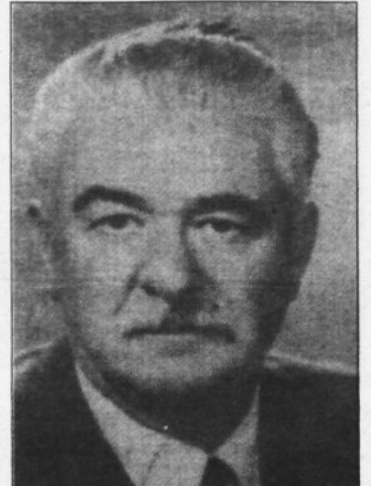
Šentjanž

Večje gručasto naselje, ki se nahaja v Šentjanški kotlini, je obdano z vinogradi, sadovnjaki in gozdovi, nekoč so imeli tu tudi veliko sušilnico hmelja. Kraj se je vse do začetka 20. stoletja imenoval Dvor, omenjajo ga že leta 1467. Tudi Šentjanž se ponaša s svojimi osebnostmi. Tu je bil rojen pravi junak **Milan Majcen** (1914 - 1941), ki se je skupaj z Jančkom Mevžljem kar osemnajst ur upiral Nemcem, vendar sta oba junaško padla. Domačini na te dogodke niso pozabili, saj so jima pred šolskim poslopjem postavili bronasti spomenik, delo kiparja Stojana Batiča. Tukaj je svoj počitek našel politik, krščanski socialist, teolog in pisatelj **Janez Evangelist Krek** (1865 - 1917), kot ohranitev spomina na njega so v župnišču postavili spominsko ploščo, Krek pa jim je zapustil izrek »Šentjanž je pušč Dolenjske. Morda pa ne veste, da se je tu rodil tudi **JULE VRBIČ**, ljubitelj humorja, večni šaljivec, urednik prvega slovenskega satiričnega časopisa Pavlihe, katerega prva številka je izšla že avgusta 1944 z izreko, kot se za Pavliho spodobi: »Izhaja, kadar se mu zljubi«.

Človek z nenavadnim smislom za humor JULE VRBIČ (1912 - 1980)

Njegova starša Jože in Matilda sta bila učitelja, kar je verjetno tudi njega vodilo v pedagoški poklic. Družina se je kmalu po Juletovem rojstvu preselila na Karteljevo, kjer je preživel brezskrbna otroška leta. Narava očetove službe je bila taka, da so se leta 1920 zopet selili, tokrat v Stično in tu je Jule, ki je že s štirimi leti znal brati in pisati, spoznaval prve skrivnosti učenosti. Šolanje je nadaljeval na realni gimnaziji v Ljubljani (1922 - 1930) in študiral romanistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je kot odlični študent diplomiral že po štirih letih.

Službe zaradi svojih naprednih misli ni dobil takoj, sprva je (1936 - 1937) delal kot prefekt v Učiteljskem domu v Ljubljani (1936 - 1937), nato kot učitelj na gimnaziji v oddaljeni Koprivnici na Hrvaškem (1937 - 1940), kjer so ga domačini dobro sprejeli medse. Leta 1940 je bil premeščen na realno gimnazijo v Mariboru (1940 - 1941), kjer je bil med dijaki zelo priljubljen in tudi opravi profesorji izpit (1941). Med drugo svetovno vojno se je leta 1942 vključil v OF in naslednje leto odšel v partizane, kjer je bil od leta 1944 pomočnik načelnika obveščevalnega oddelka GŠ NOV in POS. Ko je bil januarja 1946 demobiliziran, je opravičil dela na večih ministrstvih (prosveta, komunalne zadeve). V letih 1950 - 1953 je delal na Radiu Ljubljana, nekaj časa je bil celo kustos v Muzeju narodne osvoboditve.

Svoje poklicno poslanstvo je izpolnil, ko je leta 1953 prevzel vodenje časopisnega podjetja Pavliha in bil tudi glavni in odgovorni urednik njegovih izdaj (tednik Pavliha, Antena, Pavlihova pratika in drugih.). Po upokojitvi leta 1971 je še vedno opravljal dela odgovornega urednika Pavlihe do leta 1978. Vsekakor je imel odgovorno nalogo nasmejati ljudi, gledati na svet z vsele, humorne plati, v dokaj težkih družbenih časih. S svojimi idejami, karikaturami, prevodi je sooblikoval podobo časopisa Pavlihe kot najpomembnejšega humoristično - satiričnega lista tistega obdobja in skrbel za njegovo aktualnost, kar ga je več kot petdesetkrat pripeljalo pred sodnika. Toda kljub temu je Jule, ki je imel večkrat težave s svojim priimkom, nekateri so ga preimenovali v Verbič, ohranil prirojeni smisel za humor in hudomušnost ter ljubezen do krajev, kjer se je rodil.

Kot eden pomembnejših novinarjev povojne novinarske generacije je za svoje delo na področju novinarstva prejel nagrado Moše Pijade (1966) in še vrsto drugih priznanj.

jev, ki so imeli in imajo še vedno zaradi razvejanega društvenega in klubskega življenja v naših krajih velik pomen. Prispevek posameznika v vaški skupnosti ali gasilskem društvu je za neposredno okolje pogosto vrednejši od prispevka predsednika ali župana, z vidika širše skupnosti pa je seveda zadeva povsem drugačna.

Nagrade na različnih področjih vsekakor pomenijo določeno pomoč in dokaj enostaven kriterij ugotavljanja zaslužnosti oz. uspešnosti posameznika, pri čemer pa je največji problem pogosto medsebojna (ne)primerljivost posameznikovih dosežkov zaradi okoliščin, področja delovanja, različne konkurence in pomena dejavnosti v nekem zgodovinskem obdobju. Ne glede na vse to, ostaja najpomembnejše posameznikovo delo in njegov prispevek k razvoju družbe ter kulture v najširšem smislu. Za nas in bodoče rodove je to dediščina neprecenljive vrednosti.